

**EKOLOGICZNY ZWIĄZEK
GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI
Z SIEDZIBĄ W RZĘDOWIE
RZĘDÓW 40, 28-142 TUCZĘPY**

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU: AKTUALIZACJA
PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMIN WSPÓLNIE REALIZUJĄCYCH
PRZEDSIĘWZIĘCIE PN: „KOMPLEKSOWY SYSTEM
GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI W
RZĘDOWIE GM. TUCZĘPY”**

Rzędów, 2009.

Główni autorzy opracowania:

„EKO-GEO” Pracownia Geologii
i Ochrony Środowiska w Lublinie

mgr inż. Anna Majka – Smuszkiewicz

mgr inż. Ewa Kapica

mgr inż. Magdalena Stelmaszczuk

EKO-GEO Pracownia Geologii i Ochrony Środowiska

Anna Majka - Smuszkiewicz

Adres biura: 20 - 069 Lublin, ul. Leszczyńskiego 6/1

tel./fax (0 - 81) 532 – 77 - 32; (0 - 81) 532 – 80 - 74

email: info@ekogeo.com.pl, www.ekogeo.com.pl

„Prognoza oddziaływania na środowisko projektu: Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Ekologicznego Związku Gospodarki Odpadami Komunalnymi z siedzibą w Rzędowie”

SPIS TREŚCI

STRESZCZENIE W JĘZUKU NIESPECJALISTYCZNYM.....	4
1. Wstęp.....	6
2. Podstawa prawna i wykorzystane materiały.....	6
3. Zawartość, główne cele i powiązania z innymi dokumentami.....	7
4. Metody zastosowane przy sporządzaniu Prognozy.....	9
5. Przewidywane metody analizy skutków realizacji postanowień Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska oraz częstotliwość jej prowadzenia.....	10
6. Analiza i ocena stanu środowiska na obszarach objętych znaczącym oddziaływaniem.....	12
7. Analiza i ocena istniejącego stanu środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska.....	34
8. Analiza i ocena istotnych problemów ochrony środowiska z punktu widzenia realizacji Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie.....	39
9. Analiza i ocena celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym oraz zakres i sposoby ich uwzględniania w Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska.....	51
10. Analiza i ocena przewidywanych znaczących oddziaływań na środowisko zadań określonych w Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska.....	56
10.1. Analiza i ocena oddziaływania różnorodność biologiczną.....	57
10.2. Analiza i ocena oddziaływania na ludzi.....	59
10.3. Analiza i ocena oddziaływania na wodę.....	60
10.4. Analiza i ocena oddziaływania na powietrze.....	61
10.5. Oddziaływanie na klimat akustyczny.....	62
10.6. Analiza i ocena oddziaływania na gleby i powierzchnię ziemi.....	62
10.7. Analiza i ocena oddziaływania na krajobraz.....	64
10.8. Analiza i ocena oddziaływania na klimat.....	64
10.9. Analiza i ocena oddziaływania na zasoby naturalne.....	65
10.10. Analiza i ocena oddziaływania na zabytki i dobra materialne.....	66
10.11. Oddziaływanie na cele i przedmiot ochrony Obszaru Natura 200 oraz integralność tego obszaru, a także na inne obszary chronione.....	66
11. Analiza i ocena potencjalnie znaczących oddziaływań planowanego przedsięwzięcia na środowisko, obejmujący bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótko -, średnio -, długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne oddziaływanie na środowisko, w tym na cele i przedmiot ochrony Natura 2000.....	67
12. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, w tym na Natura 2000.....	85
13. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska wraz z uzasadnieniem ich wyboru określonych zadań zawartych w w/w dokumencie....	90
14. Transgraniczne oddziaływanie realizacji Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska na środowisko.....	91
15. Trudności wynikające z niedostatków techniki lub we współczesnej wiedzy napotkane przy sporządzaniu Prognozy oddziaływania na środowisko.....	91

STRESZCZENIE W JĘZUKU NIESPECJALISTYCZNYM

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu *Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska* dla Gmin wspólnie realizujących przedsięwzięcie pn „Kompleksowy System Gospodarki Odpadami Komunalnymi w Rzędowie gm. Tuczępy” została opracowana zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska i stanowi element procedury postępowania w sprawie oceny oddziaływania tego dokumentu na środowisko przyrodnicze dla Ekologicznego Związku Gospodarki Odpadami Komunalnymi z siedzibą w Rzędowie.

Prognoza dotyczy następujących zagadnień, będących treścią analizowanego *Programu*: analizy i oceny celów i priorytetów zawartych w projekcie dokumentu, analizy i oceny środowiska przyrodniczego oraz problemów jego ochrony, identyfikacji i charakterystyki przewidywanych znaczących oddziaływań i ustaleń zawartych w *Programie*.

Prognoza, jako punkt wyjścia dla dalszych analiz, charakteryzuje istniejący stan środowiska oraz problemy z jego ochroną. Do cech charakterystycznych środowiska gmin zrzeszonych do EZGOK zalicza się występowanie znacznych powierzchni obszarów chronionych, mała lesistość, która odgrywa istotną rolę w strukturze przyrodniczej tego rejonu, bogate przedstawicielstwo gatunkowe flory oraz dość dobry stan wód, gleb, powietrza i krajobrazu.

Kolejny etap prognozy oddziaływania na środowisko poświęcono analizie, mającej na celu sprawdzenie stopnia uwzględniania, w tym projekcie celów ochrony środowiska i priorytetów ekologicznych ustanowionych na szczeblu regionalnym, krajowym i międzynarodowym. Porównanie zapisów *Strategii rozwoju województwa świętokrzyskiego, Polityki Ekologicznej Państwa* oraz *Programu Ochrony Świętokrzyskiego* wykazuje, że generalnie występuje duża zgodność głównych celów i priorytetów ekologicznych. Nie stwierdzono też, celów sprzecznych i wykluczających się. Pod względem jakościowym, cele określone w projekcie programu są zgodne ze zbiorem celów cząstkowych polityki krajowej.

W wyniku analizy otrzymano odpowiedź, że wśród zadań ujętych w *Programie* nie ma inwestycji mogących powodować większe zagrożenie dla środowiska, gdyż suma korzyści z ich realizacji przekracza jednak zdecydowanie potencjalne zagrożenie.

Reasumując przedstawioną powyżej ocenę wpływu ustaleń *Programu* na środowisko i żyjących w nim ludzi, można stwierdzić, że zdecydowana większość proponowanych celów i zadań będzie wykazywać dodatni wpływ na środowisko i ludzi. Powinny one przyczynić

„Prognoza oddziaływania na środowisko projektu: Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Ekologicznego Związku Gospodarki Odpadami Komunalnymi z siedzibą w Rzędowie”

---

się do zwiększenia tempa aktywności w zakresie ochrony środowiska, chociaż zakres i skala proponowanych działań nie wskazują, by w nadchodzących kilku latach nastąpił w omawianej dziedzinie przełom ilościowy i jakościowy w stosunku do obecnego stanu. Szczególnie niepewna jest skala pozytywnych oddziaływań instrumentów o charakterze systemowym, których wdrażanie tylko w części zależy od aktywności na poziomie regionu, a często decydujące są ustalenia podejmowane centralnie dla całego państwa.

Całościowa analiza materiału zawartego w *Programie* pozwoliła stwierdzić, że dokument ten nie ma istotnych braków informacyjnych i analitycznych, które ograniczałyby możliwości dokonania niniejszej prognozy.

1. Wstęp

Niniejsza Prognoza oddziaływania na środowisko projektu *Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gmin wspólnie realizujących przedsięwzięcie pn: „Kompleksowy System Gospodarki Odpadami Komunalnymi w Rzędowie gm. Tuczępy”*. Określa ona potencjalne skutki dla środowiska, jakie mogą wystąpić w wyniku realizacji celów przewidywanych w Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska.

Prognoza oddziaływania na środowisko jest jednym z podstawowych dokumentów niezbędnych w procedurze postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, przewidzianej w Ustawie z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2008 Nr 199, poz. 1227). Art. 51 tej ustawy nakłada na organ opracowujący projekt dokumentu, którym w tym przypadku jest Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko.

2. Podstawa prawna i wykorzystane materiały

Przy opracowaniu Prognozy oddziaływania na środowisko projektu *Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gmin wspólnie realizujących przedsięwzięcie pn „Kompleksowy System Gospodarki Odpadami Komunalnymi w Rzędowie gm. Tuczępy”*, wykorzystano następujące źródła informacji:

1. Ustawa z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2008 Nr 199, poz. 1227).
2. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska – tekst jednolity (Dz. U. 2008 Nr 25 poz. 150 z późn. zm.)
3. Ankiety dla opracowania programu ochrony środowiska dla gmin należących do EZGOK z siedzibą w Rzędowie.
4. Program Ochrony Środowiska dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007 – 2015, Zarząd Województwa Świętokrzyskiego, 2007;

5. Program Ochrony Środowiska dla Powiatów: Buskiego, Kazimierskiego, Kieleckiego, Pińczowskiego, Staszowskiego, Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN.
6. Program Ochrony Środowiska dla Ekologicznego Związku Gospodarki Odpadami Komunalnymi z siedzibą w Rzędowie, 2004 r.
7. Program Ochrony Środowiska dla gmin: Bejsce, Czarnocin, Kije, Pińczów, Wiślica.
8. Strategia rozwoju gmin należących do EZGOK
9. Program rozwoju lokalnego dla gmin należących do EZGOK

3. Zawartość, główne cele i powiązania z innymi dokumentami

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu *Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska* dla Gmin wspólnie realizujących przedsięwzięcie pn „Kompleksowy System Gospodarki Odpadami Komunalnymi w Rzędowie gm. Tuczępy”, pod względem zawartości i celów odpowiada aktualnie obowiązującym wymaganiom stawianym programom ochrony. W niniejszym opracowaniu omówiono następujące zagadnienia:

- ◆ charakterystykę istniejącego stanu środowiska oraz potencjalne zmiany na terenie EZGOK;
- ◆ charakterystykę stanu aktualnego środowiska przyrodniczego na terenie należącym do EZGOK w odniesieniu do poszczególnych jego komponentów,
- ◆ obserwowane oraz przewidywane zagrożenia stanu środowiska przyrodniczego w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie,
- ◆ cele ekologiczne postawione do osiągnięcia dla poszczególnych komponentów środowiska,
- ◆ kierunki oraz cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym
- ◆ kierunki oraz zadania zmierzające do poprawy w zakresie ochrony środowiska w okresach krótko- i długoterminowych,

Głównym celem Programu jest podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Polski i jej regionów poprzez rozwój infrastruktury technicznej przy równoczesnej ochronie i poprawie stanu środowiska, zdrowia społeczeństwa, zachowaniu tożsamości kulturowej

i rozwijaniu spójności terytorialnej. Ponadto Program zakłada realizację pięciu celów szczegółowych:

1. Budowę infrastruktury zapewniającej, że rozwój gospodarczy Polski będzie dokonywał się przy równoczesnym zachowaniu i poprawie stanu środowiska naturalnego.
2. Zwiększenie dostępności głównych ośrodków gospodarczych w Polsce poprzez powiązanie ich siecią autostrad i dróg ekspresowych oraz alternatywnych wobec transportu drogowego środków transportu.
3. Zapewnienie długookresowego bezpieczeństwa energetycznego Polski poprzez dywersyfikację dostaw, zmniejszenie energochłonności gospodarki i rozwój odnawialnych źródeł energii.
4. Wykorzystanie potencjału kultury i dziedzictwa narodowego o znaczeniu światowym i europejskim dla zwiększenia atrakcyjności Polski.
5. Wspieranie utrzymania dobrego poziomu zdrowia siły roboczej.

W ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko realizowanych będzie 17 osi priorytetowych:

- Gospodarka wodno - ściekowa
- Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi
- Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska
- Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska
- Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych
- Drogowa i lotnicza sieć TEN-T
- Transport przyjazny środowisku
- Bezpieczeństwo transportu i krajowe sieci transportowe
- Infrastruktura drogowa w Polsce Wschodniej
- Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku
- Bezpieczeństwo energetyczne
- Kultura i dziedzictwo kulturowe
- Bezpieczeństwo zdrowotne i poprawa efektywności systemu ochrony zdrowia
- Infrastruktura szkolnictwa wyższego
- Pomoc techniczna – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
- Pomoc techniczna – Fundusz Spójności
- Konkurencyjność regionów.

4. Metody zastosowane przy sporządzaniu Prognozy

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu *Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska* dla Gmin wspólnie realizujących przedsięwzięcie pn „Kompleksowy System Gospodarki Odpadami Komunalnymi w Rzędowie gm. Tuczępy”, została sporządzona w ramach procedury postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji planów i programów. Zgodnie z wymogami ustawy Prawo ochrony środowiska oraz przepisami prawa Unii Europejskiej (Dyrektywa 2001/42/WE i 2003/4/WE) prognozę oddziaływania na środowisko projektów programów sporządza się w formie raportu zawierającego podstawowe elementy oceny strategicznej. Przy sporządzaniu niniejszej prognozy autorzy korzystali z posiadanej wiedzy oraz „Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Ekologicznego Związku Gospodarki Odpadami Komunalnymi z siedzibą w Rzędowie”, który został opracowany w trybie i na zasadach określonych w przepisach o ochronie środowiska i obejmuje poszczególne komponenty środowiska zlokalizowane na obszarze gmin należących do EZGOK.

Zakres prognozy wynika z wymogów Ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2008 Nr 199, poz. 1227), według których prognoza powinna:

1. zawierać informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami;
2. określać, analizować i oceniać istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu;
3. określać, analizować i oceniać stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem;
4. określać, analizować i oceniać istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów chronionych;
5. określać, analizować i oceniać cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym albo krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu;

6. określać, analizować i oceniać przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko oraz zabytki, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe;
7. przedstawiać rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu;
8. przedstawiać rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru, w tym także wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy;
9. zawierać informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy;
10. zawierać informacje o przewidywanych metodach analizy realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania;
11. zawierać informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko;
12. zawierać streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

Prognozę oddziaływania *Programu* na środowisko sporządzono stosując metody opisowe, polegające na analizie tekstu projektu dokumentu, obejmujące charakterystyki istniejącego stanu zasobów środowiska z uwzględnieniem przewidywanych znaczących oddziaływań oraz obszarów prawnie chronionych.

5. Przewidywane metody analizy skutków realizacji postanowień Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska oraz częstotliwość jej prowadzenia

Projekt „Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla gmin wspólnie realizujących przedsięwzięcie pn: „Kompleksowy System Gospodarki Odpadami Komunalnymi w Rzędowie gm. Tuczępy”” określa zasady oceny i monitorowania efektów jego realizacji. W ramach każdego priorytetu zaproponowano wskaźniki ilościowe i jakościowe, które pozwolą określić stopień realizacji poszczególnych działań i związane z tym zmiany w środowisku. W ramach prac nad Prognozą dokonano ich oceny i weryfikacji. Zamieszczone w Programie propozycje wskaźników monitorowania jego realizacji są właściwe i pozwalają w pełni ocenić zmiany jakie nastąpią w środowisku w wyniku jego realizacji.

„Prognoza oddziaływania na środowisko projektu: Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Ekologicznego Związku Gospodarki Odpadami Komunalnymi z siedzibą w Rzędowie”

Raporty z realizacji zaktualizowanego Programu Ochrony Środowiska dla Ekologicznego Związku Gospodarki Odpadami Komunalnymi w Rzędowie będą przygotowywane przez Ekologiczny Związek Gospodarki Odpadami Komunalnymi w Rzędowie. Raporty składane będą, co 2 lata przez Wójtów i Burmistrzów poszczególnych gmin (art.13.14) Radom Gmin i Zarządom Powiatów.

W projekcie Aktualizacji Programu ochrony Środowiska zaproponowano wskaźniki monitoringu dla postawionych w w/w dokumencie celów.

Wskaźniki monitorowania Programu

Lp.	Rodzaj wskaźnika	Wielkość jednostka
1.	Liczba mieszkańców gminy	os.
2.	Gęstość zaludnienia	osób/km ²
3.	Powierzchnia gminy	ha
4.	Użytkowanie gruntów w gminie	
	grunty orne	ha
	łąki i pastwiska	ha
	lasy	ha
	pozostałe grunty i nieużytki	ha
5.	Ilość instalacji wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych [szt.]	szt.
	wielkość produktu [MWh]	MWh
	% w stosunku do całej dostarczonej energii w gminie (energia wodna, wiatrowa, słoneczna, z biomasy, z biogazu).	%
6.	Zużycie wody - pobór wody ogółem w gminie:	m ³ /dobę
7.	Zasoby dyspozycyjne wody – wg obliczeń szacunkowych	m ³ /dobę
8.	Wskaźnik udziału gruntów wymagających rekultywacji do ogólnej powierzchni	%
9.	Ilość ścieków oczyszczanych w oczyszczalniach komunalnych na 1 mieszkańca/rok (ogółem w gminie oczyszczono m ³ ścieków)	m ³
10.	Procent gospodarstw domowych korzystających z sieci kanalizacyjnej	%
11.	Procent gospodarstw domowych korzystających z sieci wodociągowej	%
12.	Procentowy udział ścieków oczyszczanych w oczyszczalni komunalnej do całkowitej ilości powstałych ścieków komunalnych	%
13.	Proporcja długości sieci kanalizacyjnej do sieci wodociągowej - sieci kanalizacyjnej/sieci wodociągowej	%
14.	Ilość drzew posadzonych w stosunku do ilości drzew wyciętych	szt.
15.	Powierzchnia gminy objęta ochroną przyrody	km ²
16.	Indywidualne formy ochrony prawnej w gminie:	
	- Rezerwaty	szt.

„Prognoza oddziaływania na środowisko projektu: Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Ekologicznego Związku Gospodarki Odpadami Komunalnymi z siedzibą w Rzędowie”

Lp.	Rodzaj wskaźnika	Wielkość jednostka
	- Pomniki przyrody	szt.
	- Stanowiska dokumentacyjne	szt.
	- Użytki ekologiczne	szt.
	- Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	szt.
	- Zespoły dworsko - parkowe	szt.
17.	Lesistość gminy	%
18.	Ilość organizacji pozarządowych działających w gminie	szt.
19.	Ilość gospodarstw agroturystycznych	szt.
20.	Ilość gospodarstw rolnych specjalizujących się w rolnictwie ekologicznym	szt.
21.	Liczba rolników realizujących programy rolnośrodowiskowe (od czerwca 2004 r.)	os.
22.	Zakres przeprowadzonych prac przeciwpowodziowych	

6. Analiza i ocena stanu środowiska na obszarach objętych znaczącym oddziaływaniem

Związek utworzony został na podstawie uchwał Rad Gmin i nosi nazwę Ekologicznego Związku Gospodarki Odpadami Komunalnymi z siedzibą w Rzędowie.

Członkami Związku jest 18 gmin województwa świętokrzyskiego należących do 5 powiatów:

- powiat buski:
  - Nowy Korczyn,
  - Pacanów,
  - Solec Zdrój,
  - Tuczępy
  - Wiślica
- powiat kielecki:
  - gmina Raków
- powiat kazimierski:
  - gmina Bejsce,
  - gmina Czarnocin,
  - gmina miejsko – wiejska Kazimierza Wielka,
  - gmina Opatowiec,
- powiat pińczowski:

„Prognoza oddziaływania na środowisko projektu: Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Ekologicznego Związku Gospodarki Odpadami Komunalnymi z siedzibą w Rzędowie”

- gmina Kije,
- gmina miejsko – wiejska Pińczów,
- powiat staszowski:
  - gmina Łubnice,
  - gmina Oleśnica,
  - gmina miejsko – wiejska Połaniec,
  - gmina Rytwiany,
  - gmina miejsko – wiejska Staszów,
  - gmina Szydłów.

Związek działa na podstawie Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Siedzibą związku jest Rzędów, gmina Tuczępy, powiat buski, województwo świętokrzyskie. Zadaniem Związku jest rozwiązywanie problemu usuwania, składowania, utylizacji i zagospodarowania odpadów oraz surowców wtórnych pochodzących z terenu gmin tworzących Związek, a także prowadzenie usług w zakresie wyżej wymienionym dla innych jednostek.

Głównym zadaniem Związku jest realizacja wspólnej inwestycji pod nazwą: "Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych" w Rzędowie, a po zakończeniu inwestycji prowadzenie Zakładu we współdziałaniu z powiatami lub ich związkiem. Do zadań Związku należy również inicjowanie działań gmin w zakresie ochrony środowiska oraz reprezentowanie wspólnych interesów gmin, szczególnie w zakresie realizacji zadań związanych z ekologią. Z tego względu opracowano wspólny Program Ochrony Środowiska dla gmin należących do EZGOK.

Analiza i ocena zasobów przyrodniczych

Obowiązek ochrony przyrody reguluje Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody – tekst jednolity (Dz. U. 2009 r. nr 151 poz. 1220 z późn. zm.).

Ochrona przyrody, w rozumieniu ustawy, polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody. Do form ochrony przyrody zaliczane są: parki narodowe, rezerwaty przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

„Prognoza oddziaływania na środowisko projektu: Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Ekologicznego Związku Gospodarki Odpadami Komunalnymi z siedzibą w Rzędowie”

Gminy wchodzące w skład Ekologicznego Związku Odpadami Komunalnymi charakteryzują się szczególnymi walorami przyrodniczymi, krajobrazowymi i kulturowymi. Obszary wyjątkowo cenne pod względem przyrodniczym stanowią kompleksy leśne, zadrzewienia wzdłuż rzek oraz zieleń łąk i pastwisk. Obszary i obiekty prawnie chronione na terenie tych gmin zajmują ok. 68 % ogólnej powierzchni terenu.

Występuje tu:

- 13 rezerwatów przyrody – gmina Wiślica – rezerwat stepowy Skotniki Górne, rezerwat stepowy „Skorocice”, rezerwat „Prześlin”, rezerwat „Góry Wschodnie”; gmina Pińczów – rezerwat florystyczny „Grabowiec”, „Krzyżanowice”, „Skowronno”, rezerwat stepowy „Polana Polichno”, „Winiary”, „ Skotniki Górne”, rezerwat torfowy „Pieczyńska I”, gmina Połaniec rezerwat leśny „Zamczysko – Turskie”, gmina Rytwiiany rezerwat florystyczny „Dziki Staw”,
- 4 parki krajobrazowe – Cisowsko – Orłowski PK, Kozubowski PK, Nadnidziański PK, Szaniecki PK,
- 8 obszarów chronionego krajobrazu – Solecko – Pacanowski OChK, Nadnidziański OChK, Szaniecki OChK, Chmielnicko – Szydłowski OChK, Cisowsko – Orłowski OChK, Kozubowski OChK, Koszycko – Opatowski OChK, Włoszczowsko – Jędrzejowski OChK,
- 112 pomników przyrody,
- 1 stanowisko dokumentacyjne – gmina Kije - kamieniołom poeksploatacyjny gipsów „Gortatowice”,
- 19 użytków ekologicznych,
- 5 zespoły przyrodniczo – krajobrazowe,
- 7 zespołów dworsko – parkowych.

Na terenie Ekologicznego Związku Gospodarki Komunalnymi, powiat buski, gmina Solec - Zdrój występuje jedno uzdrowisko.

Dla ochrony walorów uzdrowiskowych Solca Zdroju, północno-wschodnia część obszarów gminy została objęta ochroną określoną w Statucie Uzdrawiska „Solec Zdrój” uchwalonego Uchwałą Nr XIII/56/72 WRN w Kielcach z dnia 27.I.1972 roku. Wyznaczone zostały strefy ochronne (A, B, C) określające różne warunki ochrony w zależności od położenia terenu w stosunku do uzdrowiska. Ochroną objęto, obok obszaru i terenu

górniczego utworzonego dla wód leczniczych, strefę lasów (jako lasy klimatyczne) oraz obszar zasilania wód mineralnych.

Obszar ochronny A obejmuje całą dzielnicę lecznictwa uzdrowiskowego wraz z Parkiem Zdrojowym. Występuje w najbliższym otoczeniu zakładów i urzędzeń lecznictwa uzdrowiskowego. Na obszarze tym zastrzeżony jest szereg czynności, których podjęcie, ze względu na ich oddziaływanie na warunki naturalne i czynniki środowiskowe, jest możliwe wyłącznie po uzyskaniu zgody naczelnego lekarza uzdrowiska.

Obszar ochronny B obejmuje prawie całą miejscowość Solec Zdrój wraz z częścią terenów przyległych. Zlokalizowane jest tutaj budownictwo mieszkaniowe, usługi dla mieszkańców stałych, zaplecze techniczno-gospodarcze niezbędne dla funkcjonowania dzielnicy lecznictwa uzdrowiskowego oraz urządzenia sportowe i turystyczne.

Obszar ochronny C obejmuje prawie całą gminę z wyjątkiem wschodnich, południowo-wschodnich i północno-zachodnich jej obrzeży. Pełni on funkcję otuliny uzdrowiska, spełniając rolę ochronną przed zanieczyszczeniami wód.

Natura 2000

Europejska Sieć Ekologiczna Natura 2000 ma na celu utrzymanie bioróżnorodności państw członkowskich UE poprzez ochronę najcenniejszych siedlisk oraz gatunków fauny i flory na ich terytorium. Podstawy prawne do jej tworzenia stanowią:

- Dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikich ptaków, tzw. "Ptasia", na podstawie której tworzy się Obszar Specjalnej Ochrony - OSO,
- Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory tzw. "Siedliskowa", stanowiąca podstawę do wydzielenia Specjalnego Obszaru Ochrony- SOO.

Na terenie gmin należących do EZGOK występuje 2 obszary zaliczane do obszarów Natura 2000 oraz 3 obszary zaliczane do krajowej sieci ekologicznej ECONET-PL. Są to:

- Obszary zaliczane do Natura 2000:
  - Dolina Nidy (PLB 260001) obejmująca teren gminy – Kije, Pińczów, Nowy Korczyn, Opatowiec, Wiślica;
  - Ostoja Nidziańska (PLH 260003) obejmująca teren gminy – Kije, Pińczów, Nowy Korczyn, Opatowiec, Wiślica.

„Prognoza oddziaływania na środowisko projektu: Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Ekologicznego Związku Gospodarki Odpadami Komunalnymi z siedzibą w Rzędowie”

- Projektowane obszary zaliczane do Natura 2000:
  - Ostoja Szaniecko – Solecka – gmina: Busko Zdrój, Nowy Korczyn, Pacanów, Solec Zdrój, Wiślica;
  - Ostoja Kozubowska – gmina Czarnocin, Pińczów, Wiślica;
  - Ostoja Stawiany – gmina Kije;
  - Ostoja Żyznów – gmina Opatów, Staszów (obszar wiejski);
  - Lasy Cisowsko-Orłowińskie – gmina Raków;
  - Kras Staszowski – gmina Rytwiany, Staszów (obszar wiejski i miejski),
  - Tarnobrzaska Dolina Wisły – gmina Połaniec;
- Obszary zaliczane do krajowej sieci ekologicznej ECONET-PL:
  - obszar środkowej Wisły obejmujący teren gminy – Połaniec;
  - obszar Buski obejmujący teren gminy – Pacanów, Wiślica;
  - obszar Nadnidziański obejmujący teren gminy – Wiślica.

Analiza i ocena surowców mineralnych

Kopaliny występujące na obszarze gmin zrzeszonych w EZGOK cechuje duża różnorodność. Zgodnie z „Aktualizacją Programu Ochrony Środowiska dla Ekologicznego Związku Gospodarki Odpadami Komunalnymi z siedzibą w Rzędowie” występuje tu 54 złoża surowców mineralnych.

Kopaliny występujące na terenie poszczególnych gmin przedstawiono w poniższej tabeli.

Gmina	Nazwa złoża	Rodzaj surowca	Stan zagospodarowania
Czarnocin	„Kolosy”	lessy, iły trzeciorzędowe, zwałowe, gliny	Eksplloatowane
Kazimierza Wielka	„Pławowice”	ropa naftowa	Eksplloatowane
	„Odonów – pole B”	iły krakowieckie	Eksplloatowane
	„Góry Sieradzkie”		Eksplloatowane
	„Skorców”	iły krakowieckie	Wydobycie zaniechane
Kije	Gołuchów	surowce węglanowe	Wydobycie zaniechane
	Górki	surowce ilaste	Wydobycie zaniechane
Łubnice	Orzelec Mały”	surowce ilaste	Eksplloatowane
	„Budziska”	piaski eoliczne	Wydobycie zostało zaniechane, wyrobisko jest częściowo zrekultywowane w kierunku wodnym.

„Prognoza oddziaływania na środowisko projektu: Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Ekologicznego Związku Gospodarki Odpadami Komunalnymi z siedzibą w Rzędowie”

Gmina	Nazwa złoża	Rodzaj surowca	Stan zagospodarowania
Nowy Korczyn	„Badrzychowice”	iły krakowieckie	Nie eksploatowane
	„Ucisków”.	iły krakowieckie	Nie eksploatowane
Oleśnica	„Brody I-1”	surowce ilaste	Eksploatowane
	„Brody I-2”	surowce ilaste	Eksploatowane
Opatowiec	„Ławy–Morawianki–Urzuty”	surowce ilaste	Nie eksploatowane
	„Kęsy”	iły i lessy	Nie eksploatowane
Pacanów	„Słupia Pacanowska”	iły krakowieckie	Wydobycie zaniechane
	„Słupia Pacanowska - Cegielnia”.	iły krakowieckie	Eksploatowane
	„Rataje Słupskie”	kruszywo naturalne	Nie eksploatowane
	„Kępa Lubawska”.	kruszywo naturalne	Nie eksploatowane
Połaniec	„Ruszcza I”	iły	Eksploatowane
	„Ruszcza”	kruszywo naturalne	Nie eksploatowane
Pińczów	Szczybiec	kruszywo naturalne	Eksploatowane
	Zakrzów	kruszywo naturalne	Eksploatowane
	Pińczów	surowce węglanowe	Eksploatowane
	Włochy	surowce węglanowe	Eksploatowane
	Skowronno	surowce węglanowe	Nie eksploatowane
	Bogucice – Zakamień	surowce węglanowe	Nie eksploatowane
	Borków – Chwałowice	surowce chemiczne	Eksploatowane
	Leszcze	surowce chemiczne	Eksploatowane
Raków	Dębno	kruszywo naturalne	Nie eksploatowane
	Rębów	kruszywo naturalne	Nie eksploatowane
Rytwiany	„Rytwiany”	iły krakowieckie	Wyeksploatowane, nie zrekultywowane
	Rytwiany I”.	iły krakowieckie	Wyeksploatowane nie zrekultywowane
	„Rudniki”	siarka	Nie eksploatowane
Solec Zdrój	„Kików I”	piasek	Eksploatowane
	Ujęcie - Szyb Solecki	Wody lecznicze	Eksploatowane
	Otwór - Solec 2 Karol	Wody lecznicze	Eksploatowane
	Otwór - Solec 2B	Wody lecznicze	Eksploatowane
	Węlnin - „Malinowy Zdrój”	Wody lecznicze	Eksploatowane
Staszów	„Grzybów - Gacki”	siarka	Wydobycie zaniechane
	„Pocieszka”	kruszywo naturalne	Nie eksploatowane
Szydłów	Szydłów	kruszywo naturalne	Nie eksploatowane
	Rudki Małe	kruszywo naturalne	Nie eksploatowane
	Osówka	kruszywo naturalne	Nie eksploatowane
	Księża Niwa	kruszywo naturalne	Nie eksploatowane
	Gacki	kruszywo naturalne	Nie eksploatowane
	Szydłów	wapienie	Nie eksploatowane

„Prognoza oddziaływania na środowisko projektu: Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Ekologicznego Związku Gospodarki Odpadami Komunalnymi z siedzibą w Rzędowie”

Gmina	Nazwa złoża	Rodzaj surowca	Stan zagospodarowania
	Osówka – Brzeziny	wapienie litotaminowe i organogeniczne	Nie eksploatowane
	Solec, Wola Żyzna, Gack	siarka	Nie eksploatowane
	Grzybów – Gacki	siarka	Wydobycie zaniechane
	Osówka	wapienie	Nie eksploatowane
Tuczępy	„Grzybów - Gacki”	siarka	Wydobycie zaniechane
	„Wierzbie”	iły krakowieckie	Nie eksploatowane
	„Chałupki”	iły krakowieckie	Nie eksploatowane
Wiślica	„Łatanice”	iły krakowieckie	Nie eksploatowane
	„Chotel Czerwony”	piaski	Nie eksploatowane
	„Kuchary – Ostrów”	piaski	Nie eksploatowane
	„Łatanice – Skorocice”	gipsy	Nie eksploatowane
	„Skorocice – Chotelek”	gipsy	Nie eksploatowane

Ponadto na terenach gmin Łubnice, Opatowiec i Wiślica prowadzone były badania geologiczne, które pozwoliły wytypować:

- 5 obszarów perspektywicznych występowania surowców do produkcji ceramiki czerwonej Beszowa I i II, Orzelec Mały, Łubnice Podlesie i Łubnice Kapkaz (gmina Łubnice);
- 4 obszary perspektywiczne występowania piasków i żwirów rzecznych w rejonach miejscowości: Ksany, Chwalibogowice, Urzuty i Rogów (gmina Opatowiec);
- 5 obszarów perspektywicznych występowania gipsów „Gluzy – Komornica – Chotel Czerwony”, „Chotel Czerwony” i „Hołudza – Gluzy” (gmina Wiślica).

W ich obrębie prowadzone jest wydobycie przez miejscową ludność na potrzeby własne. Nieprawidłowo prowadzona powierzchniowa eksploatacja prowadzi do degradacji terenu i niszczenia potencjalnych złóż. Istniejące przepisy Prawa geologicznego i górniczego wymuszają korzystne zmiany w zakresie eksploatacji złóż kopalin. Uruchomienie stałych punktów eksploatacji surowców wiąże się z opracowaniem dokumentacji geologicznej i uzyskaniem koncesji na wydobycie kopaliny.

Eksploatacja prowadzona z udokumentowanych złóż, w obrębie wyznaczonego terenu górniczego i prawidłowo wykonana rekultywacja, zgodnie z wymogami prawa geologicznego i górniczego, zapobiegnie dewastacji środowiska w obrębie i w sąsiedztwie złóż.

„Prognoza oddziaływania na środowisko projektu: Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Ekologicznego Związku Gospodarki Odpadami Komunalnymi z siedzibą w Rzędowie”

Ponadto wyrobiska poeksploatacyjne powinny zostać zrehabilitowane. W myśl przepisów Prawa geologicznego i górniczego czas podjęcia rekultywacji – 5 lat od zakończenia wydobywania.

Analiza i ocena zasobów leśnych

Lasy pełnią istotną rolę w środowisku przyrodniczym i mają wielkie znaczenie gospodarcze. Funkcje ekologiczne lasu to retencja i stabilizacja warunków wodnych, łagodzenie okresowych niedoborów wody, regulacja klimatu oraz ochrona gleb przed erozją.

- Właściwa gospodarka leśna winna mieć na celu:
- wykluczenie przeznaczania gruntów leśnych na cele nieleśne,
- zachowanie i ochronę istniejących powierzchni leśnych,
- pielęgnację upraw i drzewostanów,
- planowe pozyskiwanie drewna,
- zapobieganie szkodom wyrządzonym przez zwierzęta leśne,
- wykonywanie zabiegów ochroniarskich w lasach (w tym preferowanie biologicznych zasad ochrony lasów),
- zalesianie gleb nieprzydatnych dla rolnictwa,
- nadawanie proekologicznego charakteru planom urządzenia lasu,
- zachowanie śródleśnych cieków i zbiorników wodnych.

Gminy należące do EZGOK odznaczają się niską lesistością. Lesistość w poszczególnych gminach przedstawiono w poniższej tabeli.

Gmina	Powierzchnia gminy km²	Powierzchnia lasów %
Bejsce	57,74	0
Czarnocin	69,57	1,5
Kazimierza Wielka	140,0	4,64
Kije	99,26	17,4
Łubnice	84,0	13,8
Nowy Korczyn	117,31	3,7
Oleśnica	54,0	8,2
Opatowiec	69,0	12,25
Pacanów	125,0	0,6
Połaniec	75,0	19,2
Pińczów	213,0	20,8
Raków	191,0	43,2
Rytwiany	126	49,33
Solec Zdrój	85,0	9,0

„Prognoza oddziaływania na środowisko projektu: Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Ekologicznego Związku Gospodarki Odpadami Komunalnymi z siedzibą w Rzędowie”

Gmina	Powierzchnia gminy km ²	Powierzchnia lasów %
Staszów	226,0	9,2
Szydłów	170,5	15,0
Tuczepy	84,0	24,88
Wiślica	100,68	2,9

Analiza i ocena jakości wód podziemnych i powierzchniowych

Podstawowym źródłem zanieczyszczenia wód powierzchniowych są zanieczyszczenia pochodzenia antropogenicznego. Umownie można je podzielić na obszarowe i punktowe.

Zanieczyszczenia obszarowe są to trafiające ze spływami wód opadowych i roztopowych do cieków powierzchniowych nawozy mineralne i organiczne oraz środki ochrony roślin i ścieki bytowe z terenów nieskanalizowanych. Zanieczyszczenia te są trudne do oszacowania i kontrolowania, a mają znaczny wpływ na stan czystości wód powierzchniowych. Na obszarze gmin zrzeszonych w EZGOK problem zanieczyszczeń obszarowych jest widoczny wszędzie tam, gdzie rzeki przepływają przez tereny wiejskie o niskim stopniu skanalizowania i nie posiadają własnych oczyszczalni ścieków. Rolniczy charakter zlewni powoduje wprowadzanie do wód rzek ścieków komunalnych (zły stan bakteriologiczny wody) oraz nawozów rolniczych (duże stężenia azotanów). Do zanieczyszczeń obszarowych zaliczamy także zanieczyszczenia mało powierzchniowe takie jak składowiska odpadów oraz zanieczyszczenia wielkoobszarowe (emisja gazów i pyłów do atmosfery).

Zanieczyszczenia punktowe to głównie ścieki komunalne i przemysłowe. Ogólnie na terenie gmin zrzeszonych EZGOK zbyt wolno rozwiązywany jest problem gospodarki ściekowej. Między długością sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, istnieje znaczna dysproporcja na terenie gmin zrzeszonych w EZGOK, co stanowi duże zagrożenie dla czystości wód:

- Stopień skanalizowania powiatu buskiego wynosi 12 %,
- Stopień skanalizowania powiatu kazimierskiego wynosi 11,3 %,
- Stopień skanalizowania powiatu kieleckiego wynosi 775,5 km,
- Stopień skanalizowania powiatu pińczowskiego na 100 km wodociągów przypada zaledwie ok. 23,6 km sieci kanalizacyjnej,
- Stopień skanalizowania powiatu staszowskiego wynosi 27 %,

Znaczący wpływ na zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych ma nierozwiązana gospodarka ściekowa na terenach wiejskich. Zła jakość wód

„Prognoza oddziaływania na środowisko projektu: Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Ekologicznego Związku Gospodarki Odpadami Komunalnymi z siedzibą w Rzędowie”

---

powierzchniowych związana jest z niskim stopniem skanalizowania poszczególnych gmin zrzeszonych w EZGOK. Wśród podstawowych przyczyn utrzymania się niskiej jakości wód powierzchniowych wymienić należy również spływy obszarowe z pól.

Ścieki komunalne są gromadzone w bezodpływowych zbiornikach i wywożone w przeważającej większości na tereny pól, nieużytków itp. Ze względu na znaczne koszty dowozu ścieków do oczyszczalni problemu tego nie da się rozwiązać bez budowy sieci kanalizacyjnych lub wprowadzenia systemu dopłat refundujących część kosztów dowozu ścieków. Biorąc pod uwagę pogarszającą się sytuację finansową gmin oraz wieloletnie zaniedbania w tym zakresie, sprawa sanitacji terenów wiejskich winna być przez najbliższe lata zadaniem priorytetowym w dziedzinie ochrony środowiska na terenie gmin zrzeszonych w EZGOK.

Zagrożenie dla jakości wód powierzchniowych i podziemnych stanowią również składowiska odpadów.

Obecnie funkcjonujące składowiska odpadów na terenie przedmiotowych gmin nie spełniają wymogów ochrony środowiska, dlatego ich przewidywane zamknięcie określono do roku 2011.

Obszar byłej Kopalni Siarki „Grzybów” jest priorytetowym obszarem w skali województwa, przeznaczonym pod lokalizację ośrodka gospodarki odpadami. Geologicznie, jest to region zapadliska przedkarpackiego. Warstwy ilów krakowieckich skutecznie chronią środowisko wodno-gruntowe przed migracją ewentualnych zanieczyszczeń.

Kierowanie odpadów do ZGOK, w tym deponowanie odpadów na składowisku w Grzybowie rozwiązuje problem ich zagospodarowania co najmniej do 2023 r. w sposób zgodny z wymogami ochrony środowiska, z zachowaniem przepisów prawa i zapisów przedmiotowych dokumentów strategicznych na poziomie kraju i UE.

Wykaz składowisk odpadów przewidzianych do zamknięcia położonych na obszarze Związku

Składowisko	Gmina	Zarządzający	Przewidywany termin zamknięcia	
			na podst. decyzji administracyjnej	na podst. informacji zarządzającego
Składowiska odpadów komunalnych				
Psia Górka	Wiślica	Zakład Gospodarki Komunalnej Batalionów Chłopskich 62, 28-160 Wiślica	Tak, 2007 r.	-

„Prognoza oddziaływania na środowisko projektu: Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Ekologicznego Związku Gospodarki Odpadami Komunalnymi z siedzibą w Rzędowie”

Składowisko	Gmina	Zarządzający	Przewidziany termin zamknięcia	
			na podst. decyzji administracyjnej	na podst. informacji zarządzającego
Pocieszka	Staszów	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o.; ul. Wojska Polskiego 3 28-200 Staszów	-	Tak, 2009 r.
Skrzypiów	Pińczów	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Spółka z o.o. ul. Słabska 13, 28-400 Pińczów	Tak, 2009 r.	-
Luszyca	Połaniec	Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami Sp. z o.o., ul. Krakowska 11, 28-230 Połaniec	-	Tak, 2011 r.
Składowiska odpadów przemysłowych				
Skowronno	Pińczów	Przetwórstwo Owoców i Warzyw "GOMAR" Zakład w Pińczowie; ul. Przemysłowa 6, 28-400 Pińczów	Tak, 2009 r.	-

Wody podziemne

Wody podziemne stanowią podstawowe źródło zaopatrzenia w wodę pitną. Na terenie Związku występuje 2 obszary głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP) 409 – Niecka Miechowska i Nr 423 – nazywany „Subzbiornikiem Staszowskim”.

Podstawowym aktem prawnym w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych jest Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny wód podziemnych (DZ. U. nr 143, poz. 896). Jednakże badania jakości wód zostały przeprowadzone w latach, kiedy obowiązywało Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 11 lutego 2004 r. w sprawie klasyfikacji dla prezentowania stanu wód powierzchniowych i podziemnych, sposobu prowadzenia monitoringu oraz sposobu interpretacji wyników i prezentacji stanu tych wód (Dz. U.2004 Nr 32, poz. 284) dlatego klasy jakości wody przedstawiono zgodnie z obowiązującym w tym czasie rozporządzeniem.

Monitoring wód podziemnych prowadzony jest w 4 punktach pomiarowych należących do regionalnej sieci monitoringu jakości zwykłych wód podziemnych (nr 98 Mękarzowice,

nr 105 Elektrownia „Połaniec” – st. 5 – IV klasa jakości wody; nr 93 Ujęcie komunalne dla Staszowa – st.5 – II klasa jakości wody; nr 94 KiZChS „Siarkopol” wodociąg wiejski – II klasa jakości wody).

Ponadto występuje tu punkt monitoringu krajowego Nr 500, który zlokalizowany w Kurozwękach, gmina Staszów (stratygrafia – trzeciorzęd, wody – wgłębne, typ ośrodka – warstwa porowata, użytkowanie terenu – użytki zielone), badany punkt – studnia obserwacyjna na IM i GM posiadał III klasę jakości wody w latach ubiegłych (tj. wody podziemne niskiej jakości).

Wody powierzchniowe

Pod względem hydrograficznym powiat buski znajduje się w lewostronnym dorzeczu rzeki Wisły, w obrębie zlewni rzek: Nidy, Nidzicy, Kanału Strumień, Czarnej Staszowskiej, Szreniawy i Wschodniej.

Podstawowym aktem prawnym w sprawie klasyfikacji wód powierzchniowych jest Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20 sierpnia 2008 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych (dz. U. nr 162, poz. 1008). Jednakże badania jakości wód zostały przeprowadzone w roku 2006, kiedy obowiązywało Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 11 lutego 2004 r. w sprawie klasyfikacji dla prezentowania stanu wód powierzchniowych i podziemnych, sposobu prowadzenia monitoringu oraz sposobu interpretacji wyników i prezentacji stanu tych wód (Dz. U.2004 Nr 32, poz. 284) dlatego klasy jakości wody przedstawiono zgodnie z obowiązującym w tym czasie rozporządzeniem.

W roku 2006 monitoring jakości wód powierzchniowych, obejmujący badania i ocenę jakości wód rzek oraz zbiorników zaporowych prowadzony był zgodnie z „Programem monitoringu środowiska województwa świętokrzyskiego na rok 2006” zaakceptowanym do realizacji przez Wojewodę Świętokrzyskiego i zatwierdzonym przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Badaniami objęte są przede wszystkim ciekę pełniące rolę odbiorników ścieków komunalnych i przemysłowych, stanowiące źródło zaopatrzenia w wodę na potrzeby komunalne i przemysłowe, jak również ciekę przepływające przez tereny rekreacyjne i prawnie chronione.

Na terenie gmin zrzeszonych w EZGOK Wisła prowadziła wody zaliczane do V klasy (wody złej jakości).

Stan jakości rzeki Nidy na terenie Związku badany był w 4 punktach pomiarowych. Wody prowadzone przez Nidę badane były w Nowym Korczynie na 6,1 km biegu rzeki (punkt sieci EIONET-Waters), gdzie wody rzeki Nidy sklasyfikowane zostały w III klasie (wody zadawalającej jakości). W ogólnej klasyfikacji Nida na dalszym odcinku przebiegającym przez tereny Związku zaszeregowana została do klasy IV. Na podstawie badań monitoringu wód powierzchniowych przeprowadzonych w 2005 roku przez WIOŚ wykazano, iż cała zlewnia Nidy zagrożona jest eutrofizacją.

Związane jest to z rosnącym zanieczyszczeniem wód ściekami komunalnymi, pestycydami i nawozami sztucznymi, które są splukiwane z pól uprawnych przez opady atmosferyczne.

Zaobserwowano przekroczenia wartości granicznych średniorocznych stężeń (głównie azotanów, w mniejszym stopniu fosforu ogólnego). Rozwiązanie tego problemu przyspieszy fakt, że Rada Ministrów ustaliła, że w ramach wdrażania postanowień Dyrektywy UE w sprawie oczyszczania ścieków komunalnych całe terytorium Polski zostanie uznane za obszar wrażliwy na eutrofizację. W tej sytuacji wszystkie nowe i modernizowane oczyszczalnie muszą mieć podwyższoną zdolność usuwania biogenów, stanowiących główny czynnik eutrofizacji.

Stan jakości rzeki Nidzicy na terenie Związku badany był w 2 punktach pomiarowych. Wody prowadzone przez Nidzicę badane były w punkcie pomiarowo – kontrolnym w Piotrowicach na 3,6 km biegu rzeki. W ogólnej klasyfikacji wody Nidzicy zaliczone zostały do III klasy (wody zadawalającej jakości), zaś jakość wody rzeki Nidzica w punkcie pomiarowo – kontrolnym w Kazimierzy Małej na 15,0 km biegu rzeki zaliczone zostały do IV klasy (wody niezadawalającej jakości).

Stan jakości rzeki Czarna Staszowska na terenie Związku wody badany był w 5 punktach pomiarowych. W ogólnej klasyfikacji Czarna Staszowska na terenie gmin zrzeszonych do EZGOK prowadzi wody sklasyfikowane do III klasy czystości (wody zadawalającej jakości).

Wody prowadzone przez rzekę Wschodnia badane były w 4 punktach pomiarowych usytuowanych na terenie gmin należących do EZGOK. W ogólnej klasyfikacji rzeka Wschodnia na tym obszarze prowadzi wody sklasyfikowane do III klasy czystości (wody zadawalającej jakości).

Wody prowadzone przez rzekę Kanał Strumień badane były w 2 punktach pomiarowych. W punkcie pomiarowym w Ruszczy na 4,5 km biegu rzeki wody zostały sklasyfikowane w III klasie (wody zadawalającej jakości), zaś w punkcie pomiarowo – kontrolnym na 19,7 km biegu rzeki w Muchówce. Wody zaliczone zostały do IV klasy (wody niezadawalającej jakości).

Gospodarka wodno – ściekowa

Stan gospodarki wodno - ściekowej na terenie gmin należących do EZGOK można określić jako niewystarczający. Dobrze rozwinięta jest sieć wodociągowa, natomiast niewystarczający jest stopień rozwoju sieci kanalizacyjnej. Niekorzystna jest występująca dysproporcja w długościach sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Sprawia to, że wzrastające zużycie wody i tym samym większa ilość ścieków pozostaje w środowisku - głównie w szambach o różnym stopniu szczelności. Zbyt małe inwestycje w tym kierunku, są przyczyną utrzymującego się zanieczyszczenia wód powierzchniowych, niskiego standardu życia ludności oraz obniżenia atrakcyjności turystycznej regionu.

Gminy należące do EZGOK w większości są zwodociągowane:

- 10 gmin: Kije, Łubnice, Nowy Korczyn, Oleśnica, Opatowiec, Pacanów, Połaniec, Rytwiany, Staszów, Szydłów, Tuczępy, Wiślica i Solec Zdrój są zwodociągowane od 96% do 100%;
- 3 gminy: Czarnocin, Opatowiec są zwodociągowane od 80% - 82%;
- 2 gminy: Bejsce i Raków są zwodociągowane od 60 % do 70%;
- 1 gmina: Kazimierza Wielka tylko w 30%.

Łączna długość sieci wodociągowej wynosi 1970,9 km.

Głównym źródłem poboru wód na cele eksploatacji sieci wodociągowej są wody podziemne, a dla potrzeb przemysłu są wody powierzchniowe.

Długość sieci kanalizacyjnej wynosi 223,4 km. Ścieki odprowadzane są do lokalnych zbiorników – tzw. „szamb”. Odbiorem ścieków zajmują się podmioty gospodarcze, które wywożą ścieki do 23 oczyszczalni ścieków zlokalizowanych na terenie Związku.

Na terenie gmin znajduje się 46 oczyszczalni przydomowych. Gminy: Bejsce, Czarnocin, Kije, Łubnice, Nowy Korczyn, Oleśnica, Pacanów, Połaniec, Raków, Rytwiany, Opatowiec, Szydłów, Tuczępy i Wiślica w ogóle nie posiadają kanalizacji deszczowej. Gminy tj.

Kazimierza Wielka, Pińczów, Solec Zdrój i Staszów posiadają fragmentaryczną kanalizację deszczową.

Gmina Kazimierza Wielka

Kanalizacja deszczowa została wykonana jedynie na terenie w miasta Kazimierza Wielka.

W system kanalizacji deszczowej wyposażone są następujące obiekty

- Stacja paliw „Perfekt” ul. Armii Krajowej.
- PKS – Zajezdnia ul. Kolejowa,
- Świętokrzyski Zarząd Dróg Wojewódzkich - droga wojewódzka nr 768 ul. Kolejowa (52+180 km).

Gmina Pińczów

Kanalizacja deszczowa znajduje się jedynie na terenie miasta Pińczowa. Na terenach wiejskich gminy brak jest kanałowych systemów odprowadzania wód opadowych.

Wody opadowe ze skanalizowanej części miasta odprowadzane są za pośrednictwem kanałów deszczowych do mechanicznej podczyszczalni ścieków.

Wybudowana w latach 50 kanalizacja z rur betonowych jest w dobrym stanie technicznym.

Długość sieci kanalizacji deszczowej wynosi 8,88 km.

Miasto Pińczów posiada mechaniczną oczyszczalnię wód deszczowych o przepustowości $Q = 0,91 \text{ m}^3/\text{s}$. Wody deszczowe odprowadzane są 8 wylotami do starorzecza rzeki Nidy oraz dwoma rowami otwartymi do rzeki Nidy i zalewu.

Na terenie gminy Raków brak jest systemu kanalizacji deszczowej.

Gmina Solec Zdrój

Solec Zdrój posiada sieć kanalizacji deszczowej. Istniejące system kanalizacji deszczowej obejmuje ulice: ul. Leśna – 575 mb, ul. Kościuszki 433 mb, ul.1-Maja 564 mb, ul. Krakowska 554,5 mb, ul. Partyzantów – 532 mb, ul. Polna – 178 mb, ul. Sienkiewicza – 341 mb;

Gmina Staszów

Na terenie miasta Staszów występuje słabo rozbudowana sieć kanałów deszczowych. Łączna długość kolektorów deszczowych wynosi około 21 km, a kanałów otwartych około 22 km. Odbiornikiem wód deszczowych jest rzeka Czarna Staszowska. Istniejący system kanalizacji deszczowej nie posiada urządzeń do podczyszczania ścieków deszczowych.

Problemy związane z odprowadzaniem wód opadowych i roztopowych

Położenie geograficzne gmin należących do Związku EZGOK z siedzibą w Rzędowie powoduje, że na jego obszarze mogą występować różnego rodzaju powodzie: opadowe, roztopowe, zatorowe.

Południowo – wschodnia część powiatu buskiego położona, wzdłuż Wisły zagrożona jest zalaniem z prawdopodobieństwem wystąpienia w ciągu roku równym 1% (Q 1%) przez wezbrane wody Wisły. Najczęściej jednak fala powodziowa na rzece Wiśle nie przekracza wałów przeciwpowodziowych. Długość wałów przeciwpowodziowych na Wiśle na terenie powiatu buskiego wynosi ok. 46,9 km. Ochroniają one ok. 6100 ha terenów położonych w gminach Nowy Korczyn i Pacanów. Zagrożenie powodziowe w przypadku wystąpienia wezbrań, nawałnych deszczy i roztopów istnieje także ze strony mniejszych cieków przepływających przez teren powiatu: Maskalis, Nidy, Wschodniej i Kanału Strumień. Szczególnie często dochodzi do podtopień terenów położonych w gminach graniczących z Wisłą. Występuje tu zjawisko cofania się wezbranych wód Wisły włąb koryt lokalnych rzek i potoków.

Położenie powiatu pińczowskiego w dolinie Nidy i Mierzawy, rzek o rozłożystych dolinach sprawia, że tereny te narażone są na występowanie powodzi. W roku 2008 w gminie Pińczów było 15 810 mb wałów przeciwpowodziowych ochraniających łącznie powierzchnie 713 ha. W gminie Kije łączna długość wałów przeciwpowodziowych wynosi 3468 mb a powierzchnia chroniona to 240 ha. Większość obwałowań przeciwpowodziowych w powiecie zlokalizowanych jest w dolinie rzeki Nidy, w znacznie mniejszym stopniu Mierzawy.

Na obszarze powiatu kazimierskiego mogą występować różnego rodzaju powodzie: opadowe, roztopowe, zatorowe. Większa część powiatu, położona wzdłuż Nidzicy nie jest zagrożona zalaniem wezbranymi wodami Nidzicy. Natomiast wschodnia część powiatu (gmina Opatowiec), wzdłuż Wisły, zagrożona jest zalaniem z prawdopodobieństwem wystąpienia w ciągu roku równym 1% (Q1%) przez wezbrane wody Wisły. Zabezpieczenia obwałowaniami na obszarze powiatu posiada odcinek rzeki Nidzicy o dł. 7,5 km w gminach Bejsce i Skalbmierz. Wały chronią obszar o powierzchni ok. 350 ha. Zagrożenie zalaniem wodami powodziowymi i podtopieniem istnieje również wzdłuż mniejszych cieków i rzek w czasie roztopów i deszczy nawałnych.

Południowo – wschodnia powiatu staszowskiego położona, wzdłuż Wisły zagrożona jest zalaniem z prawdopodobieństwem wystąpienia w ciągu roku równym 1% (Q1%) przez wezbrane wody Wisły. Zagrożenie powodziowe istnieje również ze strony Czarnej Staszowskiej, Wschodniej i Kanału Strumień. Ponadto w przypadku awarii zapory spiętrzającej w zbiorniku Hańcza położonym przy granicy z powiatem staszowskim, na rzece Czarna Staszowska istnieje ryzyko zalania miejscowości znajdujących się w dolinie rzek.

Na terenie powiatu kieleckiego obszary najbardziej zagrożone powodzią w dolinie rzeki Czarna Staszowska to gmina Raków należąca do EZGOK.

Analiza i ocena gleb

W Ekologiczny Związek Gospodarki Odpadami Komunalnymi zrzeszone jest 14 gmin wiejskich i 4 miejsko – wiejskie. Najważniejszy sektor gospodarki stanowi rolnictwo. Użytki rolne stanowią 86,1 % ogólnego zagospodarowania gmin.

Gminy charakteryzują się dużym zróżnicowaniem typologicznym gleb związanych z jej urozmaiconą budową geologiczną.

Gleby bardzo dobre i dobre (I – III klasy bonitacyjnej) zajmują ok.40,8 % gleby IV klasy bonitacyjnej zajmują ok. 34,4 %, natomiast grunty słabe i bardzo słabe (V i VI klasa bonitacyjna) stanowią ok. 24,8% ogólnej powierzchni gmin należących do Związku. Najwięcej gleb bardzo dobrych i dobrych występuje w powiecie kazimierskim, a gleb słabych w powiecie staszowskim.

Grunty zbonifikowane w klasie I – IV podlegają ochronie (Ustawa z dnia 3 lutego 1995 roku o ochronie gruntów rolnych i leśnych – tekst jednolity (Dz. U. 2004 Nr 121, poz. 1266 z późn. zm.). Gleby o najwyższej klasie bonitacji (klasy I – III) podlegające szczególnej ochronie i nie powinny być przejmowane na cele nierolnicze.

Zanieczyszczenie i stan czystości gleb

Stronę prawną w zakresie klasyfikacji gleb reguluje Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie standardów jakości gleb oraz standardów jakości ziemi (Dz. U. Nr 165, poz. 1359), określające wartości dopuszczalne stężeń metali, zanieczyszczeń nieorganicznych, węglowodorowych, węglowodorów chlorowanych, środków ochrony roślin i pozostałych zanieczyszczeń w glebie i ziemi.

Istotnym składnikiem oceny jakości gleb jest poziom zakwaszenia, oraz stopień zanieczyszczenia metalami ciężkimi. Zakwaszenie zależy od rodzaju skały macierzystej, natężenia procesów degradacyjnych (np. erozji wodnej, ługowania, zasolenia), a także od ogólnego poziomu kultury rolnej. Gleby silniej zakwaszone posiadają niższą przydatność rolniczą, cechują się słabszą przyswajalnością składników pokarmowych oraz wymagają większych nakładów na rekultywację.

Gleby gmin należących do Związku charakteryzują się niską zawartością metali ciężkich i innych substancji niebezpiecznych (na poziomie naturalnej zawartości w glebie), co wiąże się z małą skalą zanieczyszczeń przemysłowych i komunikacyjnych oraz niewielką chemizacją rolnictwa.

Na terenie związku monitoring gleb prowadzony jest w gminie:

- Połaniec (punkt pomiarowy nr 371 w miejscowości Okragła),
- Rytwiany (punkt pomiarowy nr 369 w miejscowości Niedziałki).

Analiza i ocena powietrza atmosferycznego

Głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza na terenach gmin zrzeszonych w EZGOK są źródła tzw. „niskiej emisji”, transport drogowy oraz przemysł.

Źródła zanieczyszczeń tzw. „niskiej emisji” to paleniska domowe. Mają one znaczny, jeśli nie największy, udział w zanieczyszczeniu powietrza. Nasilenie emisji notuje się w okresie zimowym, kiedy gospodarstwa domowe są ogrzewane opałem –węgiel kamienny, koks, a także różnego rodzaju materiał odpadowy (tylko gmina Tuczępy jest w 100% zgazyfikowana).

Duży wpływ na stan czystości powietrza wywierają zanieczyszczenia pochodzące ze środków transportu. Pochodzą one ze spalania paliw płynnych w pojazdach mechanicznych. Ich przyczyną jest zły stan techniczny wielu pojazdów, niska kultura eksploatacji, a także wzrastające nasilenie ruchu pojazdów. Należy liczyć się z dalszym rozwojem komunikacji i dlatego można oczekiwać nasilenia emisji zanieczyszczeń powietrza pochodzących z tego źródła. Wraz z szybkim rozwojem komunikacji, wzrasta ilość stacji benzynowych, w sąsiedztwie których występuje znaczne podwyższenie stężenia metali ciężkich tj. ołowiu, żelaza, miedzi, cynku, dlatego w tych miejscach powinno się tworzyć naturalne bariery neutralizujące rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń, czyli zakładać otuliny wokół stacji (zadrzewianie, żywopłoty).

Przemysł na terenach gmin należących do EZGOK z wyjątkiem Tuczęp i Połańca jest słabo rozwinięty, brak jest zakładów szczególnie uciążliwych dla środowiska, dlatego udział procentowy tych zanieczyszczeń jest niewielki. Na terenie gminy Połaniec występuje Elektrownia Pałaniec S.A., a w Tuczępach znajduje się Zakład Produkcji Chemicznej, będący emitorem zanieczyszczeń do powietrza. Wielkości dopuszczalnej emisji substancji zanieczyszczających do powietrza zachowane są na poziomie zapewniającym dotrzymanie wartości odniesienia zawartych w załączniku nr 1 do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 5 grudnia 2002 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. 2003 Nr 1 poz. 12).

Stan jakości powietrza atmosferycznego

Gminy należące do Ekologicznego Związku Gospodarki Odpadami Komunalnymi charakteryzują się dobrym stanem jakości powietrza atmosferycznego.

W roku 2007 wykonana została ocena jakości powietrza, która objęła lata 2002 - 2006. Według której gminy należące do EZGOK pod kątem poziomu benzenu, dwutlenku azotu, dwutlenku siarki oraz tlenku węgla wg kryterium ochrony zdrowia zaliczona została do 1b. Natomiast w klasyfikacji dla tlenków azotu oraz dwutlenku siarki wg kryterium ochrony roślin powiat buski zaliczono do R1. W obydwu przypadkach najwyższe stężenia zanieczyszczeń mieściły się poniżej dolnego progu oszacowania.

Analiza i ocena klimatu akustycznego

Hałas jest szkodliwym i uciążliwym zanieczyszczeniem środowiska. W zależności od źródła i miejsca występowania rozróżnia się hałas komunikacyjny, przemysłowy i komunalny.

Hałas komunikacyjny związany jest z transportem drogowym. Za wysoki poziom hałasu odpowiedzialne są głównie pojazdy ciężarowe typu TIR i autobusy. Przez tereny gmin zrzeszonych w EZGOK przebiegają drogi o znaczeniu:

- lokalnym,
- powiatowym,
- wojewódzkim:
  - nr 776 relacji Kraków – Kazimierza Wielka – Busko Zdrój (Bejsce, Kazimierza Wielka, Wiślica)

- nr 770 relacji Działoszyce – Krzyż (Bejsce)
  - nr 768 relacji Jędrzejów — Brzesko (Kazimierza Wielka)
  - nr 766 relacji Morawica - Węchadłów. (Kije, Pińczów)
  - nr 973 relacji Busko Zdrój – Tarnowem (Nowy Korczyn)
  - nr 767 relacji Busko Zdrój — Pińczów (Pińczów)
  - nr 756 relacji Nowa Słupia – Łagów – Raków (Raków)
  - nr 756 relacji Stopnica – Starachowice (Szydłów)
  - Nr 765 relacji Jędrzejów - Osiek (Szydłów)
  - Nr 771 relacji Wiślica – Strożyska (Wiślica)
- krajowym:
- 78 relacji Gliwice – Chmielnik (Kije)
  - 79 relacji Kraków – Warszawa (Łubnice, Nowy Korczyn, Opatowiec, Pacanów, Połaniec, Solec Zdrój)
  - 73 relacji Kielce- Tarnów (Pacanów)

Na obszarach przyległych do tras tranzytowych poziom hałasu mieści się w przedziale 70 – 75 dB.

Na wzrost poziomu hałasu wpływa również mechanizacja rolnictwa. Źródłem hałasu są traktory i kombajny; w okresie prac polowych hałas może być odczuwalny nawet po zmierzchu.

Hałas przemysłowy kształtowany jest przez zakłady produkcyjne, rzemieślnicze, usługowe oraz obiekty handlowe. Przyczyną uciążliwości mogą być maszyny, wentylatory, chłodnie, szczególnie wtedy, gdy zakład zlokalizowany jest na terenie lub w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej. Zagrożenie ze strony hałasu przemysłowego jest niewielkie ze względu na brak większych zakładów produkcyjnych.

Pole elektromagnetyczne

Promieniowanie elektromagnetyczne jest zjawiskiem powszechnym. Źródłami tego promieniowania są systemy przesyłowe energii elektrycznej, stacje radiowe, telewizyjne i telefonii komórkowej oraz urządzenia o mniejszej uciążliwości, diagnostyczne, terapeutyczne, przemysłowe, a także domowe. Dla środowiska istotne znaczenie mają urządzenia, które emitują fale elektromagnetyczne o odpowiednio wysokim natężeniu lub o wysokiej częstotliwości do 300 GHz, umieszczone bez osłony w środowisku naturalnym.

Do urządzeń takich zaliczają się anteny nadawcze, linie przesyłowe, przemysłowe generatory mikrofal.

Do urządzeń emitujących promieniowanie elektromagnetyczne na obszarze gmin należących do EZGOK są:

- linie wysokiego, średniego i niskiego napięcia,
- stacje elektroenergetyczne 110/15 kV w Pińczowie (2) i Szarbkowie, których uciążliwość na ogół zamyka się w granicach obiektu,
- stacje telefonii komórkowej w miejscowościach: Stawiany, Królewiec, Soboszków, Będziaki, Łyczba, Nowy Korczyn, Ucisków, Oleśnica, Kobiela, Kraśniowie, Słupskiej Górze, Tuczępach, Gorysławicach, Pińczowie (3) Mozgawach, Gackach, Szarbkowie, Ocisekach, Chańczy, Rakowie i Staszowie oraz maszt radiowy w Słupcu, Włosnowice, Połańcu, Sichowie Duży, Strzegomiu i Szydłowie.

Stacje telefonii komórkowej były objęte monitoringiem (za 2003 - 2005 r.) prowadzonym przez Inspekcję Ochrony Środowiska WIOŚ w Kielcach. W żadnym z badanych obiektów nie zostały przekroczone dopuszczalne wartości składowej elektrycznej gęstości mocy wynikającej z Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku. Badane obiekty powstały przed 2004 r. na terenie Gminy nie planuje się rozbudowy sieci telefonii komórkowej

Dla linii energetycznych wyznaczone zostały strefy ochronne, które należy bezwzględnie uwzględniać w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Odnawialne źródła energii

Wykorzystanie energii stanowi jedną z podstawowych przesłanek rozwoju gospodarczego, społecznego i poprawy jakości życia. Zapotrzebowanie na energię nieustannie rośnie, a problem zaspokajania potrzeb energetycznych jest stale aktualny. Wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych może w znacznym stopniu przyczynić się do poprawy jakości powietrza atmosferycznego oraz ograniczenia zużycia krajowych zasobów surowców. Obecnie głównym źródłem energii odnawialnej w kraju jest biomasa i energia wodna. Natomiast energia geotermalna, wiatru i promieniowania słonecznego mają mniejsze znaczenie.

„Prognoza oddziaływania na środowisko projektu: Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Ekologicznego Związku Gospodarki Odpadami Komunalnymi z siedzibą w Rzędowie”

Na obszarze gmin zrzeszonych w EZGOK energia odnawialna wykorzystywana jest w niewielkim stopniu:

- powiat pińczowski **jedna mała elektrownia wodna Rębów** na Nidzie,
- powiat kazimierski **pięć elektrowni, w tym cztery na terenie Związku,**

Charakterystyka Małych Elektrowni Wodnych (MEW) występujących w powiecie kazimierskim na terenie Związku

Gmina	Lokalizacja MEW	rzeka	Moc [kW]
Bejsce	MEW w Bejskach	rz. Nidzica, rz. Młynówka	moc _{śred} – 20,12 moc _{max} – 29,12
	MEW w Morawianach	rz. Nidzica	moc _{śred} – 26,90 moc _{max} – 24,48
Kazimierza Wielka	MEW w Kazimierzy Wielkiej	rz. Nidzica	moc – 26,9

- powiat staszowski znajduje się **5 małych elektrowni wodnych na rzece Czarna Staszowska.**

W związku z występowaniem wód termalnych (wody o temperaturze powyżej 20⁰ C) oraz wód płytkich poziomów wodonośnych istnieją pewne perspektywy pozyskania energii geotermalnej do celów grzewczych. Na terenie gminy Kazimierza Wielka w rejonie Kazimierza Wielka- Wielgus, na głębokości 570 – 800 m można spodziewać się wód o temperaturze do 35⁰ C [Program Ochrony Środowiska dla województwa świętokrzyskiego 2007].

energia wiatru – gminy należące do Związku EZGOK znajdują się w mało korzystnej strefie energetycznej wiatru (inf. IMGW). Na terenie powiatu kazimierskiego występują dwie elektrownie wiatrowe o mocy 165kW w m. Wymysłów, Gm. Kazimierza Wielka.

Ograniczeniem, które musi być uwzględnione przy lokalizacji farm wiatrowych oraz elektrowni wodnych są wymogi wynikające z regulacji prawnych dotyczących obszarów wyznaczonych w ramach sieci ekologicznej Natura 2000. Ponadto w przypadku elektrowni wodnych ograniczeniem są również programy restytucji wędrownych ryb dwuśrodowiskowych.

biomasa - obecnie potencjał biomasy związany jest z wykorzystaniem nadwyżek słomy oraz odpadów drzewnych, a zatem wykorzystanie ich skoncentrowane jest na obszarach intensywnej produkcji rolnej i drzewnej. Dlatego też obszary upraw rolnych gmin EZGOK są zapleczem do produkcji biomasy. Stopień zalesienia gmin zrzeszonych w EZGOK jest niewystarczający aby można było uznać ten teren za dogodny dla produkcji biomasy na cele energetyki.

Na terenie gminy Busko - Zdrój znajduje się plantacja wierzby energetycznej o powierzchni 70 ha. Produkuje ona zręby i brykiety. Część produkcji dostarczana jest do elektrowni Kielce.

energia słoneczna - w województwie świętokrzyskim generalnie istnieją dobre warunki do wykorzystania energii promieniowania słonecznego przy dostosowaniu typu systemów i właściwości urządzeń wykorzystujących tę energię do charakteru, struktury i rozkładu w czasie promieniowania słonecznego. Na terenie całego województwa istnieją podobne możliwości wykorzystania tego źródła energii jednakże dotychczas energia słoneczna jest wykorzystywana jedynie przez indywidualnych inwestorów.

7. Analiza i ocena istniejącego stanu środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska

Podstawowym założeniem *Programu Ochrony Środowiska* dla Gmin wspólnie realizujących przedsięwzięcie pn „Kompleksowy system gospodarki odpadami komunalnymi w Rzędowie gm. Tuczępy” na lata 2007 - 2011– z perspektywą do roku 2020 jest uzyskanie stałej i zauważalnej poprawy jakości wszystkich komponentów środowiska przyrodniczego. Ustalenia dokumentu są propozycją spójnego, w układzie wojewódzkim i krajowym, systemu działań proekologicznych wzajemnie się uzupełniających. W przypadku braku jego realizacji lub realizacji fragmentarycznej (wrywkowej) założone w *Programie* cele nie zostaną osiągnięte, a w konsekwencji może nastąpić pogorszenie się stanu środowiska przyrodniczego w regionie. Poniżej przedstawiono potencjalne zmiany, jakie mogłyby mieć miejsce w przypadku braku realizacji ustaleń *Programu*, w poszczególnych dziedzinach ochrony środowiska:

➤ ochrona przyrody

Obszary objęte prawną ochroną przyrody stanowią znaczną część powierzchni Związku. Zaniechanie realizacji ustaleń w zakresie ochrony przyrody jest działaniem zdecydowanie negatywnym. Brak ochrony najcenniejszych przyrodniczo ekosystemów mógłby się stać powodem zubożenia zasobów biologicznych regionu, a tym samym kraju. Postępująca degradacja ekosystemów wywołałaby szereg nieodwracalnych zmian w ich strukturze (przede wszystkim ich uproszczenie). Zmiany takie skutkują zaburzeniami równowagi ekologicznej

i zakłóceniami przepływu energii i materii w ekosystemie. W sposób szczególny dotyczy to zaniku siedlisk hydrogenicznych w wyniku ich przesuszenia oraz uszkodzeń aparatu asymilacyjnego drzewostanów na skutek przemysłowych zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego. Tego typu zmiany mogą za sobą pociągać zanik z krajobrazu elementów różnicujących tj. zadrzewień i zakrzewień śródpolnych, wysp leśnych, oczek wodnych, skarp, i innych. Tego rodzaju ekosystemy pełnią ważne funkcje krajobrazowe, biocenotyczne, glebochronne i wodochronne oraz stanowią „pułapkę” dla składników pokarmowych migrujących z agroekosystemów. Zmniejszenie różnorodności krajobrazu może stać się powodem zaniku części siedlisk, co będzie skutkowało zmianami w składzie gatunkowym - wycofywanie się gatunków endemicznych i stenotypowych oraz coraz szersze wchodzenie gatunków obcych, zastępujących rodzime. Podobne zmiany powoduje również odizolowanie przestrzenne obszarów cennych przyrodniczo i fragmentaryzacja korytarzy ekologicznych umożliwiających swobodny przepływ gatunków pomiędzy węzłami ekologicznymi.

➤ **ochrona powietrza atmosferycznego**

Związek Rzędów posiada stosunkowo niski poziom zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego. Jednak nie zwalnia to z konieczności poprawy stanu środowiska w tym zakresie. W przypadku braku realizacji celów zmierzających do ograniczenia emisji pyłów i spalin do atmosfery, m.in. poprzez modernizację kotłowni, czy też rozwój infrastruktury drogowej (skrócenie czasu emisji – obwodnice), może dojść do stopniowego pogorszenia czystości powietrza atmosferycznego. Utrzymanie przestarzałych technologii niewątpliwie spowoduje wzrost energochłonności oraz wzmożoną emisję zanieczyszczeń. Wykorzystywanie węgla niskiej jakości jako głównego źródła energii, brak inwestycji proekologicznych w dziedzinie ciepłownictwa oraz stosowanie alternatywnych źródeł energii na małą skalę może również przyczynić się do tego, że tereny gmin zrzeszonych w EZGOK utraci swoją korzystną pozycję wśród innych i znajdzie się w grupie regionów o podwyższonej emisji zanieczyszczeń.

Pozostawienie infrastruktury drogowej w obecnym stanie także wpłynie na pogorszenie czystości powietrza. Emisja transportowa zwiększy się w wyniku wzrostu liczby pojazdów samochodowych przy jednoczesnym złym stanie technicznym dróg. Zwiększenie liczby terenów leśnych w celu ochrony atmosfery. Jednak biorąc pod uwagę dość niski stopień lesistości Związku Rzędów ok. 14 % oraz kompensację przyrodniczą inwestycje związane

„Prognoza oddziaływania na środowisko projektu: Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Ekologicznego Związku Gospodarki Odpadami Komunalnymi z siedzibą w Rzędowie”

---

z rozwojem infrastruktury drogowej przyniosą w końcowym efekcie pozytywne oddziaływanie na środowisko.

➤ hałas

Przyjęte w *Programie* działania związane są przede wszystkim z obniżeniem poziomu hałasu, na którego oddziaływanie narażeni są ludzie. Ustalenia dotyczą m.in. wzmocnienia kontroli oraz współpracy z Wojewódzkim Inspektoratem Ochrony Środowiska w zakresie ochrony przed hałasem w zakładach usługowych i produkcyjnych. W związku z tym brak realizacji zadań z tej dziedziny wpłynąłby przede wszystkim na zdrowie ludzi. Zaniechanie realizacji pozostałych ustaleń z zakresu ochrony przed hałasem miałyby niekorzystne oddziaływanie na inne elementy środowiska, a w tym na faunę. Dotyczy to głównie zadań mających na celu zwiększenie lesistości województwa, a jak wiadomo lasy stanowią nie tylko barierę dla zanieczyszczeń atmosfery, ale także chronią środowisko akustyczne.

➤ gospodarka wodna i ochrona wód

W przypadku braku realizacji ustaleń zawartych w *Programie* mogą wystąpić następujące niekorzystne zmiany: pogorszenie się jakości wód, zahamowanie wzrostu retencji zbiornikowej, pogorszenie się bezpieczeństwa powodziowego oraz dalsza postępująca zabudowa obszarów zalewowych. Jednym z głównych ustaleń *Programu* jest zapewnienie rozwoju sieci wodno-kanalizacyjnej oraz modernizacja przestarzałych oczyszczalni ścieków z zastosowaniem technologii zgodnych z obowiązującymi przepisami. Brak wyposażenia w kanalizację i sprawny system oczyszczania ścieków, może bowiem oddziaływać zniechęcająco na potencjalnych inwestorów i w efekcie zahamować aktywizację obszarów. Wpłynie również na pogarszanie się czystości wód powierzchniowych i może zagrozić wodom wglębnym. Zaniechanie działań związanych z unowocześnianiem oczyszczalni ścieków może stać się przyczyną wystąpienia awarii, które mogłyby zagrozić zarówno wodom powierzchniowym jak i podziemnym.

W przypadku odstąpienia od wykonania zadań związanych z przywróceniem prawidłowego funkcjonowania melioracji terenów zagrożonych deficytem wodnym może dojść do nieodwracalnych, niekorzystnych zmian reżimu wodnego na tych terenach oraz na terenach przyległych, a co za tym idzie także do zmian w typach ekosystemów.

Pośredni wpływ na środowisko miałyby również zaniechanie realizacji działań z zakresu gospodarki odpadami. Nielegalne oraz nie spełniające wymogów składowiska

odpadów mogłyby stać się przyczyną zanieczyszczenia wód poprzez odcieki oraz spływy powierzchniowe zanieczyszczeń.

Gospodarka wodna w *Programie* priorytetów powinna być prowadzona, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Działania przypadkowe i fragmentaryczne tylko wybiórczo rozwiążą problem kanalizacji danej wsi lub gminy. Nie będą miały natomiast istotnego znaczenia dla poprawy jakości wody w zlewni, a co za tym idzie w całym regionie. Najsilniej zagrożone degradacją środowiska wodnego mogą być gminy mniej zamożne, położone na obszarach cennych przyrodniczo. Konsekwencją pogorszenia się jakości wód byłyby bowiem degradacja obszarów cennych przyrodniczo i utrata szansy aktywizacji turystycznej, na którą liczy większość części gmin Związku. Odbudowa wizerunku „gminy ekologicznej i przyjaznej turystom” byłaby w tym przypadku praktycznie niemożliwa. Kierowanie (tak jak dotychczas) wszystkich środków na realizację systemu oczyszczania ścieków (bez równoległego rozwiązywania problemu spływu zanieczyszczeń powierzchniowych, zarówno z terenów rolniczych, jak i miast), spowoduje tylko niewielką poprawę jakości wód powierzchniowych (niewspółmiernie niską do poniesionych nakładów).

W kwestii ochrony wód i gospodarki wodnej istotna jest również budowa świadomości ekologicznej społeczeństwa. Odstąpienie od realizacji tego priorytetu mogłoby stać się przyczyną nie oszczędnego gospodarowania zasobami, w tym także wodnymi.

➤ gospodarka odpadami

Brak realizacji systemowych rozwiązań w zakresie gospodarki odpadami zawartych w *Programie* może doprowadzić do dalszego zwiększania się ilości deponowanych na składowiskach odpadów. Nie modernizowane i nie rekultywowane składowiska odpadów mogą stać się potencjalnym źródłem zanieczyszczenia środowiska. Brak odpowiednich zabezpieczeń (przede wszystkim uszczelnienie i system odprowadzania odcieków) może spowodować wymywanie zanieczyszczeń, a także ich migrację do gleby oraz wód podziemnych i powierzchniowych. Składowanie odpadów stwarza również zagrożenie dla powietrza atmosferycznego, głównie ze względu na wtórne pylenie i migrację biogazu ze składowisk, który może być przyczyną wielu zagrożeń (wybuchy, pożary). Szczegółowo gospodarkę odpadami opisano w Aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami (PGO) dla gmin wspólnie realizujących przedsięwzięcie p.n.: „Kompleksowy system gospodarki odpadami komunalnymi w Rzędowie, gm. Tuczepy”.

➤ poważne awarie przemysłowe

Gminy zrzeszone w EZGOK są w małym stopniu uprzemysłowione. Jednak poważne awarie mogą wystąpić w zakładach, gdzie są produkowane, stosowane lub magazynowane materiały niebezpieczne oraz podczas transportu takich substancji. Brak ewidencji tego rodzaju zakładów oraz niewypełnienie przez nie obowiązków będzie w sposób bezpośredni rzutować na szybkość i skuteczność ewentualnej akcji ratowniczej. Problem ten obejmuje również odpowiednie wyznaczenie i oznakowanie tras służących do przewozu materiałów niebezpiecznych.

➤ lasy

Gminy charakteryzują się niską lesistością. Celem zwiększenia powierzchni leśnych został opracowany województwa świętokrzyskiego "Program Zwiększania Lesistości".

Lasy, pełniące w środowisku człowieka szereg użytecznych funkcji zostały uznane w *Programie* za ważny element bezpieczeństwa ekologicznego województwa, który decydować będzie o jego przyszłości. Brak realizacji ustaleń tego dokumentu może, m. innymi spowodować:

- zahamowanie wzrostu ilościowego i jakościowego zasobów leśnych, a nawet ich zmniejszenie (np. na skutek pożarów lub w wyniku kontynuowania nieracjonalnej gospodarki w lasach prywatnych);
- ograniczenie korzystnych dla środowiska funkcji ochronnych lasów, zwłaszcza w zakresie:
- ochrony gleb i wód, naturalnych fragmentów rodzimej przyrody oraz ich roli krajobrazowej;
- zmniejszenia funkcji społecznych i gospodarczych jak: produkcji drewna i innych surowców, zagospodarowania turystycznego oraz wypoczynku w środowisku leśnym;
- zalesienie gruntów, które nie powinny być zalesione ze względów przyrodniczych i gospodarczych.

➤ edukacja ekologiczna

Analiza wdrażania edukacji ekologicznej w Związku Rzędów pozwala na stwierdzenie, iż wskutek systematycznego stosowania i urozmaicenia form edukacji, skierowanych do różnych grup społeczeństwa rośnie zainteresowanie ochroną środowiska, a tym samym wzrasta świadomość ekologiczna. Istnieje jednak potrzeba ciągłego poszerzania i dostosowywania form edukacji do bieżących potrzeb. W przypadku nie podjęcia działań

edukacyjnych, można spodziewać się kontynuacji konsumpcyjnego modelu życia, polegającego na stałym dążeniu do podnoszenia efektywności procesów gospodarczych bez uwzględniania skutków społecznych i przyrodniczych. Takiemu „rozwojowi” towarzyszyć będzie postępująca degradacja środowiska przyrodniczego, prowadząca do trwałych i (w wielu przypadkach) nieodwracalnych zmian. Nasiloną konsumpcja, która wiąże się ze zwiększonym zapotrzebowaniem na surowce i energię oraz nadmierną produkcją odpadów przyczyni się do marnotrawstwa zasobów przyrody, ludzkiej pracy i wzrostu kosztów produkcji. Będzie też następować stały wzrost zanieczyszczenia środowiska, co z kolei wpłynie na pogorszenie się warunków zdrowotnych społeczeństwa. Jeżeli proces ten byłby kontynuowany, może dojść do zagrożenia katastrofą ekologiczną. Zachodzi więc pilna konieczność inwestowania w świadomość społeczną, zwłaszcza młodego pokolenia. Niezbędne jest ukształtowanie ekologicznej wrażliwości, kreującej nowe wzorce zachowań społecznych, nowe hierarchie i pragnienia, zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Brak realizacji ustaleń *Programu* może doprowadzić do sukcesywnej degradacji środowiska we wszystkich jego elementach.

8. Analiza i ocena istotnych problemów ochrony środowiska z punktu widzenia realizacji Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie

Zgodnie z Aktualizacją Programu Ochrony Środowiska dla Gmin wspólnie realizujących przedsięwzięcie pn „Kompleksowy system gospodarki odpadami komunalnymi w Rzędowie gm. Tuczępy” znaczna część Związku objęta jest systemem obszarów chronionych.

Ochrona przyrody, w rozumieniu Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody – tekst jednolity (Dz. U. 2009 Nr 151 poz. 1220 z późn. zm.) polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody. Do form ochrony przyrody zaliczane są: parki narodowe, rezerwaty przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów. System ten obejmuje:

- 13 rezerwatów przyrody,

„Prognoza oddziaływania na środowisko projektu: Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Ekologicznego Związku Gospodarki Odpadami Komunalnymi z siedzibą w Rzędowie”

- 4 parki krajobrazowe,
- 8 obszarów chronionego krajobrazu,
- 112 pomników przyrody,
- 1 stanowisko dokumentacyjne,
- 17 użytków ekologicznych,
- 5 zespoły przyrodniczo – krajobrazowe,
- 6 zespołów dworsko – parkowych.

Na terenie Związku Rzędów utworzono dotychczas 13 rezerwatów przyrody. Tą formą ochrony obejmuje się obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi. Rozmieszczenie rezerwatów przyrody na terenie Związku jest nierównomierne. Na obszarze gminy Pińczów znajduje się 7 rezerwatów przyrody zajmujących łącznie powierzchnię 98,5 ha z czego 6 występuje na terenie Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego, 1 na terenie Kozubowskiego Parku Krajobrazowego. Na obszarze Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego w gminie Wiślica znajdują się 4 rezerваты przyrody. Zajmują one powierzchnię 12,10 ha. Są to: rezerwat stepowy „Skotniki Górne”, „Skorocice”, „Przęślin” oraz „Góry Wschodnie”. Rezerваты przyrody występują również na terenie Gminy Połaniec – rezerwat leśny „Zamczysko – Turskie” oraz w gminie Rytwiany rezerwat florystyczny „Dziki Staw”.

Na terenie istniejących rezerwatów przyrody nie występują problemy, których rozwiązanie wymagałoby realizacji przedsięwzięć zapisanych w RPO, natomiast istnieje zapotrzebowanie na projekty badawcze dotyczące zachowania różnorodności gatunkowej i ochrony siedlisk.

Należy zaznaczyć, że znaczna powierzchnia gmin Związku z siedzibą w Rzędowie położona jest w obrębie Krajowej Sieci Ekologicznej ECONET - Polska, stanowiącej element Europejskiej Sieci Ekologicznej ECONET.

- Obszary zaliczane do krajowej sieci ekologicznej ECONET-PL:
  - obszar środkowej Wisły obejmujący teren gminy – Połaniec;
  - obszar Buski obejmujący teren gminy – Pacanów, Wiślica;
  - obszar Nadnidziański obejmujący teren gminy – Wiślica.

Park krajobrazowy obejmuje obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne, kulturowe oraz walory krajobrazowe. W odróżnieniu od rezerwatów przyrody parki krajobrazowe nie są obszarami wyłączonymi z działalności gospodarczej. Na obszarze Związku z siedzibą w Rzędowie występują 4 parki krajobrazowe:

- Cisowsko – Orłowiński PK na terenie gminy Raków zajmuje powierzchnię 6073 ha. Utworzony Rozporządzeniem Nr 72 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 14 lipca 2005 r. w sprawie Cisowsko – Orłowińskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. WŚ. Nr 156, poz. 1933 z późn. zm.),
- Nadnidziański PK na terenie gminy Kije zajmuje powierzchnię 357 ha, Nowy Korczyn (1619ha), Opatowiec (138 ha), Pińczów (10531 ha), Wiślica (7282 ha). Utworzony Rozporządzeniem Nr 76 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 14 lipca 2005 r. w sprawie Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. WŚ. Nr 156, poz. 1937 z późn. zm.),
- Kozubowski PK na terenie gminy Pińczów zajmuje powierzchnię 3915 ha. Utworzony Rozporządzeniem Nr 78 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 14 lipca 2005 r. w sprawie Kozubowskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. WŚ. Nr 156, poz. 1939 z późn. zm.),
- Staniecki PK na terenie gminy Busko – Zdrój zajmuje powierzchnię 6605 ha, Kije (1142 ha), Pińczów (872 ha), Solec – Zdrój (518 ha). Utworzony Rozporządzeniem Nr 77 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 14 lipca 2005 r. w sprawie Szanieckiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. WŚ. Nr 156, poz. 1938 z późn. zm.),

Mimo, iż na terenie parków krajobrazowych dopuszcza się działalność gospodarczą są obszarami prawnie chronionymi. Na terenie parków krajobrazowych wprowadzono stosowne rozporządzenia Wojewody Świętokrzyskiego szereg zakazów i ograniczeń, z których najważniejsze, z punktu widzenia rozwoju gospodarczego to:

- realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu ustawy z dnia 3 października 2008 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 199, poz. 1227, z późniejszymi zmianami);
- umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem

amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej;

- likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego, wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwośuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno - błotnych;
- wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych;
- prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową.

Najczęściej występującym problem w parkach krajobrazowych jest lokalizacja nowej zabudowy, w tym zabudowy turystycznej i rekreacyjnej. Istotnym ograniczeniem jest zatem zakaz lokalizacji nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych. Zapewnia to ochronę ekosystemu wodnych najbardziej wrażliwych na degradację. Istotne jest to, że na terenie wszystkich parków krajobrazowych obowiązuje zakaz realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Wyeliminowano w ten sposób możliwość lokalizacji na terenach parków krajobrazowych inwestycji szczególnie szkodliwych dla przyrody i krajobrazu. Powszechnie obserwowanym zjawiskiem na terenie parków postępująca antropocena. Parki krajobrazowe jako tereny o wysokich walorach przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych są bardzo atrakcyjnym miejscem dla wypoczynku jak i dla turystyki. W rejonach koncentracji zabudowy turystycznej występują nasilone zagrożenia praktycznie dla wszystkich komponentów jak i całości przyrody. Nieuporządkowana jest gospodarka ściekowa oraz gospodarka odpadami, notuje się poziomy ponadnormatywnego hałasu. Istotnym narzędziem w tym zakresie regulującym szczegółowo zasady użytkowania i zagospodarowania parków są tzw. Plany ochrony.

Obszary chronionego krajobrazu są to tereny wyróżniające się krajobrazowo o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe w szczególności ze względu na możliwości zaspokajania potrzeb związanych z masową turystyką lub ze względu na istniejące albo otworzone korytarze ekologiczne. Aktualnie w obrębie Związku Rzędów wyznaczonych jest 8 obszarów chronionego krajobrazu. Jest to:

- Solecko – Pacanowski OChK utworzony Rozporządzeniem Nr 89 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 14 lipca 2005 r. w sprawie Solecko – Pacanowskiego Obszaru chronionego krajobrazu (Dz. Urz. WŚ. Nr 156, poz. 1950 z późn. zm.),
- Nadnidziański OChK utworzony Rozporządzeniem Nr 84 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 14 lipca 2005 r. w sprawie Nadnidziańskiego Obszaru chronionego krajobrazu (Dz. Urz. WŚ. Nr 156, poz. 1945 z późn. zm.),
- Szaniecki OChK utworzony Rozporządzeniem Nr 85 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 14 lipca 2005 r. w sprawie Stanieckiego Obszaru chronionego krajobrazu (Dz. Urz. WŚ. Nr 156, poz. 1946 z późn. zm.),
- Chmielnicko – Szydłowski OChK, utworzony Rozporządzeniem Nr 89 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 14 lipca 2005 r. w sprawie Obszaru chronionego krajobrazu (Dz. Urz. WŚ. Nr 156, poz. 1950 z późn. zm.),
- Cisowsko – Orłowiński OChK, utworzony Rozporządzeniem Nr 80 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 14 lipca 2005 r. w sprawie Cisowsko – Orłowińskiego Obszaru chronionego krajobrazu (Dz. Urz. WŚ. Nr 156, poz. 1941 z późn. zm.),
- Kozubowski OChK, utworzony Rozporządzeniem Nr 86 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 14 lipca 2005 r. w sprawie Kozubowskiego Obszaru chronionego krajobrazu (Dz. Urz. WŚ. Nr 156, poz. 1947 z późn. zm.),
- Koszycko – Opatowski OChK, utworzony Rozporządzeniem Nr 89 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 14 lipca 2005 r. w sprawie Obszaru chronionego krajobrazu (Dz. Urz. WŚ. Nr 156, poz. 1950 z późn. zm.),
- Włoszczowsko – Jędrzejowski OChK, utworzony Rozporządzeniem Nr 89 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 14 lipca 2005 r. w sprawie Obszaru chronionego krajobrazu (Dz. Urz. WŚ. Nr 156, poz. 1950 z późn. zm.),

Obszary chronionego krajobrazu rozmieszczone są nierównomiernie na obszarze Związku. Na obszarach chronionego krajobrazu, zgodnie ze stosowanymi rozporządzeniami

Wojewody Świętokrzyskiego, obowiązują podobne zakazy i ograniczenia jak w parkach krajobrazowych. Na terenach tych zakazuje się

- zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
- likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno – błotnych

Również na tym obszarze, ze szczególną uwagą podchodzi się do gospodarki wodno-ściekowej i problemu zagospodarowania odpadów.

Na terenie Związku w gminie Kije występuje 1 stanowisko dokumentacyjne – wyrobisko poeksploatacyjne gipsów „Gartatowice” wpisane do Rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody pod numerem S-004 ustanowione Uchwałą Rady Gminy w Kijach Nr XIX/180/2002 z dnia 7 marca 2002 r. (Dz.Urz.Woj.Św.Nr 60, poz. 756 z dnia 11 maja 2002 r.). Ochroną objęto odsłonięcie geologiczne gipsów tartońskich, ulegających krasowieniu, zalegających pod warstwą mioceńskich ilów i piasków. Cenne głównie z punktu widzenia dydaktycznego i naukowego. Ponadto na terenie Związku Rzędów występują liczne formy ochrony 112 pomników przyrody, 17 użytków ekologicznych, 5 zespoły przyrodniczo – krajobrazowe, 6 zespołów dworsko – parkowych, które rozmieszczone są nierównomiernie.

Na obszarze Związku z siedzibą w Rzędowie wyznaczono kilka obszarów Natura 2000. Europejska Sieć Ekologiczna NATURA 2000 jest systemem ochrony wybranych elementów przyrody obowiązującym państwa członkowskie Unii Europejskiej. Jest odpowiedzią UE na nasilającą się degradację środowiska przyrodniczego. Sieć tworzona jest w celu

zabezpieczenia zagrożonych i reprezentatywnych dla regionów biogeograficznych Wspólnoty Europejskiej siedlisk oraz rzadkich gatunków roślin i zwierząt.

Program NATURA 2000 opiera się na dwu dyrektywach UE:

- Dyrektywie Rady 92/43/EWG, tzw. dyrektywa siedliskowa (w sprawie ochrony siedlisk dzikiej fauny i flory), Dyrektywie Rady 79/409/EWG, tzw. dyrektywa ptasia (o ochronie dziko żyjących ptaków).
- Dyrektywa siedliskowa zobowiązuje do utworzenia Europejskiej Sieci Ekologicznej. Sieć NATURA 2000 ma być spójnym funkcjonalnie systemem obszarów ochrony na całym terytorium Wspólnoty Europejskiej.

Tworzą ją:

- Specjalne Obszary Ochrony (SOO) – wytypowane w oparciu o dyrektywę siedliskową;
- Obszary Specjalnej Ochrony (OSO) – wytypowane w oparciu o dyrektywę ptasia.

Na terenie Związku Rzędów występują dwa obszary należące do Sieci Ekologicznej Natura 2000:

– PLH 260003 Ostoja Nidziańska

– PLB 260001 Dolina Nidy

oraz projektowane obszary Natura 2000:

- **Ostoja Szaniecko – Solecka** – występuje na terenie gmin: Busko Zdrój, Nowy Korczyn, Pacanów, Solec Zdrój, Wiślica;

Obszar występowania najcenniejszych siedlisk muraw kserotermicznych i torfowisk węglanowych, łąk solniskowych oraz ciepłych grądów. Teren występowania aż czterech gatunków z załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG (*Ostericum palustre*, *Ligularia sibirica*, *Cypripedium calceolus*, *Liparis loeselii*). Zestawienie różnorodności i jakości siedlisk i gatunków unikatowe w skali kraju i Europy. Szacunkowo około 1100 gat. roślin naczyniowych, w tym ok.70 gatunków chronionych, 200 gatunków zagrożonych w skali regionu i kraju. Niepowtarzalne układy krajobrazowe (w tym krasowe). Ostoja zabezpiecza najcenniejsze półnaturalne siedliska związane z występowaniem wapienia i gipsu. Rozległy, zróżnicowany obszar stanowi najważniejszą w regionie ostoję dla dwóch gatunków motyli dziennych – modraszka telejusa i modraszka nausitosa. Istotne populacje tworzą tu również czerwończyk nieparek i czerwończyk fioletek. Ostoja stanowi znaczący w skali regionalnej obszar występowania pachnicy dębowej, zasiedlającej tu przydrożne i śródpolne wierzby. Jest to także jedna z najważniejszych w regionie ostoja dla kumaka nizinnego i traszki

grzebieniastej, które szczególnie licznie zasiedlają południowe krańce ostoi z zalewanymi corocznie łąkami i kompleksami stawów hodowlanych. Spotkać tam można jeszcze dziewięć innych gatunków płazów oraz znaczące w województwie koncentracje ptaków wodno-błotnych. W tej części obszaru stwierdzono także występowanie piskorza i kozy.

▪ **Ostoja Kozubowska** – występuje na terenie gmin: Czarnocin, Pińczów, Wiślica;

Największy kompleks lasów grądowych (*Tilio-Carpinetum*) i łągowych (*Ficario-Ulmetum*) na obszarze Niecki Nidziańskiej. Występuje tu specyficzna postać grądu (nadmaziańska) nie spotykana w innych regionach. Na terenie ostoi jest duży udział gatunków kalcyfilnych i ciepłolubnych. Płaty roślinności charakteryzują się dużym bogactwem florystycznym, w tym udziałem gatunków chronionych, rzadkich i zagrożonych. Na terenie ostoi znajdują się silne i liczne populacje obuwika pospolitego *Cypripedium calceolus* (np. rez. Wroni Dół). Ponadto w obszarze stwierdzono obecność górskich gatunków roślin. Ostoja Kozubowska jest jednym z głównych stanowisk jelonka rogacza *Lucanus cereus* w Polsce (rezerwat Polana Polichno wraz z otoczeniem) i jako taka powinna być objęta ochroną ścisłą w połączeniu z ochroną czynną (przebudowa drzewostanu – usuwanie nasadzeń modrzewia oraz usuwanie roślinności krzaczastej powodującej zacienianie dębów). Dodatkowo łąki w południowo-wschodniej części obszaru zasiedla populacja modraszka telejusza, a w rosnących tam wierzbach stwierdzono występowanie pachnicy dębowej.

▪ **Ostoja Stawiany** – występuje na terenie gminy: Kije;

Ostoja Stawiany zabezpiecza występowanie muraw kserotermicznych i stanowi połączenie pomiędzy tymi siedliskami na Ponidziu i w Obszarze Chęcińskim. Występuje tu 9 typów siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG; jest też liczna populacja staroduba łąkowego *Ostericum palustre*. Ponadto występuje wiele roślin należących do zagrożonych i rzadkich na terenie kraju. Niewielki, obfitujący w torfianki, leje krasowe i zalane kamieniołomy obszar jest najważniejszą w regionie ostoją dla ochrony traszki grzebieniastej, ponieważ obejmuje bardzo silną populację tego gatunku. Łąki na terenie ostoi zasiedla modraszek telejus i poczwarówka zwężona oraz trzy inne chronione gatunki mięczaków.

▪ **Ostoja Żyżnów** – występuje na terenie gmin: Opatów, Staszów (obszar wiejski);

Ogółem stwierdzono tu występowanie 15 typów siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, zajmujących łącznie ponad 40% obszaru. Największe znaczenie w Ostoi przedstawiają bardzo dobrze wykształcone i użytkowane ekstensywnie świeże łąki,

fragmenty muraw kserotermicznych, zbiorowiska łąkowe oraz cenne różne typy łąk o wysokiej bioróżnorodności na poziomie gatunków roślin w skali regionu oraz kraju. Stwierdzono tu nagromadzenie gatunków chronionych, zagrożonych w tym dużą liczbą gatunków górskich. Na różnego typu murawach kserotermicznych występuje wiele rzadkich i zagrożonych w skali kraju gatunków, np. *Cerasus fruticosa*, *Orthanta lutea*. Bogate łąki nawęglanowe nad rzeką Kacanką sprzyjają rozwojowi populacji poczwarówki zwężonej *Vertigo angustior*. W rzece Koprzywiance występuje skójka gruboskorupowa *Unio crassus*. Ostoja jest ważna dla zachowania licznej populacji *Osmoderma eremita* i *Maculinea nausithous*, ten ostatni gatunek znajduje się tutaj na granicy zasięgu. Na terenie proponowanej ostoi występują także motyle: *Maculinea teleius*, *Lycaena dispar*, *Lycaena Helle* i ważka *Ophiogomphus cecilia*. Bardzo licznie występuje tutaj *Bombina bombina*. Stwierdzono także występowanie innych gatunków z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG: *Barbastella barbastellus*, *Castor fiber*, *Lutra lutra*, *Lampetra planeri*, *Cottus gobio* oraz gatunki z I Załącznika Dyrektywy Ptasiej: *Alcedo atthis*, *Dryocopus martius*, *Circus aeruginosus*, *Circus pygargus* i *Crex crex*. Dolina Koprzywianki wraz z dopływami stanowi ważny korytarz ekologiczny o randze krajowej. Ostoja posiada także znaczne walory krajobrazowe.

▪ **Lasy Cisowsko-Orłowińskie** – występuje na terenie gminy: Raków;

Rozległy kompleks leśny, wraz z otaczającymi go wilgotnymi łąkami w dolinach rzecznych, stanowi bardzo bogaty przyrodniczo, zróżnicowany obszar. Ostoja zdominowana jest przez lasy bukowo-jodłowe (żyzne i kwaśne buczyny, wyżynne bory jodłowe) rzadziej łąki i łągi, obejmuje też niewielkie płyty łąki trzęślicowych. Niezwykle cenne przyrodniczo są rozległe torfowiska wysokie i przejściowe otoczone borami bagiennymi i bagiennymi lasami olszowymi (łąki i olsy). Występują także torfowiska wysokie zdegradowane, zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji. Jest to również ostoja, gdzie bardzo dobrze zachowane są suche bory sosnowe *Cladonio-Pinetum*. Celem ochrony tej ostoi jest zabezpieczenie naturalnego lasu o charakterze górskim na niżu. W ostoi szacunkowo naliczono około 700 gatunków roślin naczyniowych, z tego 42 gatunki objęte ochroną ścisłą oraz 10 ochroną częściową. Na terenie obszaru występuje w sumie 19 typów siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej. Śródleśne torfianki i zabagnienia zasiedlają trzy gatunki traszek, w tym traszka grzebieniasta, gatunek z załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Wypływające z lasów, czyste strumienie zamieszkują dwa gatunki minogów z załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG i trzy chronione gatunki ryb.

Entomofaunę reprezentują jedne z najsilniejszych w regionie populacje przeplatki aurinii (której południowa granica zasięgu w regionie przebiega przez obszar), modraszka telejusa i czerwńczyka nieparka oraz mniejsze, ale również istotne, czerwńczyka fioletka, trzepli zielonej i zalotki większej. Jest to jeden z niewielu w regionie obszarów, gdzie stwierdzono występowanie wilków. O wartości przyrodniczej tego obszaru świadczy także najdłuższa w regionie lista pozostałych ważnych gatunków roślin i zwierząt, głównie tych związanych ze śródleśnymi torfowiskami i dobrze zachowanym drzewostanem. Jest to ostoja wielu rzadkich i zagrożonych gatunków ptaków - zarówno związanych ze środowiskiem leśnym, jak i wodno-błotnych. Obszar lasów Cisowsko-Orłowińskich wyróżnia się dużą (8) liczbą gatunków leśnych i górskich ślimaków lądowych. W tym karpackich, alpejskich i borealno górskich.

- **Kras Staszowski** – występuje na terenie gmin: Rytwiany, Staszów (obszar wiejski i miejski),

Ostoja Kras Staszowski to obszar występowania lasów liściastych, borów, w tym borów mieszanych oraz siedlisk wodno-błotnych powstałych w lejkach krasowych. Obecność lejków krasowych i związana z nimi szata roślinna jest najcenniejszą wartością przyrodniczą tego regionu. Lejki są jednocześnie świetnym kalendarium historii szaty roślinnej panującej w okresie holoceni. Obszar obejmuje naturalne typy siedlisk oraz gatunki chronione i zagrożone w skali regionu i kraju. Stwierdzono występowanie aż 12 typów siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, największy udział mają niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie oraz dobrze wykształcone grądy i łągi.

- **Tarnobrzaska Dolina Wisły** – występuje na terenie gminy: Połaniec;

Obszar cechuje duża bioróżnorodność gatunków roślin i zwierząt oraz duża różnorodność siedlisk przyrodniczych, takich jak: naturalne starorzecza z roślinnością pływającą, zanurzoną oraz z zaroślową, dużą ilością gatunków ciekawych przyrodniczo, jak np. *Salwinia natans*, *Trapa natans* czy osoka aloesowata; skupiska łąg nadrzecznych z dużą ilością rodzimych gatunków *Populus alba* oraz *Populus nigra*, często dużych rozmiarów; łąk kośnych; zarastających wydm nadwiślańskich. Spośród siedlisk przyrodniczych, największe znaczenie mają tu: łągi nadrzeczne, łąki selernicowe oraz starorzecza. Obszar ten jest bogaty w licznie występujące tu gatunki ryb i płazów, choć jest generalnie słabo poznany i wymaga dodatkowych badań i obserwacji zwłaszcza pod kątem ptaków, ryb i płazów oraz owadów. Także siedliska z racji rozpoczętej dopiero inwentaryzacji nie są do końca poznane.

PLH 260003 Ostoja Nidziańska

Obszar stanowi fragment rejonu Ponidzia w Małopolsce. Obejmuje naturalną dolinę Nidy i fragmenty przylegających do niej płaskowyżów. Jednym z głównych walorów ostoi jest kras gipsowy, tworzący podłoże dla rzadko spotykanych, kserotermicznych, nagipsowych muraw. Związane są z nimi stanowiska wielu najrzadszych składników naczyniowej flory polskiej. Znajduje się tu jedyne w Polsce stanowisko *Serratula lycopifolia*, oraz jedna z najmocniejszych populacji *Carlina onopordifolia*. Dobrze wykształcone i zachowane są także zbiorowiska łąkowe i torfowiskowe, oraz lasy łąkowe. Jest to obszar występowania słonych źródeł, wokół których rozwijają się łąki halofilne. Łącznie na terenie obszaru zidentyfikowano 18 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG i 20 gatunków z Załącznika II. W ostoi występuje bogata fauna bezkręgowców, zwłaszcza związanych z siedliskami kserotermicznymi. Jest to miejsce łąkowe wielu gatunków ptaków, zwłaszcza wodno-błotnych i ważny punkt na szlaku wędrówkowym ptaków (Dolina Nidy jest ostoją ptaków o randze europejskiej E62). Jeden z największych w tej części kraju system rozlewisk.

Krajobraz jest tu bardzo urozmaicony. Rzeka Nida silnie meandruje tworząc liczne starorzecza. W środkowej części biegu Nidy utworzył się rozległy kompleks wilgotnych i podmokłych łąk, bagien i starorzeczy. Przy małym spadku koryta rzeki, co roku tworzą się tu rozlewiska i rozwijają zbiorowiska szuwarowe i utrzymują łąki kośne. Lessowe, lekko faliste obszary płaskowyżów porożcinane są licznymi wąwozami, parowami oraz suchymi dolinami. Na odlesionym obszarze zlokalizowane są dwa duże kompleksy stawów rybnych, będące ostoją wielu gatunków ptaków. W centrum Ponidzia mamy do czynienia z typową rzeźbą krasową związaną z występowaniem pokładów gipsu. Charakteryzuje ją występowanie licznych jaskiń, lejów krasowych, wywierzyisk i ślepych dolinek. Wapienne i gipsowe wzgórza oraz zbocza wąwozów porastają murawy kserotermiczne, a dolinki zajęte są przez zbiorowiska łąkowe. Na NE od miejscowości Szczerbaków znajduje się niewielki płat halofilnych szuwarów i łąk, zniszczony przez odwodnienie i próby orki, lecz możliwy do renaturyzacji. Obszar ostoi jest słabo zalesiony. Występujące tutaj zbiorowiska leśne to przede wszystkim lasy świeże z fragmentami siedlisk borowych i olsowych.

PLB 260001 Dolina Nidy

Obszar stanowi dolina rzeki o szerokości 2-3 km, a wyjątkowo 6 km - koło miejscowości Umianowice, gdzie tworzy się delta wsteczna. Meandry rzeczne i starorzecza są charakterystyczne dla doliny. Na znacznym obszarze występują łąki kośne przechodzące w miejscach zabagnionych w turzycowiska. Przy starorzeczach i oczkach wodnych występują zespoły szuwarowe, a w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki szuwar mannowy. Ponadto w bezpośrednim sąsiedztwie koryta występują zarośla wierzbowe i olsy, a także sporadycznie zespoły łąkowe. W okresie wiosennym i letnim wzbierająca rzeka tworzy rozległe rozlewiska. Jest to ostoja ptasia o randze europejskiej E 62. Występuje tu co najmniej 30 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 10 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej (C3 i C6) następujących gatunków ptaków: bączek (PCK), bąk (PCK), ślepowron, błotniak łąkowy, błotniak stawowy, błotniak zbożowy (PCK), bocian czarny, czapla biała, dzięcioł białoszyi, mewa czarnogłowa, perkoz dwuczuby, perkoz rdzawoszyi, perkozek, zausznik, gęgawa, cyranka, cyraneczka, krakwa, płaskonos, podgorzałka, czernica, głowienka, hełmiatka, kropiatka, zielonka, krwawodziób, rycyk, dudek, remiz; w stosunkowo wysokim zagęszczeniu (C7) występują: bocian biały, derkacz, wodnik, rybitwa białoczelna, podróżniczek, zimorodek, gąsiorek, dziwonia, srokosz, trzciniak, brzęczka, świerszczak (około 1% populacji krajowej), strumieniówka i słowik szary (około 0,5% populacji krajowej).

Istotnymi problemami rozwoju na obszarach Natura 2000 są ograniczone możliwości gospodarczego wykorzystania tego terenu, w tym:

- zagospodarowanie terenów zalewowych, zwłaszcza w dolinie rzeki Nidy,
- lokalizacja nowej zabudowy, w szczególności obiektami mogącymi znacząco oddziaływać na środowisko,
- dopuszczenie realizacji sieci i urządzeń infrastruktury technicznej,
- możliwość budowy i przebudowy dróg publicznych,
- regulacje rzeki i mniejszych cieków,
- budowa obiektów małej retencji i wykorzystanie energii odnawialnej,
- możliwości pozyskania kopalin

Priorytetem na tych obszarach jest utrzymanie istniejących warunków siedliskowych i zachowanie ciągłości systemu powiązań ekologicznych.

9. Analiza i ocena celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym oraz zakres i sposoby ich uwzględniania w Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska

Dokumenty wprowadzające koncepcję trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zasady ochrony środowiska do dokumentów krajowych:

Konwencje międzynarodowe, w tym m.in.:

- Konwencja Ramsarska – 1971r. w Ramsar w Iranie, Polska ratyfikowała w 1978r. – Konwencja o obszarach wodno-błotnych mających znaczenie międzynarodowe, zwłaszcza jako środowisko życiowe ptactwa wodnego.
- Konwencja Berneńska – 1979r. w Bernie, Polska ratyfikowała w 1996r. – Konwencja o ochronie dzikiej fauny i flory europejskiej oraz ich siedlisk naturalnych.
- Konwencja Bońska – 1979r. w Bonn, Polska ratyfikowała w 1996r. – Konwencja o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt.
- Konwencja o różnorodności biologicznej – 1992r. w Rio de Janeiro, Polska ratyfikowała w 1995r.
- Konwencja w sprawie ochrony warstwy ozonowej. Wiedeń – 1985r. i Protokół w sprawie substancji zubażających warstwę ozonową. Montreal – 1987r.
- Konwencja o kontroli transgranicznego przemieszczania i usuwania odpadów niebezpiecznych. Bazylea – 1989r.
- Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie Zmian Klimatu. Nowy Jork – 1992r. i Protokół z Kioto jest uzupełnieniem konwencji nowojorskiej. Jego ratyfikacja oznacza konieczność redukcji emisji gazów cieplarnianych (takich, jak CO₂, CH₄ i NO_x) o określony procent do roku 2012 Kioto – 1997r.
- Konwencja o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska. Aarhus – 1998r.

Dokumenty wspólnotowe:

- Strategia Lizbońska – dokument przyjęty przez Radę Europy w 2000r., w którym zakłada się przekształcenie europejskiej gospodarki w wiodącą gospodarkę świata do roku 2010, skupiono się na czterech kwestiach: innowacyjności (gospodarka oparta na wiedzy), liberalizacji rynków, przedsiębiorczości (likwidacja barier w prowadzeniu działalności gospodarczej) oraz spójności społecznej. W czerwcu 2001r. na Szczycie w Goeteborgu założenia te zostały uzupełnione o elementy związane z trwałym i zrównoważonym rozwojem, określone w Strategii Zrównoważonego Rozwoju, w której wyróżniono 4 obszary priorytetowe filaru ekologicznego:
- zmiany klimatyczne, a zwłaszcza spowolnienie zużycia paliw kopalnych w celu opóźnienia lub wręcz zahamowania efektu cieplarnianego,
- opanowanie presji ze strony transportu,
- poprawa zdrowia publicznego,
- zachowania zasobów naturalnych,
- istotne też są problemy starzenia się społeczeństwa, występowanie obszarów biedy oraz zagrożenia dla różnorodności przyrodniczej.

Zapisy Odnowionej Strategii Lizbońskiej z 2005 r. zorientowane są na wzrost rozwoju, konkurencyjności i zatrudnienia. Nowa polityka europejska kładzie większy nacisk na: innowacyjność i budowę gospodarki opartej na wiedzy, dokończenie budowy wspólnego rynku, poprawę warunków prowadzenia działalności gospodarczej, a także poprawę na rynku pracy i ochronę środowiska.

- Strategiczne Wytyczne Wspólnoty, dokument określający ramy programowania rozwoju na lata 2007-2013. Jego ideą jest określenie generalnych wskazań dla polityki spójności w przyszłym okresie programowania, które będą uwzględniane w planach rozwoju opracowywanych w poszczególnych krajach członkowskich UE, m.in. wytyczne w sprawie wzmocnienia synergii pomiędzy ochroną środowiska a wzrostem gospodarczym.
- Szósty Wspólnotowy Program Działań Unii Europejskiej w dziedzinie środowiska, przyjęty decyzją nr 1600/2002/WE Parlamentu Europejskiego na lata 2002-2012 jest głównym dokumentem operacyjnym Unii, którego realizacja będzie następować poprzez tematyczne dokumenty strategiczne. Szósty Program Działań na rzecz środowiska (szósty PDS) podkreśla, że polityka w zakresie środowiska musi być oparta

na solidnej wiedzy i świadomym uczestnictwie społecznym, co wpłynie na sposób podejmowania decyzji Unii Europejskiej w sprawie ochrony środowiska. Dotyczy to szczególnie kwestii monitorowania i raportowania, zarządzania i przekazywania danych pomiędzy różnymi szczeblami władzy oraz rozpowszechniania i ich wykorzystania. Ważna jest też poprawa dostępności i jakości informacji.

Cele zawarte w tych dokumentach stanowią ramy przepisów prawnych i **dokumentów opracowywanych na szczeblu krajowym**. Są to przede wszystkim:

- Polityka ekologiczna państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016, gdzie nadrzędnym, strategicznym celem jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju (mieszkańców, zasobów przyrodniczych i infrastruktury społecznej) i tworzenie podstaw do zrównoważonego rozwoju społeczno - gospodarczego (projekt grudzień 2006).
- Strategia Gospodarki Wodnej - przyjęta przez Radę Ministrów w 2005 roku, określa podstawowe kierunki i zasady działania umożliwiające realizację idei trwałego i zrównoważonego rozwoju w gospodarowaniu zasobami wodnymi w Polsce.
- Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych, który określa przedsięwzięcia w zakresie budowy, rozbudowy, modernizacji zbiorczych sieci kanalizacyjnych oraz oczyszczalni ścieków komunalnych, a także terminy ich realizacji niezbędne dla realizacji zapisów Traktatu Akcesyjnego, który został zatwierdzony przez Radę Ministrów w 2003 roku.
- Celem nadrzędnym Krajowej strategii ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z programem działań przyjętej przez Radę Ministrów w 2003 roku jest zachowanie całego rodzimego bogactwa przyrodniczego oraz zapewnienie trwałości i możliwości rozwoju wszystkich poziomów jego organizacji (wewnątrzgatunkowego, międzygatunkowego i ponadgatunkowego).
- Polityka Leśna Państwa, przyjęta przez Radę Ministrów w 1997 roku Nadrzędnym celem polityki leśnej jest wyznaczenie kompleksu działań kształtujących stosunek człowieka do lasu, zmierzających do zachowania w zmieniającej się rzeczywistości przyrodniczej i społeczno-gospodarczej warunków do trwałej w nieograniczonej perspektywie czasowej wielofunkcyjności lasów, ich wszechstronnej użyteczności i ochrony oraz roli w kształtowaniu środowiska przyrodniczego zgodnie z obecnymi i przyszłymi oczekiwaniami społeczeństwa.

- W zakresie gospodarki odpadami cel nadrzędny do realizacji wyznacza Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2010 zatwierdzony przez Radę Ministrów w 2006 roku. Jest to dojście do systemu gospodarki odpadami zgodnego z zasadami zrównoważonego rozwoju, w którym w pełni realizowane są zasady gospodarowania odpadami, a w szczególności zasada postępowania z odpadami zgodnie z hierarchią gospodarki odpadami, czyli po pierwsze zapobiegania i minimalizacji ilości wytwarzanych odpadów oraz ograniczania ich właściwości niebezpiecznych, a po drugie wykorzystywania właściwości materiałowych i energetycznych odpadów, a w przypadku gdy odpadów nie można poddać procesom odzysku ich unieszkodliwienie, przy czym składowanie generalnie traktowane jest jako najmniej pożądany sposób postępowania z odpadami.
- Strategia Rozwoju Energetyki Odnawialnej definiuje cel nadrzędny jako zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych w bilansie paliwowo-energetycznym kraju do 7,5% w 2010 roku i do 14% w 2020 roku w strukturze zużycia nośników pierwotnych. Dokument rządowy przyjęty uchwałą Sejmu w 2001 roku.
- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko projekt przyjęty przez Radę Ministrów 29 listopada 2006 roku, jako główny cel wskazano podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Polski i jej regionów poprzez rozwój infrastruktury technicznej przy równoczesnej ochronie i poprawie stanu środowiska, zdrowia zachowaniu tożsamości kulturowej i rozwijaniu spójności kulturowej. Nadrzędnym celem projektu *Programu...* jest takie gospodarowanie zasobami środowiska, które pozwoli na zachowanie jego naturalnych walorów przy jednoczesnym dążeniu do wzrostu gospodarczego i poprawy warunków życia mieszkańców powiatu. W w/w dokumencie w pierwszej kolejności dokonano analizy i oceny stanu środowiska w powiecie, a następnie w oparciu o dokumenty wyższego szczebla, określono cel nadrzędny i 6 celów priorytetowych dla Ekologicznego Związku Gospodarki Odpadami Komunalnymi z siedzibą w Rzędowie:

Wyznaczono działania w ramach następujących priorytetów:

Priorytet I Ochrona przyrody

- ochronę i zwiększanie zasobów leśnych;
- realizację programu ochrony istniejących zbiorników wodnych;
- wspieranie przez samorządy powiatowy i samorządy gminne działań zmierzających do otoczenia ochroną obszarów Natura 2000;

„Prognoza oddziaływania na środowisko projektu: Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Ekologicznego Związku Gospodarki Odpadami Komunalnymi z siedzibą w Rzędowie”

- opracowanie zasad współpracy w zakresie ochrony środowiska z organizacjami pozarządowymi;
- realizacja programu współpracy w zakresie ochrony środowiska z organizacjami pozarządowymi;
- eksponowanie funkcji społecznych lasu edukacja społeczeństwa w zakresie wiedzy leśnej, koniecznej przestrzegania norm obowiązujących w lesie, idei zrównoważonego rozwoju lasów itp. (w oparciu o „Program edukacji leśnej społeczeństwa na lata 2004 – 2014”);
- realizacja ochrony lasów w oparciu o plany urządzania lasów i uproszczone plany urządzania lasów (w tym opracowanie brakujących oraz ich aktualizacja);
- zalesienie gruntów prywatnych;
- zalesienie gruntów porolnych na terenach Lasów Państwowych.

Priorytet II Ochrona wód

- rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowych, ujęć wodnych, stacji uzdatniania wody w celu dostosowania jakości wody pitnej do standardów unijnych na terenie Związku,
- likwidacja nieczynnych ujęć wody;
- budowa i rozbudowa oraz modernizacja sieci kanalizacyjnych oraz systemów oczyszczania ścieków (budowa gminnych oczyszczalni oraz przydomowych w terenie rozproszonej zabudowy) ;
- wprowadzenie w zakładach przemysłowych racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej;
- ograniczenie wpływu zanieczyszczeń z rolnictwa na jakość wód;
- ochrona wód przed eutrofizacją;
- utrzymanie drożności, bieżąca konserwacja i modernizacja cieków wodnych i rzek;
- odbudowa i utrzymanie właściwego stanu systemów melioracji szczegółowej i podstawowej;
- realizacja zadań z zakresu małej retencji.

Priorytet III Ochrona gleb

- promocja programów rolno-środowiskowych,
- wspieranie i promocja gospodarstw ekologicznych,
- wskazanie w powiatowych Programach Ochrony Środowiska terenów przeznaczonych do rekultywacji i ustalenie kolejności jej wykonania.

Priorytet IV Ochrona powietrza atmosferycznego

- ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł punktowych, liniowych i

powierzchniowych;

- zmniejszenie zapotrzebowania na energię - termomodernizacja budynków, modernizacja źródeł ciepła;
- popularyzacja ekologicznych źródeł energii - budowa sieci gazociągowych, modernizacja sieci elektroenergetycznych, popularyzacja odnawialnych źródeł energii;
- modernizacja systemu komunikacyjnego powiatu w celu zmniejszenia emisji spalin;
- minimalizacja ruchu tranzytowego w miastach;
- budowa ścieżek rowerowych (m.in. w ramach modernizacji dróg).

Priorytet V Zmniejszenie hałasu

- modernizacja dróg (poprawa stanu nawierzchni) wraz z optymalizacją płynności ruchu oraz tworzenie pasów zieleni ochronnej wzdłuż szlaków komunikacyjnych;
- wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących ochrony przed hałasem z wyznaczeniem obszarów ograniczonego użytkowania pojazdów przekraczających ustalone normy i poziomy hałasu.

Priorytet VI Gospodarka odpadami

- opracowanie i rozpoczęcie realizacji programów usuwania wyrobów zawierających azbest;
- prowadzenie działań informacyjno – edukacyjnych w społecznościach lokalnych w zakresie właściwego postępowania z poszczególnymi rodzajami odpadów.

Priorytet VII Edukacja ekologiczna

- realizowanie programu edukacji ekologicznej.

Priorytet VIII Rozwój i poprawa bazy turystycznej i infrastruktury towarzyszącej

- realizację programu wykorzystania walorów przyrodniczych dla rozwoju turystyki,
- tworzenie nowych szlaków pieszych i rowerowych,

10. Analiza i ocena przewidywanych znaczących oddziaływań na środowisko zadań określonych w Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska

Ocenie możliwych oddziaływań na środowisko poddano zadania inwestycyjne jak i nieinwestycyjne ujęte do realizacji w ramach poszczególnych celów w *Aktualizacji*

Programu Ochrony Środowiska dla Gmin wspólnie realizujących przedsięwzięcie pn „Kompleksowy system gospodarki odpadami komunalnymi w Rzędowie gm. Tuczępy” na lata 2008-2018, Stopień i zakres oddziaływania zależą przede wszystkim od lokalizacji danego przedsięwzięcia, czy będzie ono realizowane na terenach zurbanizowanych, przekształconych antropogenicznie czy obszarach użytkowanych rolniczo lub też na obszarach cennych przyrodniczo i chronionych, gdzie negatywny zakres oddziaływania może być największy. Określenie zmian stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem w odniesieniu do zadań inwestycyjnych zaplanowanych w Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska przy braku informacji o sposobie i dokładnych miejscach realizacji poszczególnych przedsięwzięć jest bardzo trudne. Biorąc jednak pod uwagę, że większość z zamierzeń inwestycyjnych przewidywanych do realizacji w ramach Aktualizacji Programu wymagać będzie przeprowadzenia postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko w odniesieniu do konkretnych warunków środowiskowych przyjęto, że na tym etapie wystarczające będzie omówienie typowych oddziaływań i ich potencjalnych skutków środowiskowych. W niektórych przypadkach oddziaływanie, w zależności od aspektu jaki się rozważa, może mieć jednocześnie negatywny lub pozytywny wpływ na dany element środowiska. Przy tak przeprowadzonej ocenie możliwe było generalne określenie potencjalnych niekorzystnych skutków środowiskowych związanych z realizacją poszczególnych zadań. Ponadto ocenę tę dokonano przede wszystkim pod kątem oddziaływania na środowisko w fazie eksploatacji inwestycji, zakładając, że uciążliwości występujące w fazie budowy z reguły mają charakter przejściowy.

10.1. Analiza i ocena oddziaływania różnorodność biologiczną

Priorytetowym zadaniem w zakresie ochrony przyrody i krajobrazu jest powstrzymanie procesów zmniejszania się różnorodności biologicznej. Podstawą wszelkich działań w zakresie ochrony przyrody będzie inwentaryzacja przyrodnicza województwa świętokrzyskiego w celu typowania kolejnych obszarów do objęcia ochroną, kontynuowana w ramach działań Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody oraz w ramach wykonywanych opracowań ekofizjograficznych w samych gminach, które wspomagają także typowanie obszarów cennych przyrodniczo.

Działania na rzecz poprawy stanu terenów leśnych w gminach należących do EZGOK w Rzędowie powinny być zgodne z zasadami i kryteriami zawartymi w „Wojewódzkim programie zwiększania lesistości na lata 2000 - 2020”.

Zadania zaplanowane do realizacji celem zachowania i ochrony bioróżnorodności:

- zwiększenie powierzchni leśnej, zadrzewień i zakrzewień śródpolnych oraz zachowanie i ochronę istniejących kompleksów leśnych,
- ochrona i wzrost różnorodności biologicznej (genetycznej, gatunkowej i siedliskowej) i krajobrazowej oraz wzrost lesistości i ochrona lasów,
- likwidacja barier ekologicznych,
- ochrona terenów przyrodniczo cennych przed niewłaściwym sposobem użytkowania,
- renaturalizacja doliny rzeki Nidy,
- rozszerzenie i usprawnienie ochrony in situ i ex situ gatunków roślin i zwierząt zagrożonych wyginięciem,
- blokowanie inwestycji uciążliwego przemysłu,
- zapewnienie korzystnego przeciwdziałania wprowadzaniu gatunków, które mogą zagrażać integralności naturalnych ekosystemów i siedlisk lub stanowić zagrożenie gatunków rodzimych,
- wzmocnienie roli rekreacyjnej terenów zielonych.

Powyższe zadania mają na celu zwiększenie bioróżnorodności oraz ochronę siedlisk, walorów przyrodniczych i krajobrazowych gmin należących do Związku. Przedsięwzięcia te pozwolą na ograniczenie niszczenia walorów przyrodniczo-krajobrazowych, fragmentacji ekosystemów i utraty bioróżnorodności, co obecnie wiąże się z rozwojem sieci transportowej, przemysłu, intensyfikacją rolnictwa i przeznaczaniem terenów na cele mieszkaniowe.

Aby zapewnić możliwość migracji gatunkom konieczna jest likwidacja barier ekologicznych i stworzenie korytarzy, które umożliwią im swobodne przemieszczanie się. Dlatego należy podejmować działania mające na celu zachowanie bądź odtwarzanie tych korytarzy, na przykład poprzez objęcie ich ochroną. Szczególną rolę w ochronie różnorodności biologicznej spełniają lasy, ponieważ pomimo znaczących przekształceń nadal zachowują duży stopień naturalności, cechują się znacznym zróżnicowaniem siedlisk i są ostoją wielu gatunków roślin i zwierząt, a także stanowią ważne ogniwo spajające inne ekosystemy i znacząco wpływają na ich stan. Ze względu na niską lesistość szczególne znaczenie mają wszystkie działania, które powodują zwiększenie lesistości, poprawiają stan

zdrowotny oraz przywracają właściwą strukturę drzewostanu. Szczególnej uwagi wymagają lasy prywatne, które w większości z powodu trudnej sytuacji finansowej właścicieli nie są w należyty sposób zagospodarowane i chronione.

Działanie te korzystnie wpływają także na takie elementy środowiska jak powietrze, zasoby wodne czy glebowe, pośrednio na zdrowie ludzi, ponieważ lasy pełnią wiele funkcji w środowisku.

10.2. Analiza i ocena oddziaływania na ludzi

Stan zagospodarowania gmin decydująco wpływa na stan i jakość życia ludzi mieszkańców.

Infrastruktura ma bardzo duże znaczenie w procesie wielofunkcyjnego rozwoju. Stanowi ona podstawę wszelkiej działalności gospodarczej. Poziom rozwoju infrastruktury może decydować o atrakcyjności lub nieatrakcyjności danego regionu, a więc stanowić o szansach lub barierach ich dalszego rozwoju.

Ogólny stan infrastruktury w gminach należących do Ekologicznego Związku Gmin Gospodarki Odpadami Komunalnymi można określić jako jeszcze niewystarczający. Zaspokojenie potrzeb mieszkańców oraz poprawa stanu środowiska gminy to kwestie priorytetowe. Charakteryzujący się ogólnie zadowolającym stanem środowiska obszar gmin zrzeszonych w EZGOK cierpi jednakże na brak odpowiedniej infrastruktury technicznej. Niezwykle istotne jest zatem budowa kanalizacji sanitarnej czy też rozbudowa sieci gazowej. Zamiana pieców węglowych na alternatywne (niskoemisyjne) instalacje do wytwarzania ciepła w budynkach indywidualnych oraz termomodernizacja budynków użyteczności publicznej bez wątpienia wpłynęłaby pozytywnie na stan powietrza w gminie. Redukcja stopnia użycia pestycydów i nawozów mineralnych pozwoliłaby uniknąć chemicznej degradacji gleb.

Poprawa infrastruktury i tworzenie miejsc pracy w oparciu o wartości przyrodniczo – krajobrazowe jest szansą na lepsze warunki życia obecnych i przyszłych pokoleń. Daje szansę na rozkwit średniej i drobnej przedsiębiorczości, handlu, usług, gospodarstw rolnych, agroturystyki, a więc wszelkich form aktywności związanych z wykorzystaniem zasobów przyrodniczych i dobrej jakości środowiska. Z uwagi na wysokie walory kulturowe, krajobrazowe i przyrodnicze gmin, rozwój odbywający się bez degradowania tych zasobów to najbardziej obiecujący kierunek.

Oddziaływanie pól elektromagnetycznych na zdrowie i bezpieczeństwo ludzi

Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym ma charakter monitoringowy i informacyjny. Planowane jest też wzmożenie nadzoru nad respektowaniem przepisów ochrony środowiska w procesie inwestycyjnym. Działania te mają na celu zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców Związku, a optymalne rozlokowanie źródeł promieniowania elektromagnetycznego powinno mieć również pozytywny wpływ na krajobraz i ochronę zabytkowych budynków i obiektów architektonicznych. Również edukacja ekologiczna mieszkańców powiatu wpłynie pozytywnie na świadomość społeczeństwa.

Opisany wpływ na organizmy żywe może wystąpić jedynie w przypadku kilkunastokrotnego przekroczenia dopuszczalnych poziomów promieniowania niejonizującego i długotrwałej ekspozycji na promieniowanie elektromagnetyczne. W celu uniknięcia takich zjawisk i ewentualnych negatywnych skutków zdrowotnych, konieczna jest ochrona człowieka przed polami elektromagnetycznymi poprzez całkowite wyeliminowanie możliwości występowania wymienionych szkodliwych oddziaływań w miejscach przebywania i zamieszkania. Podstawowe sposoby ograniczania ekspozycji to ekranowanie źródeł pól (lokalizujące) i miejsc przebywania ludzi (osłaniające), zwiększenie odległości miejsc przebywania ludzi od źródeł pól, skrócenie czasu ekspozycji ludzi. W przypadku stacji radiowo-nadawczych, w tym i stacji bazowych telefonii komórkowej, separacja sprowadza się głównie do takiego usytuowania anten nadawczych stacji, aby dla danych parametrów nadawania, pola ewentualnie docierające do miejsc przebywania ludzi, były całkowicie bezpieczne dla ich zdrowia.

10.3. Analiza i ocena oddziaływania na wodę

Realizacja zadań w ramach priorytetu osiągnięcia dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych ma doprowadzić do racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi. Możliwe będzie ograniczenie zużycia wody oraz szczególnie cennych wód podziemnych na cele przemysłowe.

Inwestycje w zakresie wodociągów i stacji uzdatniania wody przyczynią się do poprawy jakości wody pitnej oraz przyczynia się do podniesienia standardu życia mieszkańców. Zadania realizowane w ramach priorytetu rozbudowa i modernizacja systemów kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków przyczynią się do poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych. Inwestycje takie jak oczyszczalnie ścieków nie stwarzają

podczas normalnej eksploatacji znaczących zagrożeń dla środowiska. Z uwagi jednak na znaczące oddziaływania w przypadku awarii lub wypadku wskazana jest stała kontrola stanu technicznego tych instalacji, jak również opracowanie szczegółowych planów usuwania skutków awarii. Generalnie realizacja tych zadań i inwestycji spowoduje jednak pozytywny wpływ na środowisko m.in. poprzez zmniejszenie ilości odprowadzanych do środowiska ścieków nieczyszczonych ze źródeł komunalnych i przemysłowych oraz ograniczenie spływu zanieczyszczeń obszarowych. Realizacja tych działań jest niezbędna i w efekcie korzystna dla środowiska.

10.4. Analiza i ocena oddziaływania na powietrze

Zgodnie z przepisami prawa, ochrona powietrza polega na zapobieganiu powstawaniu zanieczyszczeń, ograniczaniu lub eliminowaniu wprowadzonych do powietrza substancji zanieczyszczających w celu zmniejszenia stężeń do dopuszczalnego poziomu lub utrzymania ich na poziomie dopuszczalnych wielkości.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz. U. 2008 Nr 25, poz. 150 z późn. zm.) Prawo ochrony środowiska, ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości poprzez utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych poziomów lub zmniejszanie, jeżeli poziomy te nie są dotrzymane.

Obowiązkiem Ministra Środowiska jest ustalenie dopuszczalnych poziomów niektórych substancji w powietrzu oraz warunków, w jakich ustala się poziomy tych substancji Oceny jakości powietrza dokonuje się w strefach, które stanowią miasta i aglomeracje o liczbie ludności większej niż 250 tys. oraz obszary powiat

Wszelkie działania podejmowane w zakresie ochrony powietrza powinny być w pierwszym rzędzie realizowane w miejscowościach zlokalizowanych w obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz obszarów przyrodniczych prawnie chronionych, a także na obszarach przewidzianych do intensywnego rozwoju turystyki.

Działaniami mającymi na celu dotrzymani standardów jakości powietrza, powinna być likwidacja istniejących źródeł niskiej emisji, poprzez zamiany systemu ogrzewania węglowego na ogrzewanie „przyjazne środowisku” ze szczególnym uwzględnieniem paliw alternatywnych, gazyfikację, zwiększenie produkcji energii z odnawialnych zasobów energetycznych, termomodernizację budynków szczególnie w miejscowościach w obszarach prawnie chronionych przewidzianych do rozwoju turystyki

Istotnym źródłem zanieczyszczenia powietrza są zanieczyszczenia komunikacyjne, wynikające z transportu drogowego spaliny (NO_x, CO, SO₂, węglowodory, metale ciężkie) i pyły. Dla ochrony powietrza w tym zakresie niezbędna jest:

- poprawa stanu dróg,
- stosowanie barier roślinnych, oddzielających zabudowania mieszkalne od dróg o dużym natężeniu ruchu,
- poprawa stanu technicznego pojazdów.

Na terenie gmin prowadzone są modernizacje dróg, co przyczynia się nie tylko do zwiększenia bezpieczeństwa i komfortu podróży, ale również do minimalizacji zapylenia, krótszego czasu przejazdu samochodów, co wiąże się z mniejszą ilością spalanej benzyny oraz do zminimalizowania hałasu.

10.5. Oddziaływanie na klimat akustyczny

Na terenie Związku głównym problemem jest hałas komunikacyjny, co wiąże się ze stałym wzrostem natężenia ruchu i rozwojem sieci transportowej. Zadania zaproponowane w ramach priorytetu ochrona mieszkańców gmin zrzeszonych w EZGOK przed hałasem zagrażającym zdrowiu lub jakości życia mieszkańców mają na celu ograniczenie emisji hałasu komunikacyjnego i jego negatywnego oddziaływania na człowieka oraz budynki w tym zabytki. W tym kontekście należy wskazać, że wszelkiego rodzaju inwestycje zwiększające płynność ruchu, zwłaszcza na obszarach zwartej zabudowy, a także wyprowadzające ruch tranzytowy z centrów miast przyczyniają do istotnego zmniejszenia ryzyka zdrowotnego powodowanego przez hałas. Korzystne jest to także dla budynków, ponieważ zmniejszają się drgania i wibracje, które mogą powodować ich uszkodzenie.

Szczególne znaczenie mają także działania, które prowadzą do zidentyfikowania i zinwentaryzowania terenów, na których występują przekroczenia dopuszczalnych wartości hałasu, ponieważ dzięki temu można prowadzić efektywne działania ograniczające jego skutki.

10.6. Analiza i ocena oddziaływania na gleby i powierzchnię ziemi

Podstawowymi zadaniami w zakresie ochrony gleb i powierzchni ziemi powinny być działania prewencyjne - wspieranie dobrych praktyk rolniczych przeciwdziałających erozji

gleb oraz restrykcyjne przestrzeganie ochrony gruntów w sferze działalności gospodarczej. Ponadto należy podejmować działania rekultywacyjne, przywracające walory przyrodnicze gruntów.

Najważniejszym zadaniem w ochronie zasobów kopalin jest wymóg uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia po przeprowadzeniu postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, a także system koncesji udzielanych na podstawie ustawy Prawo geologiczne i górnicze na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż kopalin oraz ich wydobywania.

Głównym celem wyznaczonym w zakresie ochrony gleb i powierzchni ziemi jest upowszechnienie zasad ochrony gleb wynikających z „Kodeksu dobrych praktyk rolniczych” oraz potrzeb rozwoju rolnictwa ekologicznego. Zadanie jest realizowane poprzez rozwieszenie plakatów oraz propagowane na zebraniach wiejskich.

Zanieczyszczenia gleb i zmiany w ukształtowaniu powierzchni terenu na wynikają głównie z ruchu komunikacyjnego oraz eksploatacji surowców mineralnych. Zjawisko degradacji chemicznej gleb jest także związane z nieprawidłowym stosowaniem nawozów sztucznych, wykorzystywaniem do nawożenia i wapnowania odpadów i osadów ściekowych, a także stosowaniem preparatów chemicznej ochrony roślin.

Korzystne oddziaływanie na gleby będą miały przedsięwzięcia, które przyczynią się do zachowania właściwego chemizmu gleb i zapobiegać będą ich degradacji. Wapnowanie gleb pozwala utrzymać właściwy odczyn gleby co zmniejsza ryzyko pobierania metali ciężkich przez rośliny i tym samym włączenie ich w łańcuch pokarmowy oraz zmniejsza ich migracje do wód gruntowych. Właściwe postępowanie z środkami ochrony roślin i nawozami pozwoli także ograniczyć przedostawanie się pierwiastków biogennych do wód podziemnych i powierzchniowych, co jest szczególnie ważne w przypadku zbiorników wodnych, ponieważ zmniejsza ich eutrofizację.

Rekultywacja terenów zdegradowanych pozwala przywrócić teren do produkcji rolniczej, leśnej czy na cele rekreacyjne. Należy także dążyć do likwidacji i rekultywacji wyrobisk poeksploatacyjnych, ponieważ są to często miejsca nielegalnego gromadzenia odpadów. Szczególnie korzystne jest ponowne zagospodarowanie terenów zdegradowanych na cele gospodarcze i przemysłowe, ponieważ w ten sposób nie jest potrzebne przeznaczanie terenów rolniczych czy leśnych na ta działalność. Działania rekultywacyjne powinny być prowadzone w kierunku najbardziej optymalnym dla środowiska.

10.7. Analiza i ocena oddziaływania na krajobraz

Zgodnie z Aktualizacją POŚ nowe inwestycje drogowe na terenie gmin zrzeszonych w EZGOK powinny być budowane w sposób pozwalający na maksymalne ograniczenie wpływu na otaczające środowisko naturalne. Poprawa i rozwój infrastruktury drogowej przyczyni się do uporządkowania ruchu drogowego, oszczędności czasu podczas podróży, zwiększenia komfortu jazdy, poprawy bezpieczeństwa mieszkańców.

Obszary wiejskie pełnią ważną rolę w zakresie ochrony środowiska, w tym ochrony zasobów wodnych i gleb, kształtowania krajobrazu, ochrony i zachowania siedlisk oraz różnorodności biologicznej. Wprowadzone zostają odpowiednie instrumenty wsparcia oraz zachęty dla rolników, które będą sprzyjały zachowaniu i poprawie stanu siedlisk przyrodniczych i ostoji gatunków, stanowiących dobro publiczne. Cel ten będzie realizowany poprzez bezpośrednie działania, związane z odpowiednimi praktykami rolniczymi w obrębie gospodarstwa, takimi jak promowanie zrównoważonego sposobu gospodarowania, odpowiednie użytkowanie gleb i ochrona wód, kształtowanie struktury krajobrazu, przywracanie walorów lub utrzymanie stanu cennych siedlisk użytkowanych rolniczo. Szczególne znaczenie mają obszary objęte siecią Natura 2000 oraz obszary, na których będą realizowane działania zgodne z Ramową Dyrektywą Wodną (2000/60/WE) w zakresie wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej.

Priorytetowe działania w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego (zalesianie, ochrona zasobów mineralnych i przyrodniczych) wpłyną pozytywnie na krajobraz gmin należących do EZGOK.

10.8. Analiza i ocena oddziaływania na klimat

Głównym czynnikiem wpływającym na klimat jest stan gospodarki leśnej i jakość powietrza atmosferycznego.

Działaniami priorytetowymi mającymi na celu dotrzymanie standardów jakości powietrza, powinna być likwidacja istniejących źródeł niskiej emisji, poprzez zamiany systemu ogrzewania węglowego na ogrzewanie „przyjazne środowisku” ze szczególnym uwzględnieniem paliw alternatywnych, gazyfikację, zwiększenie produkcji energii

z odnawialnych zasobów energetycznych, termomodernizację budynków szczególnie w miejscowościach w obszarach prawnie chronionych przewidzianych do rozwoju turystyki

Do działań priorytetowych na terenie Związku w zakresie gospodarki leśnej jest zwiększenie powierzchni leśnej, zadrzewień i zakrzewień śródpolnych oraz ścisła ochrona lasów. Niezbędne będzie także wzmocnienie gospodarki leśnej jako instrumentu ochrony klimatu i wiązania dwutlenku węgla z atmosfery.

10.9. Analiza i ocena oddziaływania na zasoby naturalne

Głównym priorytetem w zakresie ochrony zasobów mineralnych jest konieczność uregulowania sytuacji prawnej związanej z eksploatacją złóż oraz przeprowadzenie prac rekultywacyjnych w obrębie terenów poeksploatacyjnych.

Nieprawidłowo prowadzona powierzchniowa eksploatacja prowadzi do degradacji terenu i niszczenia potencjalnych złóż. Istniejące przepisy Prawa geologicznego i górniczego wymuszają korzystne zmiany w zakresie eksploatacji złóż kopalin. Uruchomienie stałych punktów eksploatacji surowców wiąże się z opracowaniem dokumentacji geologicznej i uzyskaniem koncesji na wydobycie kopaliny. Eksploatacja prowadzona z udokumentowanych złóż, w obrębie wyznaczonego terenu górniczego i prawidłowo wykonana rekultywacja, zgodnie z wymogami prawa geologicznego i górniczego, zapobiegnie dewastacji środowiska w obrębie i w sąsiedztwie złóż.

Ograniczenie wpływu na środowisko można uzyskać także poprzez wzrost efektywności i wykorzystywania surowców i zasobów wodnych w przemyśle, co zmniejsza emisje do środowiska. Wszelkie działania na rzecz ograniczenia całkowitej ilości zużywanej energii i surowców przyczyniają się do wolniejszego zużywania nieodnawialnych zasobów i ograniczania presji na środowisko. Realizowane to będzie poprzez wdrażanie eko-innowacyjnych, czystych technologii i systemów zarządzania środowiskiem w przedsiębiorstwach. Działania w zakresie wytwarzania odpadów pochodzenia przemysłowego winny być ukierunkowane na zminimalizowanie ich powstawania u źródła. Należy także wprowadzać zamknięte obiegi wody oraz ograniczać w procesach technologicznych wykorzystanie wód podziemnych. Ochrona zasobów kopalin możliwa jest też poprzez ograniczanie wydobycia do wielkości gospodarczo uzasadnionych.

Realizacja takich zadań w ramach POŚ będzie więc korzystnie wpływać na wszystkie elementy środowiska poprzez zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza, ograniczenie

odprowadzania ścieków do wód i zużycia surowców naturalnych, dzięki czemu ograniczone będą też niekorzystne przekształcenia w krajobrazie.

10.10. Analiza i ocena oddziaływania na zabytki i dobra materialne

Ważnym walorem turystyczno - krajoznawczym są zabytki architektury świeckiej i sakralnej. Zabytki architektury świeckiej to dwory, zabudowania gospodarcze i folwarczne oraz dobrze zachowane fragmenty architektury ogrodowej i parki podworskie. Zabudowania sakralne to liczne: kościoły, klasztory, cmentarze, kaplice, parafie.

Obiekty i zespoły o najwyższych wartościach zabytkowych, świadczą o bogatej historii regionu. Najcenniejsze z nich zostały objętym ścisłą ochroną konserwatorską. Wiele z nich zostało ujętych w ewidencji zabytków.

10.11. Oddziaływanie na cele i przedmiot ochrony Obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na inne obszary chronione

Do zadań priorytetowych w zakresie zasobów przyrodniczych należą:

- tworzenie polskiej części europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000,
- likwidacja barier ekologicznych,
- wdrożenie programów rolnośrodowiskowych.

Głównym celem tworzenia obszarów chronionych jest zapewnienie trwałej egzystencji flory i fauny poprzez ochronę ich zasobów genowych w biocenozach i ekosystemach. Ważna jest ochrona nie tylko najcenniejszych pozostałości pierwotnej przyrody, ale i układów półnaturalnych, odgrywających współcześnie istotną rolę w zachowaniu różnorodności biologicznej, a także zachowanie form geomorfologicznych i krajobrazów, zarówno tych naturalnych, jak i kulturowych. Aby zapewnić możliwość migracji gatunkom konieczna jest likwidacja barier ekologicznych i stworzenie korytarzy, które umożliwią im swobodne przemieszczanie się. Dlatego należy podejmować działania mające na celu zachowanie bądź odtwarzanie tych korytarzy, na przykład poprzez objęcie ich ochroną. Obszary i obiekty prawnie chronione na terenie tych gmin zajmują ok. 68 % ogólnej powierzchni terenu.

11. Analiza i ocena potencjalnie znaczących oddziaływań planowanego przedsięwzięcia na środowisko, obejmujący bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótko -, średnio -, długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne oddziaływanie na środowisko, w tym na cele i przedmiot ochrony Natura 2000

Po analizie projektu Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gmin wspólnie realizujących przedsięwzięcie pn: „Kompleksowy System Gospodarki Odpadami Komunalnymi w Rzędowie gm. Tuczępy” na podstawie listy działań priorytetowych zidentyfikowano rodzaje przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Wszystkie przedsięwzięcia charakteryzują się ograniczonym terytorialnie oddziaływaniem na środowisko, głównie lokalnym. Ich oddziaływanie będzie skutkowało poprawą stanu środowiska na danym terenie.

Poniżej przedstawiono listę przedsięwzięć priorytetowych:

- + - oddziaływanie pozytywne
- - oddziaływanie negatywne
- 0 - oddziaływanie neutralne

Tabela 11.1. Lista przedsięwzięć na terenie Związku EZGOK z siedzibą w Rzędowie

„Prognoza oddziaływania na środowisko projektu: Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Ekologicznego Związku Gospodarki Odpadami Komunalnymi z siedzibą w Rzędowie”

	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiskowe											
	Natura 2000	Różnorodność biologiczna	ludzi	zwierzęta	rośliny	Powietrze	Powierzchnię ziemi	krajobraz	klimat	woda	Zasoby naturalne	zabytki
GMINA BEJSCE												
Gospodarka komunalna												
▪ Koncepcja budowy sieci wodociągowej m. Piotrowie - Uściszowice i Królewice-Grodowice lata 2008-2009	0	0	+	+/-	+/-	+	+	0	+	+	0	0
▪ Koncepcja budowy oczyszczalni przydomowych teren całej Gminy lata 2009-2010												
Infrastruktura drogowa												
▪ Planowane są dalsze remonty dróg na terenie całej Gminy - Dobiesławice – Stojanowice – Kaczkowice, Grodowice – Czyżowice – Królewice, Królewice, Morawianki – Uściszowice, Piotrowice na lata 2008-20202	0	0	+	+/-	+/-	+	+	0	+	+	0	0
GMINA CZARNOCIN												
Gospodarka komunalna												
▪ Koncepcja budowy sieci wodociągowej m. Piotrowie - Uściszowice i Królewice-Grodowice lata 2008-2009	0	0	+	+/-	+/-	+	+	0	+	+	0	0
▪ Koncepcja budowy oczyszczalni przydomowych teren całej Gminy lata 2009-2010												
Infrastruktura drogowa												
▪ Planowane są dalsze remonty dróg na terenie całej Gminy - Dobiesławice – Stojanowice – Kaczkowice, Grodowice – Czyżowice – Królewice, Królewice, Morawianki – Uściszowice, Piotrowice na lata 2008-20202	0	0	+	+/-	+/-	+	+	0	+	+	0	0
GMINA KAZIMIERZA WIELKA												
Gospodarka komunalna												
▪ budowa wodociągu we wsi Wojciechów, bazującego na ujęciu wody Płużki (gmina Ślaboszów) na lata 2008,	0	0	+	+/-	+/-	+	+	0	+	+	0	0
▪ budowa wodociągu obejmującego sołectwa: Marcinkowice, Leksyce, Kościelec (porozumienie z gminą Proszowice dla Kościeleca) – (długość sieci wodociągowej)												

„Prognoza oddziaływania na środowisko projektu: Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Ekologicznego Związku Gospodarki Odpadami Komunalnymi z siedzibą w Rzędowie”

Przewidywane znaczące oddziaływanie (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiskowe	Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzi	zwierzęta	rośliny	Powietrze	Powierzchnię ziemni	krajobraz	klimat	woda	Zasoby naturalne	zabytki
	<p>wynosić będzie 10,60km) na lata 2009</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ budowa wodociągu obejmującego sołectwa: Plechów, Plechówka, Donatkowice, Gorzków, Łyczaków – (długość sieci wodociągowej wynosić będzie 18,11km) na lata 2009 – 2010, ▪ Budowa kanalizacji sanitarnej oraz sieci wodociągowej na terenie Aglomeracji Kazimierza Wielka, łączna długość sieci – 50 280 mb, czas realizacji 2009 – 2012, ▪ budowa kanalizacji sanitarnej w ul. Koszyckiej w Kazimierzy Wielkiej i w m.: Wojciechów, Kazimierza Mała, Stradlice, (długość 15 580 mb) na lata 2009 – 2012 ▪ budowa kanalizacji sanitarnej w ul. Budzyńskiej w Kazimierzy Wielkiej i w m.: Słonowice i Jakuszowice (długość 10 550 mb) na lata 2009 – 2012 ▪ budowa kanalizacji sanitarnej w ul. Kolejowej, Wesolej, Joachimowskiego, Wiśniowej, Kwiatowej i Lipowej w Kazimierzy Wielkiej (długość 1 940 mb) na lata 2009 – 2012 ▪ budowa kanalizacji sanitarnej w m. Odonów (długość 1 940 mb) na lata 2008 ▪ budowa kanalizacji sanitarnej w m. Donosy (długość 2 850 mb) na lata 2009 – 2012 ▪ budowa kanalizacji sanitarnej w m.: Kamyszów, Cudzynowice i Hołdowie (długość 12 830 mb) na lata 2009 – 2012 ▪ budowa sieci wodociągowej w m. Stradlice (długość 3 500 mb) na lata 2009 – 2012 ▪ wykonanie kanalizacji deszczowej na terenie Państwowej Powiatowej Komendy Straży Pożarnej w Kazimierzy Wielkiej, ul. Kolejowa na lata 2008 ▪ budowa sieci wodociągowej obejmującej m.: Zagórzanki, Zysławice, Wojsławice, Dalechowice, Bornice, Krzyszkowice, Wielgus, Chruszczona Mała, Łękawa, Chruszczona Wielka, Sieradzice, Paśmiechy, Góry Sieradzkie (długość 80,15 km) na lata 2010-2011 											

„Prognoza oddziaływania na środowisko projektu: Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Ekologicznego Związku Gospodarki Odpadami Komunalnymi z siedzibą w Rzędowie”

Przewidywane znaczące oddziaływanie (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiskowe	Natura 2000	Różnorodność biologiczna	ludzi	zwierzęta	rośliny	Powietrze	Powierzchnię ziemi	krajobraz	klimat	woda	Zasoby naturalne	zabytki
	<p>Infrastruktura drogowa</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ modernizacja drogi – Bornice na odcinku 500 mb na lata 2008 ▪ modernizacja drogi – Chruszczyna Mała odcinku 400 mb na lata 2008 ▪ modernizacja drogi - Chruszczyna Wielka na odcinku 300 mb na lata 2008 ▪ modernizacja drogi – Stradlice – Lolin na odcinku 500 mb na lata 2008 ▪ modernizacja drogi - Odonów na odcinku 300 mb na lata 2008 ▪ modernizacja drogi – Kamięńczyce na odcinku 500 mb na lata 2008 ▪ modernizacja drogi – Paśmiechy na odcinku 500 mb na lata 2008 ▪ modernizacja drogi – Zięblice - Bugaj na odcinku 400 mb na lata 2008 ▪ modernizacja drogi po robotach wodno – kanalizacyjnych ul. Krakowska na odcinku 300 mb na lata 2008 ▪ modernizacja drogi – Góry Sieradzkie na odcinku 300 mb na lata 2008 ▪ modernizacja drogi – Dalechowice na odcinku 500 mb na lata 2009 ▪ modernizacja drogi – Plechów na odcinku 300 mb na lata 2009 ▪ modernizacja drogi – Plechówka na odcinku 500 mb na lata 2009 ▪ modernizacja drogi – Wielgus na odcinku 500 mb na lata 2009 ▪ modernizacja drogi – Zagórzycze na odcinku 400 mb na lata 2009 ▪ modernizacja drogi – Łyczków na odcinku 300 mb na lata 2009 ▪ modernizacja drogi – Marcinkowice na odcinku 500 mb na lata 2009 ▪ modernizacja drogi – Kazimierza Wielka ul. Szkolna na odcinku 500 mb na lata 2009 ▪ położenie asfaltu, wykonanie chodników Kazimierza Wielka ul. Spółdzielcza, 15-go Stycznia na lata 2009 ▪ modernizacja drogi - Gunów Wilków na odcinku 500 mb na lata 2009 ▪ modernizacja drogi – Zięblice na odcinku 300 mb na lata 2010 	0	0	+	+/-	+/-	+	+	0	+	+	0

„Prognoza oddziaływania na środowisko projektu: Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Ekologicznego Związku Gospodarki Odpadami Komunalnymi z siedzibą w Rzędowie”

	Przewidywane znaczące oddziaływanie (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiskowe											
	Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzi	zwierzęta	rośliny	Powietrze	Powierzchnię ziemi	krajobraz	klimat	woda	Zasoby naturalne	zabytki
<ul style="list-style-type: none"> ▪ modernizacja drogi – Wymysłów na odcinku 400 mb na lata 2010 ▪ modernizacja drogi – Odonów na odcinku 300 mb na lata 2010 ▪ modernizacja drogi – Lekszyce na odcinku 400 mb na lata 2010 ▪ modernizacja drogi – Hołdowiec na odcinku 300 mb na lata 2010 ▪ modernizacja drogi – Gabułów na odcinku 400 mb na lata 2010 ▪ modernizacja drogi – Kazimierza Mała na odcinku 300 mb na lata 2010 ▪ modernizacja drogi – Gluchów na odcinku 500 mb na lata 2010 ▪ wykonanie jezdni, chodnika – Kazimierza Wielka ul. Głowackiego (za stadionem) na odcinku 250 mb na lata 2010 ▪ wykonanie jezdni – Kazimierza Wielka ul. Krakowska na odcinku 300 mb na lata 2010 												
Ochrona wód												
<ul style="list-style-type: none"> ▪ budowa zbiornika retencyjno – rekreacyjnego Donosy – Słonowice. Zbiornik wykonany będzie na Małoszówce w obniżeniu terenu (powierzchnia - 22 ha, objętość użytkowa - 426,7 tys. m³, objętość powodziowa 1- 32 tys. m³ na lata 2007 – 2010 	0	+/-	+	+/-	+/-	0	+/-	0	+	0	0	0
Zabytki												
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rewitalizacja Parku Miejskiego i jego bezpośredniego otoczenia w Kazimierzy Wielkiej na lata 2009-2011 	0	0	+	0	0	+/-	+/-	0	+/-	0	0	0
Turystyka												
<ul style="list-style-type: none"> ▪ budowa ścieżki rowerowej po trasie kolejki wąskotorowej w gminie Kazimierza Wielka na lata 2011-2016 	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+	+	0	+	+	0	0
Inne												
<ul style="list-style-type: none"> ▪ zakup i montaż kolektorów słonecznych w gminach na budynkach u osób fizycznych i budynkach użyteczności publicznej na lata 2009-2012 	0	0	+	0	0	+	+	+/-	+	+	0	+/-

„Prognoza oddziaływania na środowisko projektu: Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Ekologicznego Związku Gospodarki Odpadami Komunalnymi z siedzibą w Rzędowie”

	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiskowe											
	Natura 2000	Różnorodność biologiczna	ludzi	zwierzęta	rośliny	Powietrze	Powierzchnię ziemi	krajobraz	klimat	woda	Zasoby naturalne	zabytki
GMINA KŁJE												
Gospodarka komunalna												
<ul style="list-style-type: none"> ▪ sporządzenie dokumentacji i budowa sieci kanalizacyjnej II etap dla m.: Umianowice, Hajdaszek, Stawiany, Czechów, Wierzbica, Wymysłów, Kokot na lata 2008 – 2010 ▪ budowa sieci kanalizacyjnej II etap dla pozostałych miejscowości na lata 2010 – 2013 ▪ budowa przydomowych oczyszczalni ścieków 137 sztuk na lata 2011 – 2012 	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+	+	0	+	+	0	0
Termomodernizacja												
<ul style="list-style-type: none"> ▪ termomodernizacja budynku Urzędu Gminy, Gminnego Ośrodka Zdrowia, Szkoły w Kłjach i Szkoły w Gartatowicach 	0	0	+	0	0	+	0	+/-	+	0	0	+/-
Infrastruktura drogowa												
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Modernizacja drogi Nr 113 we wsi Włoszczowice na lata 2008 ▪ Modernizacja drogi gminnej Nr 239, 206, 205, 59 we wsi Rębów na lata 2009 ▪ Modernizacja drogi Nr 763 we wsi Wierzbica na lata 2010 ▪ Modernizacja drogi gminnej Nr 635 we wsi Włoszczowice (Osiek) na lata 2009 ▪ Modernizacja drogi gminnej Nr 1081, 1135, 1172 we wsi Umianowice na lata 2009 ▪ Budowa drogi gminnej Nr 614 we wsi Włoszczowice na lata 2009 ▪ Budowa drogi gminnej we wsi Wola Żydowska wzdłuż linii LHS na lata 2010 ▪ Poprawa jakości systemu komunikacji Gminy Kłje w m. Kłje, Górk, Wola Żydowska na lata 2010 	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+	+	0	+	+	0	0
Turystyka												
<ul style="list-style-type: none"> ▪ budowa zbiornika retencyjno – rekreacyjnego w miejscowości Stawiany na lata 2011-2013 ▪ Sporządzenie dokumentacji i budowa Szkoły we Włoszczowicach na lata 2009 – 2012 ▪ Sporządzenie dokumentacji i budowa bazy turystyczno – kulturowo – rekreacyjnej w 	+/-	+/-	+	+/-	+/-	0	+/-	+/-	+	+	+/-	0

„Prognoza oddziaływania na środowisko projektu: Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Ekologicznego Związku Gospodarki Odpadami Komunalnymi z siedzibą w Rzędowie”

	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiskowe											
	Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzi	zwierzęta	rośliny	Powietrze	Powierzchnię ziemi	krajobraz	klimat	woda	Zasoby naturalne	zabytki
Kijach. Na lata 2008-2013												
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budowa Centrum promocyjno – dydaktycznego we wsi Samostrzałów na lata 2009–2010 												
GMINA LUBNICE												
Gospodarka komunalna												
<ul style="list-style-type: none"> ▪ budowa oczyszczalni komunalnej w Przechowie po 2010 ▪ budowa sieci kanalizacyjnej obejmującej miejscowości Przechów, Łyczba, Lubnice, Orzelec Mały, Orzelec Duży, Beszowa (długość 9 km) na lata 2011 – 2013 ▪ budowa indywidualnych oczyszczalni do roku 2020 	0	0	+	+/-	+/-	+	+	0	+	+	0	0
Ochrona wód												
<ul style="list-style-type: none"> ▪ zabezpieczenie przeciwpowodziowe - remont lewego wału Wisły w km 27+700 – 29+900, zad. „Tarnowce – Słupiec” (długość 2,3 km) na lata 2008 – 2009 ▪ zabezpieczenie przeciwpowodziowe - odbudowa rzeki Kiniety w miejscowościach: Gace Słupskie, Szczebrzus, Słupiec, Czarzyzna, Budziska (długość 9,506 km) na lata 2008–2009 ▪ budowa zbiornika rekreacyjnego „Lubnice I” na Kanale – Strumień na lata 2011-2015 ▪ budowa zbiornika rekreacyjnego „Lubnice II” na Kanale – Strumień na lata 2011-2015 	0	+/-	+	+/-	+/-	0	+/-	+/-	0	+	0	0
Infrastruktura drogowa												
<ul style="list-style-type: none"> ▪ modernizacja drogi Zalesie (długość 1 960 m) na lata 2008 ▪ modernizacja drogi Łyczba (długość 860 m) na lata 2008 ▪ przebudowa dróg gminnych nr 001944T Borki oraz nr 001988T Borki Grabowa od km 0+650 oraz od km 0+000 do km 2+125 na lata 2009 ▪ przebudowa drogi gminnej Orzelec Duży 001729T o dł. 535 m na lata 2009 	0	0	+	+/-	+/-	+	+	0	+	+	0	0

„Prognoza oddziaływania na środowisko projektu: Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Ekologicznego Związku Gospodarki Odpadami Komunalnymi z siedzibą w Rzędowie”

	Przewidywane znaczące oddziaływanie (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiskowe											
	Natura 2000	Różnorodność biologiczna	ludzi	zwierzęta	rośliny	Powietrze	Powierzchnię ziemi	krajobraz	klimat	woda	Zasoby naturalne	zabytki
<ul style="list-style-type: none"> ▪ przebudowa drogi gminnej Orzelec Duży 001729T o dł. 1000 m na lata 2009 ▪ przebudowa drogi gminnej Przechów 001789T o dł. 1000 m na lata 2009 ▪ przebudowa drogi gminnej Słupiec 00185T o dł. 1075 m na lata 2009 ▪ przebudowa drogi gminnej Słupiec 001866T o dł. 630 m na lata 2009 ▪ przebudowa drogi gminnej Wilkowa 002018T o dł. 220 m na lata 2009 ▪ przebudowa drogi gminnej Wilkowa 002019T o dł. 380 m na lata 2009 ▪ przebudowa drogi gminnej Budziska 001897T o dł. 250 m na lata 2009 ▪ przebudowa drogi gminnej nr 001800T Grzelec Duży – Czarzyna o dł. 1,7 km na lata 2009 ▪ przebudowa drogi dojazdowej do gruntów ornych w m. Budziska o dł. 240 m ▪ przebudowa drogi gminnej Orzelec Duży – Łyczka nr 001800T o dł. 1930 m na lata 2010 ▪ przebudowa drogi gminnej Budziska Górąjki nr 001959T o dł. 1100 m na lata 2010 ▪ przebudowa drogi gminnej Słupiec nr 001860T o dł. 875 m na lata 2010 												
Ochrona powietrza	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+	+	0	+	+	0	0
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budowa sieci gazu przewodowego na terenie gminy do 2020 ▪ wyposazenie Centrum Kultury w Lubnicach w kotłownię olejową do 2008 												
GMINA NOWY KORCZYŃ												
Gospodarka komunalna												
<ul style="list-style-type: none"> ▪ modernizacja oczyszczalni ścieków w miejscowości Grotniki Duże do 2010 ▪ budowa sieci kanalizacyjnej m. Grotniki Małe, Pawłów, Brzostków, Błotnowola, Parchocin, Uciszków i Sepichów do 2020 ▪ budowa indywidualnych oczyszczalni dla gospodarstw do 2020 	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+	+	0	+	+	0	0
Ochrona powietrza												

„Prognoza oddziaływania na środowisko projektu: Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Ekologicznego Związku Gospodarki Odpadami Komunalnymi z siedzibą w Rzędowie”

	Przewidywane znaczące oddziaływanie (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiskowe											
	Natura 2000	Różnorodność biologiczna	ludzi	zwierzęta	rośliny	Powietrze	Powierzchnię ziemi	krajobraz	klimat	woda	Zasoby naturalne	zabytki
▪ budowa sieci gazu przewodowego do 2020	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+	+	0	+	+	0	0
GMINA OLEŚNICA												
Gospodarka komunalna												
▪ Kompleksowa kanalizacja Gminy – system mieszany na lata 2008-2010	0	0	+	+/-	+/-	+/-	+/-	0	+/-	+/-	0	0
Infrastruktura drogowa												
▪ Budowa obwodnicy Oleśnicy na lata 2008 - 2009	0	0	+	+/-	+/-	+	+	0	+	+	0	0
▪ Kompleksowa poprawa komunikacji lokalnej w Gminie poprzez remont sieci dróg na lata 2008 - 2009												
GMINA OPATOWIEC												
Gospodarka komunalna												
▪ budowa sieci wodociągowej obejmującej miejscowości Kobiela i pozostałą część Rogowa na lata 2008	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+	+	0	+	+	0	0
▪ budowa sieci wodociągowej obejmującej miejscowości Wyszogród, Ławy, Urzuty na lata 2011-2013												
▪ budowa sieci kanalizacyjnej obejmującej miejscowości: Krzczonów, Charbinowice, Stropieszyn, Trębaczów (długość 12,252 km) do 2010												
▪ budowa oczyszczalni ścieków w Opatowcu na lata 2010-2013												
▪ budowa sieci kanalizacyjnej dla Aglomeracji Opatowiec (długość 53 km) po 2013												
Ochrona powietrza												
▪ budowa sieci gazu przewodowego na lata 2012 - 2020	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+	+	0	+	+	0	0
GMINA PACANÓW												
Gospodarka komunalna												
▪ budowa sieci kanalizacyjnej Pacanów, ul. Oleśnicka (długość 800 m) do 2008	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+	+	0	+	+	0	0
▪ budowa sieci wodociągowej Zborówek Nowy, Zolcza Ugory (długość 1,5 km) na lata												

„Prognoza oddziaływania na środowisko projektu: Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Ekologicznego Związku Gospodarki Odpadami Komunalnymi z siedzibą w Rzędowie”

	Przewidywane znaczące oddziaływanie (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiskowe											
	Natura 2000	Różnorodność biologiczna	ludzi	zwierzęta	rośliny	Powietrze	Powierzchnię ziemi	krajobraz	klimat	woda	Zasoby naturalne	zabytki
2009 <ul style="list-style-type: none"> ▪ budowa sieci wodociągowej w m. Kwasów (długość 2,0 km) na lata 2009-2010 ▪ budowa oczyszczalni ścieków w Świniarach na lata 2008-2011 ▪ budowa sieci kanalizacyjnej obejmującej miejscowości: Biechów, Woła Biechowska, Zolcza Ugory, Wójcieszka i Wójcza do 2011 ▪ modernizacja istniejącej oczyszczalni ścieków w Słupi do 2012 ▪ budowa sieci kanalizacyjnej w Pacanowie do 2012 – 2014 	+/-	+/-	+	+/-	+/-	0	+/-	+/-	+	0	0	0
Ochrona wód												
<ul style="list-style-type: none"> ▪ budowa zbiornika retencyjnego - wędkarskiego w Słupi na starorzeczu na lata 2011-2015 ▪ odbudowa istniejącego zbiornika Kwasów, zbiornik retencyjny – przeciwipożarowy na lata 2011-2015 	+/-	+/-	+	+/-	+/-	0	+/-	+/-	+	0	+	0
Gazyfikacja												
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budowa sieci gazu przewodowego jest warunkiem rozwoju Gminy jako terenu rolniczo-turystycznego 	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+	+	0	+	0	0	0
GINA PIŃCZÓW												
Gospodarka komunalna												
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kompleksowe zwodociągowanie Gminy Pińczów na lata 2008-2009 ▪ Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na lata 2008-2015 ▪ Uporządkowanie gospodarki ściekowej w aglomeracji Pińczów i Gacki: budowa kanalizacji sanitarnej na lata 2008-2012 	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+	+	0	+	0	+	0
Termomodernizacja												
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Termomodernizacja Gimnazjum nr 1 i SP nr 2 w Pińczowie na lata 2008-2012 ▪ Termomodernizacja Gimnazjum nr 2 w Pińczowie na lata 2008 	0	0	+	0	0	+	0	+	+	0	+	+/-

„Prognoza oddziaływania na środowisko projektu: Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Ekologicznego Związku Gospodarki Odpadami Komunalnymi z siedzibą w Rzędowie”

	Przewidywane znaczące oddziaływanie (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiskowe											
	Natura 2000	Różnorodność biologiczna	ludzi	zwierzęta	rośliny	Powietrze	Powierzchnię ziemi	krajobraz	klimat	woda	Zasoby naturalne	zabytki
GMINA RAKÓW												
Gospodarka komunalna												
▪ budowa sieci wodociągowej w m. Mędrow – Drogowie na lata 2008 – 2011	+/-		+	+/-	+/-	+	+	0	+	+	0	0
▪ budowa sieci wodociągowej etap I i etap II Celiny, Korzenno na lata 2008 – 2011												
▪ budowa sieci wodociągowej Rembów II etap(długość 15 km) na lata 2008 – 2011												
▪ budowa sieci wodociągowej Szumsko Kolonia i Radostów (długość 10 km) na lata 2008 – 2011												
▪ budowa sieci wodociągowej Głuchów, Głuchów Lasy, Papiernia, Smyków(długość 13 km) na lata 2008 – 2011												
▪ budowa sieci wodociągowej w m. Głuchów, Głuchów Lasy, Papiernia, Smyków(długość 13 km) na lata 2012 – 2015												
▪ budowa sieci wodociągowej w m. Wola Wąkopna (długość 8 km) na lata 2012 – 2015												
▪ budowa sieci wodociągowej w m. Zalesie (długość 16 km) na lata 2012 – 2015												
▪ budowa sieci wodociągowej w m. Jamno (długość 2 km) na lata 2012 – 2015												
▪ budowa sieci wodociągowej w m. Rakówka (długość 9 km) na lata 2012 – 2015												
▪ Budowa indywidualnych oczyszczalni do 2020												
Ochrona wód												
▪ budowa zbiornika retencyjno – rekreacyjnego w Smykowie po 2015	0	+/-	+	+/-	+/-	0	+/-	+/-	0	+	0	0
Ochrona powietrza												
▪ Budowa sieci gazu przewodowego jest warunkiem rozwoju Gminy jako terenu rolniczoturystycznego na lata 2012-2020	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+	+	0	+	+	0	0
GMINA RYTWIANY												
Gospodarka komunalna												
▪ budowa sieci wodociągowej w m. Strzegom (długość 3,5 km) na lata 2008	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+	+	0	+	+	0	0

„Prognoza oddziaływania na środowisko projektu: Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Ekologicznego Związku Gospodarki Odpadami Komunalnymi z siedzibą w Rzędowie”

	Przewidywane znaczące oddziaływanie (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiskowe											
	Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzi	zwierzęta	rośliny	Powietrze	Powierzchnię ziemi	krajobraz	klimat	woda	Zasoby naturalne	zabytki
<ul style="list-style-type: none"> ▪ budowa sieci wodociągowej w gm. Rytwiany na lata 2009 ▪ budowa sieci kanalizacyjnej w m. Szczeka, Niedziałki, Kloda i Rytwiany (długość 44,5 km) do 2010r. ▪ budowa oczyszczalni ścieków Sydzyna i sieci kanalizacyjnej obejmującej sołectwa: Sydzyna, Sichów Mały, Sichów Duży, Tukłecz, Grobla na lata 2012 -2020 ▪ budowa sieci kanalizacyjnej obejmującej sołectwa: Ruda, Święcica, Pacanówka, Podborek na lata 2012 -2020 ▪ budowa indywidualnych oczyszczalni do roku 2020 	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+	+	0	+	+	0	0
Infrastruktura drogowa												
<ul style="list-style-type: none"> ▪ modernizacja drogi w m. Rytwiany na lata 2008-2012 ▪ modernizacja drogi w m. Strzegomek na lata 2008 ▪ modernizacja drogi w m. Kloda na lata 2008 ▪ modernizacja drogi w m. Sichów Duży na lata 2009 	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+	+	0	+	+	0	0
Ochrona wód												
<ul style="list-style-type: none"> ▪ zabezpieczenie przeciwpowodziowe regulacja koryta rzeki i budowli walowych – rzeka Czarna Staszowska (gmina Rytwiany i Staszów) na lata 2008 – 2010 ▪ budowa zbiornika rekreacyjnego w Rytwinach na lata 2011 – 2015 	0	+/-	+	+/-	+/-	0	+/-	+/-	+	+	0	0
Ochrona powietrza												
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budowa sieci gazu przewodowego na lata 2012-2020 	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+	+	0	+	+	0	0
GINIA SOLEC - ZDRÓJ												
Gospodarka komunalna												
<ul style="list-style-type: none"> ▪ budowa sieci kanalizacyjnej na lata 2008-2013 ▪ budowa oczyszczalni w Wełlinie i w Świniarach do roku 2013 ▪ budowa oczyszczalni przydomowych ok. 300 szt. po 2012 	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+	+	0	+	+	0	0

„Prognoza oddziaływania na środowisko projektu: Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Ekologicznego Związku Gospodarki Odpadami Komunalnymi z siedzibą w Rzędowie”

	Przewidywane znaczące oddziaływanie (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiskowe											
	Natura 2000	Różnorodność biologiczna	ludzi	zwierzęta	rośliny	Powietrze	Powierzchnię ziemi	krajobraz	klimat	woda	Zasoby naturalne	zabytki
Infrastruktura drogowa												
▪ Przebudowa dróg gminnych na lata 2009-2011	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+	+	+	+	0	+	0
GMINA STASZÓW												
Gospodarka komunalna												
▪ Budowa sieci wodociągowej z przyłączami w miejscowościach: Wiązownica Kolonia, Granicznik, Browary, Oglądów, Krzewiny, Staszów, Kurozwęki, Wiązownica i Wronia Góra do roku 2009	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+	+	+	+	0	+	0
▪ Budowa kanalizacji deszczowej na os. Wschód w Staszowie (ul. Kilińskiego-zajezdnia przy ul. Mickiewicza) do roku 2009												
Termomodernizacja												
▪ Termomodernizacja obiektów przedszkola nr 8 w Staszowie do roku 2009	0	0	+	0	0	+	+/-	+/-	0	0	0	0
▪ Termomodernizacja obiektów przedszkola nr 3w Staszowie do roku 2009												
Infrastruktura drogowa												
▪ Przebudowa drogi gminnej 093 Wiśniowa Poduchowna-Kamionki do roku 2008	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+	+	+	+	0	+	0
▪ Przebudowa ul. Kolejowej do torów w Staszowie do roku 2008												
▪ Przebudowa drogi gminnej w Krzeszonicach do roku 2008												
▪ Przebudowa drogi gminnej Sielec-Przymiarki do roku 2008												
▪ Przebudowa ul. Poprzecznej w Staszowie do roku 2008												
▪ odbudowa ul. Poprzecznej w Kurozwękach do roku 2008												
▪ Przebudowa ul. Rytwińskiej w Staszowie do roku 2008												
▪ Modernizacja kładek dla pieszych do roku 2008												
▪ Przebudowa drogi gminnej nr 00318T w miejscowości Łukawica do roku 2009												
▪ Przebudowa ul. Słonecznej w Staszowie do roku 2009												
▪ Przebudowa dróg gminnych Wiązownica Kolonia-Browary i Wiązownica Kolonia-												

„Prognoza oddziaływania na środowisko projektu: Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Ekologicznego Związku Gospodarki Odpadami Komunalnymi z siedzibą w Rzędowie”

	Przewidywane znaczące oddziaływanie (w tym oddziaływanie bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiskowe											
	Natura 2000	Różnorodność biologiczna	ludzi	zwierzęta	rośliny	Powietrze	Powierzchnię ziemi	krajobraz	klimat	woda	Zasoby naturalne	zabytki
<p>Dziki do roku 2009</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Przebudowa drogi gminnej Wola Osowa-Morgi do roku 2009 ▪ Przebudowa odcinków dróg gminnych nr 003004T, 003801T, 003799T i 003802T w Wiśniowej do roku 2009 ▪ Przebudowa ul. Polnej w Staszowie do roku 2009 ▪ Przebudowa ul.J. Słowackiego w Staszowie do roku 2009 <ul style="list-style-type: none"> ▪ Przebudowa ul. Towarowej w Staszowie do roku 2009 												
Ochrona wód												
▪ budowa zbiornika malej retencji Wólka Żabna na lata 2011-2015	+/-	+/-	+	+/-	+/-	0	+/-	+/-	0	+	0	0
Turystyka												
▪ Budowa ścieżki rowerowej w Kurozwękach do roku 2009	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+	+/-	+/-	0	0	0	0
GMINA SZYDLÓW												
Gospodarka komunalna												
▪ Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z oczyszczalnią ścieków w Szydłowie na lata 2006-2013	0	0	+	+/-	+/-	+	+	0	+	+	0	0
▪ budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach Kotuszów i Korytnica wraz z oczyszczalnią ścieków na lata 2005-2015												
▪ budowa wodociągu w miejscowości Księża Niwa na lata 2004-2010												
Ochrona wód												
▪ Budowa zbiornika retencyjnego w Szydłowie na lata 2004-2013	0	+/-	+	+/-	+/-	0	+/-	+/-	0	+	0	0
Infrastruktura drogowa												
▪ Budowa nawierzchni drogi gminnej nr 1567011 w Korytnicy na lata 2005-2008	0	0	+	+/-	+/-	+	+	0	+	+	0	0
▪ Budowa nawierzchni w Szydłowie ul Cmentarna, Wschodnia i Armii Krajowej na lata 2004-2010												

„Prognoza oddziaływania na środowisko projektu: Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Ekologicznego Związku Gospodarki Odpadami Komunalnymi z siedzibą w Rzędowie”

	Przewidywane znaczące oddziaływanie (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiskowe											
	Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzi	zwierzęta	rośliny	Powietrze	Powierzchnię ziemi	krajobraz	klimat	woda	Zasoby naturalne	zabytki
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budowa drogi nr 1567008 w Rudkach Małych na lata 2005-2010 ▪ Budowa drogi w Gackach – odcinek drogi nr 1567013 na lata 2005-2010 ▪ Budowa drogi Brzeziny-Szydłów nr 1567004 na lata 2005-2010 ▪ Budowa drogi Grabki-Sachalin na lata 2006-2011 ▪ Budowa drogi Brzeziny-Podlesie na lata 2006-2012 ▪ Budowa drogi Potok-Ksieża Niwa nr 1567009 na lata 2006-2013 												
GMINA TUCZEPY												
Gospodarka komunalna												
<ul style="list-style-type: none"> ▪ modernizacja oczyszczalni komunalnej w Tuczępach na lata 2008 -2009 ▪ rozbudowa sieci kanalizacyjnej obejmującej miejscowości Wierzbica, Podlesie, Sieczków, Tuczępy na lata 2008-2010 ▪ budowa oczyszczalni w Brzozówce 2009 ▪ budowa sieci kanalizacyjnej w Brzozówce na lata 2010 ▪ modernizacja oczyszczalni w Jarosławicach po 2011 ▪ budowa sieci kanalizacyjnej obejmującej miejscowości Jarosławice po 2011 	0	0	+	+/-	+/-	+	+	0	+	+	0	0
Ochrona wód												
<ul style="list-style-type: none"> ▪ budowa zbiornika retencyjno –rekreacyjnego, powodziowego zbiornik Przybyńów na Sanicy na lata 2011-2015 ▪ budowa zbiornika retencyjno –rekreacyjnego, powodziowego Brzozówka na Wschodniej po 2015 	0	0	+	+/-	+/-	+/-	+/-	0	+/-	+/-	0	0
GMINA WIŚLICA												
Gospodarka komunalna												
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Koncepcja budowy oczyszczalni przydomowych 319 szt. w m.Skorocice, Chotel Cz., Skotniki Dolne., Skotniki Górne, Łatanice, Hołudza, Głuzy na lata 2019-2013 	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+	+	0	+	+	0	0

„Prognoza oddziaływania na środowisko projektu: Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Ekologicznego Związku Gospodarki Odpadami Komunalnymi z siedzibą w Rzędowie”

	Przewidywane znaczące oddziaływanie (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiskowe											
	Natura 2000	Różnorodność biologiczna	ludzi	zwierzęta	rośliny	Powietrze	Powierzchnię ziemi	krajobraz	klimat	woda	Zasoby naturalne	zabytki
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Koncepcja budowy sieci wodociągowej m. Skorocice – Aleksandrów na lata 2009-2011 ▪ Koncepcja budowy sieci kanalizacyjnej w m. Konieczmosty, Kuchary, Ostrów, Szczerbaków – etap II na lata 2008-2010 ▪ Koncepcja budowy sieci kanalizacyjnej w m. Wawrowice, Szczytniki na lata 2010-2012 ▪ rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w Kazimierzy Wielkiej zwiększenie przepustowości do 2 232 m³/dobę na lata 2009 - 2012 												
Termomodernizacja												
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budynek Urzędu Gminy w Wiślicy-3, Zespół Opieki Zdrowotnej w Wiślicy, Szkoła Podstawowa w Skotnikach Dolnych na lata 2008-2012 	0	0	+	0	0	+	+/-	+	+	0	+/-	+/-
Infrastruktura drogowa												
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Przebudowa dróg w m. Chotel- Czerwonny-Poddębnie, Aleksandrów, Brzezie na lata 2008 - 2011 	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+	+	0	+	+	0	0

Dla wszystkich przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko: Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z klasyfikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko (Dz. U. 2004 Nr 257 poz. 2573) oraz Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 maja 2005 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko - raporty oddziaływania na środowisko dot. poszczególnych zadań inwestycyjnych mogą wykazywać działania alternatywne. Wymienione w powyższej tabeli działania wynikają z konieczności spełnienia zarówno krajowych wymagań prawnych, jak i wymagań międzynarodowych m. in. wynikających ze wstąpienia Polski w strukturę Unii Europejskiej.

Oddziaływania negatywne

Analiza zapisów tabeli 11.1 prowadzi do wniosku, że najistotniejsze potencjalne oddziaływania negatywne związane są z infrastrukturą komunalną: wodociągi, kanalizacja, oczyszczalnie ścieków czy transportem drogowym.

Odpowiednia lokalizacja i przyjęte rozwiązania techniczne z zakresu budowy dróg i obiektów drogowych oraz infrastruktury komunalnej mogą ograniczyć ich niekorzystny wpływ na środowisko. W szczególności należy zwrócić uwagę na zapewnienie łączności ekologicznej pomiędzy obszarami spełniającymi ważne funkcje ekologiczne – w tym obszarami chronionymi w ramach sieci Natura 2000. Istotne jest także unikanie ponadnormatywnego hałasu i wibracji związanych z ruchem pojazdów samochodowych.

Ponadto należy uwzględnić prawdopodobieństwo wystąpienia negatywnych oddziaływań związanych z realizacją projektów w ramach projektu budowy zbiorników retencyjnych na terenach cennych przyrodniczo. Warunkiem pełnego zabezpieczenia tych siedlisk jest przeprowadzenie dokładnej inwentaryzacji przyrodniczej na terenie planowanej inwestycji oraz wprowadzając konieczne dla ochrony tych siedlisk, skuteczne ograniczenia i zakazy. Tym samym obiekty te będą z pewnością poddane procedurom oceny oddziaływania na środowisko.

Toteż zarówno decyzja o uwarunkowaniach środowiskowych, jak i raport oddziaływania na środowisko, zagwarantują realizację tego obiektu, wyłącznie pod warunkiem, wyeliminowania jego znaczącego wpływu na Obszar Natura – 2000.

Obiekty infrastruktury turystycznej mogą narazić obszary wrażliwe ekologicznie w tym wyznaczone i projektowane obszary Natura 2000 na niekorzystne zmiany w następstwie wzmożonej penetracji turystycznej, zakłócania ciszy, generowania ścieków i odpadów. Odpowiedni wybór miejsc inwestycyjnych oraz sposób ich zagospodarowania i udostępniania ma więc bardzo istotne znaczenie w ograniczaniu potencjalnych negatywnych oddziaływań (np. strefy sąsiadujące ze zbiornikami wodnymi, rzekami). Należy zwrócić uwagę na szczególne zasady lokalizowania obiektów infrastruktury turystycznej w obrębie i w sąsiedztwie obszarów prawnie chronionych.

Wskazane powyżej grupy projektów, mogą stwarzać warunki do wystąpienia negatywnych oddziaływań, w szczególności na przyrodę ożywioną (w tym obszary prawnie chronione i spełniające istotne funkcje ekologiczne), estetykę krajobrazu (rozpraszanie zabudowy, powstawanie ciągów osadniczych wzdłuż dróg), jakość powietrza atmosferycznego (transport). Należy uznać, iż budowle i obiekty budowlane w sposób nieodwracalny wpływają na środowisko. Oddziaływania związane z istnieniem tego typu obiektów (w szczególności związanych z transportem drogowym) mają charakter długotrwały a efekty tych oddziaływań (również skumulowane) mogą ujawniać się w długim okresie.

Oddziaływania pozytywne

Generalnie realizacja zapisów POŚ przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców gmin należących do Związku EZGOK z siedzibą w Rzędowie. Wdrażanie zamierzeń inwestycyjnych powinno doprowadzić (częściowo) do rozwiązania najistotniejszych problemów w sferze środowiska. Chodzi w szczególności o uporządkowanie i rozwój gospodarki wodno-ściekowej, infrastruktury drogowej ograniczenie uciążliwości oraz zachowanie i wzmocnienie funkcjonowania obszarów cennych pod względem przyrodniczym.

12. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, w tym na Natura 2000

Do przedsięwzięć realizowanych w ramach POŚ, które mogą negatywnie oddziaływać na środowisko należą przede wszystkim na etapie budowy inwestycje w zakresie infrastruktury komunalnej: wodociągi, kanalizacja, oczyszczalnie ścieków, sieć gazowa, a także w fazie realizacji i eksploatacji drogi, zbiorniki rekreacyjne i przeciwpowodziowe. Negatywne oddziaływanie tych inwestycji na środowisko można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto prawidłowy projekt, uwzględniający potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy jak i w fazie eksploatacji inwestycji pozwoli także ograniczyć te oddziaływania.

Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych,
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych,
- dostosowanie terminów prac do terminów rozrodu zwierząt,
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu.

Przy realizacji koncepcji budowy zbiorników rekreacyjnych należy tak planować zakres prac budowlanych, aby w możliwie najwyższym stopniu zapewnić ochronę gleb, siedlisk, naturalnego ukształtowania terenu i stosunków wodnych.

W celu zmniejszenia negatywnego wpływu budowli hydrotechnicznych na ciągłość cieków należy zaprojektować przepławki dla ryb. W celu eliminacji ujemnych dla środowiska skutków piętrzenia wody w zbiorniku retencyjnym, należy na etapie opracowywania koncepcji jego budowy, przewidzieć wykonanie systemów regulujących stosunki wodne na obszarach przyległych. Aby zapobiec eutrofizacji zbiornika należy w obrębie zlewni zbiornika zapewnić budowę kanalizacji i oczyszczalni ścieków oraz stworzyć strefy buforowe, co ograniczy spływ substancji biogennej z pól.

Realizacja infrastruktury transportu drogowego nie może zagrażać trwałości układów przyrodniczych i ciągłości funkcjonowania środowiska przyrodniczego. Realizując

inwestycje drogowe należy ograniczać presje na tereny wrażliwe, unikać tworzenia barier dla funkcjonowania przyrody. Istotne jest zachowanie drożności korytarzy ekologicznych oraz utrzymanie głównych szlaków migracji zwierząt. Zapewnienie przepustów lub kładek dla zwierząt w poprzek drogi, pozwoli utrzymać te szlaki migracyjne. Aby ograniczyć oddziaływanie drogi jako źródła emisji hałasu i spalin należy w projekcie uwzględnić możliwość budowy ekranów akustycznych oraz takie rozwiązania, które poprawią płynność ruchu (np. wydzielenie pasa awaryjnego, wydzielenie pasów do skrętu w rejonie skrzyżowań, budowa zatok w rejonie przystanków komunikacji, budowa przestrzeni parkingowych, odpowiednia geometria łuków). Ponadto nasadzenia wzdłuż drogi mogą ograniczyć rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń.

Realizując inwestycje komunalne należy ograniczać presje na tereny wrażliwe. Szczególnie na tereny położone w obrębie obszarów cennych przyrodniczo: Natura 2000 (istniejące i projektowane) oraz na terenach Uzdrowiska Solec Zdrój, w tym na złoża wód leczniczych z uwzględnieniem zakazów dla stref ochronnych wynikających z ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (Dz.U.Nr 167, poz. 1399 z póź. zm.),

- unikać tworzenia barier dla funkcjonowania przyrody,
- wykluczenie lokalizacji inwestycji mogących wpływać znacząco na jakość i ilość wód podziemnych i powierzchniowych wg przepisów szczególnych,

Jeśli chodzi o lokalizację przydomowych oczyszczalni ścieków należy uwzględnić tj.

- ilość ścieków do 5 m³/dobę (ustawa Prawo wodne z dnia 18 lipca 2001r – Dz. U. 2005 Nr 239, poz. 2019 z późn. zm.),
- miąższość gruntu do najwyższego użytkowego poziomu wodonośnego wód podziemnych co najmniej 1,5 m,
- gwarancje i atesty producentów przydomowych oczyszczalni ścieków, co do minimalnych stopni redukcji zanieczyszczeń i/lub maksymalnej zawartości zanieczyszczeń w ściekach oczyszczonych gwarantuje ochronę wód podziemnych przed zanieczyszczeniem.

W przypadku gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie

osłabionych populacji; tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt.

Mając na uwadze duży zasięg oraz w większości przypadków nieodwracalny charakter przekształceń środowiska podczas realizacji analizowanych inwestycji, zaleca się dokładne rozważanie lokalizacji inwestycji, a także zastosowanie przyjaznych dla środowiska oraz wysokiej klasy rozwiązań technicznych.

Obszary cenne przyrodniczo w tym obszary europejskiej sieci Natura 2000.

Najważniejszą zasadą odnoszącą się do obszarów Natura 2000 jest ta, która mówi iż zabronione jest podejmowanie działań mogących w znaczący sposób pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt, a także w znaczący sposób wpłynąć negatywnie na rośliny i zwierzęta gatunków, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000. Zasadę tą stosuje się nie tylko do już zatwierdzonych obszarów, ale również do projektowanych obszarów Natura 2000, znajdujących się zarówno na liście opracowanej przez Ministra Środowiska, jak i na innych listach oficjalnie zgłoszonych do Komisji Europejskiej (Shadow List). Zakaz odnoszący się do obszarów projektowanych obowiązuje do czasu odmowy ich zatwierdzenia albo do czasu zatwierdzenia tych obszarów przez Komisję Europejską jako obszary Natura 2000, a następnie ich wyznaczenia przez Ministra Środowiska w drodze rozporządzenia.

Druga bardzo ważna zasada odnosząca się do obszarów Natura 2000 mówi, iż projekty planów ochrony i projekty zmian do przyjętych planów oraz planowane przedsięwzięcia, które nie są bezpośrednio związane z ochroną obszarów Natura 2000 lub projektowanych obszarów Natura 2000, ani też nie wynikają z potrzeb tej ochrony, a które mogą znacząco oddziaływać na te obszary, wymagają przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, czyli sprawdzenia rodzaju i skali zagrożenia, jakie mogą wywołać te działania. Obowiązek ten wypływa z zapisów ustawy o ochronie przyrody, ale zasady takiego postępowania określone zostały w ustawie Prawo ochrony środowiska z 27 kwietnia 2001 roku (tekst jednolity Dz.U.2008 Nr 25, poz. 150 z późn. zm.) oraz w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach o oddziaływaniu na środowisko (Dz. U. Nr 1999, poz. 1227). Bardzo istotne jest bowiem, by na obszary Natura 2000 nie wprowadzać nowych zagrożeń, nie uruchamiać żadnej uciążliwej dla środowiska działalności. Ochrona siedlisk i gatunków nie jest zależna

wyłącznie od typowych działań z dziedziny ochrony przyrody, a więc działań bezpośrednio nakierowanych na ochronę tych walorów przyrodniczych, choć są one bardzo ważne, ale w dużym stopniu od sposobów gospodarowania na tych obszarach. Bardzo istotne dla ochrony tych walorów jest uwzględnianie w gospodarce rolnej, leśnej, wodnej, rybackiej potrzeb ochrony tych walorów, między innymi poprzez prowadzenie działań gospodarczych w tych dziedzinach metodami sprzyjającymi ochronie siedlisk i gatunków uznanych za ważne dla całej Europy i poprzez niedopuszczanie do nadmiernej intensyfikacji działań w tych dziedzinach.

Turystyka, jako jedna z istotnych dziedzin rozwoju lokalnego, też musi uwzględniać wymogi płynące z potrzeby ochrony walorów przyrodniczych na obszarach Natura 2000, tak, by nadmierna presja ze strony tej branży nie doprowadziła do degradacji tych walorów. Zrównoważona turystyka jest drogą do pogodzenia w/w. potrzeb ochrony walorów przyrodniczych z zainteresowaniami i potrzebami turystów oraz z interesami branży turystycznej. Zrównoważona turystyka może być wręcz wsparciem dla ochrony tych obszarów – poprzez jej rozwój i promocję tych obszarów jako obszarów cennych przyrodniczo może dawać wystarczające szanse godnego życia dla lokalnych społeczności, może więc wręcz stanowić konkurencję dla bardziej szkodliwych dla środowiska dziedzin rozwoju. Można na obszarach Natura 2000 i w ich bezpośrednim sąsiedztwie rozwijać i promować te formy turystyki, które mieszczą się w ramach określonych dla zrównoważonej turystyki w tzw. Deklaracji Berlińskiej (przyjęli ją ministrowie środowiska Europy w 1997 r.), która przedstawiła wymogi, jakie dla branży turystycznej wynikają z zapisów Konwencji o różnorodności biologicznej. Najbardziej preferowanymi formami turystyki są różne formy ekoturystyki, a szczególnie turystyki przyrodniczej oraz agroturystyki uwzględniającej i wykorzystującej uwarunkowania środowiskowe w jej rozwoju. Jednocześnie należy uwzględnić to, iż wiele obszarów Natura 2000 pokrywa się z parkami narodowymi, rezerwatami przyrody, parkami krajobrazowymi oraz innymi formami ochrony przyrody – a zatem wszelkie zakazy i ograniczenia dotyczące ruchu turystycznego oraz tworzenia bazy turystycznej, jakie na tych obszarach obowiązują (wynikające z zapisów ustawy o ochronie przyrody z 27 kwietnia 2001 roku tekst jednolity (Dz.U.2008 Nr 25, poz. 150 z późn. zm.), a w przypadkach parków narodowych, rezerwatów przyrody i parków krajobrazowych szczegółowo przedstawione w ich planach ochrony) przenoszą się automatycznie na dane obszary Natura 2000. W niektórych ściśle

określonych sytuacjach (mówi o nich art. 34 ustawy o ochronie przyrody) może nastąpić odstąpienie od przedstawionych powyżej zasad postępowania na obszarach Natura 2000 i zezwolenie na działalność, która może doprowadzić do zniszczenia siedlisk lub gatunków podlegających ochronie. Ustawa stanowi, że jeżeli przemawiają za tym konieczne wymogi nadrzędnego interesu publicznego, w tym wymogi o charakterze społecznym lub gospodarczym, i wobec braku rozwiązań alternatywnych, właściwy miejscowy wojewoda, a na obszarach morskich dyrektor właściwego urzędu morskiego, może zezwolić na realizację planu lub przedsięwzięcia, które może mieć negatywny wpływ na siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000. W takich przypadkach musi być jednak zapewniona tzw. kompensacja przyrodnicza, niezbędna do zapewnienia spójności i właściwego funkcjonowania sieci obszarów Natura 2000. Zapewnienie kompensacji przyrodniczej polega na objęciu ochroną innego dodatkowego terenu, na którym występują te same siedliska lub gatunki, dla ochrony których powołano lub zamierzano powołać dany obszar Natura 2000. Jeżeli na obszarze Natura 2000 występuje siedlisko lub gatunek o znaczeniu priorytetowym, zezwolenie może zostać udzielone wyłącznie w celu:

- ochrony zdrowia i życia ludzi;
- zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego;
- uzyskania korzystnych następstw o pierwszorzędym znaczeniu dla środowiska przyrodniczego;
- wynikającym z koniecznych wymogów nadrzędnego interesu publicznego, po uzyskaniu opinii Komisji Europejskiej.

Wydając zezwolenie wojewoda lub dyrektor urzędu morskiego ustala zakres, miejsce, termin i sposób wykonania kompensacji przyrodniczej. Koszty kompensacji przyrodniczej ponosi podmiot realizujący plan lub przedsięwzięcie.

Na obszarach Natura 2000 nie podlega ograniczeniu działalność związana z utrzymaniem urządzeń i obiektów służących bezpieczeństwu przeciwpowodziowemu oraz działalność gospodarcza, rolna, leśna, łowiecka i rybacka, a także amatorski połów ryb, jeżeli nie zagrażają one zachowaniu siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk roślin lub zwierząt ani nie wpływają w sposób istotny negatywnie na gatunki roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000. Prowadzenie powyższej działalności na obszarach Natura 2000, wchodzących w skład parków narodowych i rezerwatów przyrody, jest

dozwolone wyłącznie w zakresie, w jakim nie narusza to zakazów obowiązujących na tych obszarach.

13. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska wraz z uzasadnieniem ich wyboru określonych zadań zawartych w w/w dokumencie

Większość proponowanych do realizacji przedsięwzięć w ramach POŚ ma pozytywny wpływ na środowisko i proponowanie rozwiązań alternatywnych nie ma uzasadnienia. Ponadto dokument jest na wysokim stopniu ogólności i w związku z tym brak jest możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych działań.

Oceniając Program z punktu widzenia przewidywanych ekologicznych skutków jego realizacji należy stwierdzić, że przy zdecydowanym ukierunkowaniu na rozwój gospodarczy i społeczny zawiera on także działania zmierzające do minimalizacji negatywnych oddziaływań, ochrony zasobów środowiska poprzez jego racjonalne użytkowanie, a także propozycje wsparcia projektów w zakresie zachowania różnorodności gatunkowej i ochrony siedlisk, co należy traktować jako gotowość podjęcia ewentualnych działań ochronnych i kompensujących ewentualne straty. Konieczne jest podkreślenie w Programie potrzeby zachowania ekologicznej spójności systemu obszarów chronionych w Związku Rzędów, w tym szczególnie obszarów objętych siecią NATURA 2000, parków krajobrazowych, obszarów chronionych, rezerwatów, pomników przyrody oraz uznanie ograniczeń tam występujących jako istotnych uwarunkowań rozwoju.

Liczne planowane działania, szczególnie w zakresie infrastruktury technicznej, takie jak: budowa sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej, budowa lub modernizacja dróg gminnych czy obwodnicy w Oleśnicy, budowa ścieżek rowerowych czy przedsięwzięcia dotyczące gospodarki wodnej (budowa zbiorników retencyjno – rekreacyjnych Donosy-Słonowice, Stawiany, budowa zbiornika rekreacyjno – wędkarskiego „Łubnice I i II”, na kanale Strumień czy Rytwianach oraz budowa zbiornika małej retencji Wólka Żabna, zabezpieczenia przeciwpowodziowe) mogą mieć znaczący wpływ na stan tych obszarów, ich ciągłość i „drożność” ekologiczną. Mogą mieć istotny wpływ na chronione siedliska i rzadkie gatunki roślin oraz warunki bytowania zwierząt. Inwestycje z tej grupy powinny być projektowane i realizowane pod szczególnym nadzorem specjalistów i naukowców oraz szeroko

konsultowane ze społeczeństwem, w tym przedstawicielami organizacji ekologicznych. Należy też programowo założyć konieczność rekompensowania strat przyrodniczych spowodowanych realizacją gospodarczych elementów RPO. Istotnym ogniwem możliwych działań ochronnych na terenach przyrodniczo „wrażliwych” mogą być działania przewidziane w Planie Rozwoju Obszarów Wiejskich. W ramach jednego z priorytetów tego Planu, którym jest trwały i wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich ze szczególnym uwzględnieniem aspektów środowiskowych, przewidziano wdrożenie tzw. programów rolno-środowiskowych. Programy te zakładają m.in. istotne zmniejszenie zużycia nawozów sztucznych, przejście na bardziej ekstensywne formy upraw, zmniejszenie intensywności hodowli, stosowanie metod gospodarowania zgodnych z wymogami ochrony środowiska.

14. Transgraniczne oddziaływanie realizacji Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska na środowisko

Realizacja ustaleń *Programu* nie będzie powodować znaczących oddziaływań transgranicznych. Jednak ze względu na fakt podpisania i ratyfikowania przez Polskę Konwencji o ocenach oddziaływania w kontekście transgranicznym należy podkreślić obowiązek informowania państw w przypadku podejmowania działań mogących znacząco oddziaływać na terytorium Związku Rządów.

Jednym z potencjalnych przedsięwzięć o charakterze transgranicznym mogą być działania obejmujące ochronę środowiska wodnego, czy też związane z rozwojem infrastruktury drogowej.

15. Trudności wynikające z niedostatków techniki lub we współczesnej wiedzy napotkane przy sporządzaniu Prognozy oddziaływania na środowisko

W trakcie opracowywania prognozy nie stwierdzono istotnych niedostatków lub braków materiałów, które ograniczyłyby możliwość wykonania prognozy. Pewne utrudnienia stwarzał dość wysoki poziom ogólności sformułowanych celów i zadań służących ich realizacji.

